

HAVETS MOTIONISTER



DELRAPPORT 1
STATUS PÅ
DANSK SEJLUNION

Kasper Lund Kirkegaard
Michael Fester
Peter Gottlieb

DIF Analyse, 2015

BEVÆGER
DANMARK

Titel

Havets motionister. Status på Dansk Sejlunion, delrapport 1

Hovedforfatter

Kasper Lund Kirkegaard

Medforfattere

Michael Fester, Peter Gottlieb

Øvrige bidragsydere til rapporten

Styregruppe for 'Havets motionister': Henrik Voldsgaard, Leon Träger, Steen Wintlev (alle DS) og Dorthe O. Andersen (DIF).
Jesper Højenvang, FLID, ift. udarbejdelse af figuren omhandlende havnemodellers ejer- og driftsformer.

Omslagslayout

SkabelonDesign

Øvrig grafik og opsætning

Camilla Kruse og Kasper Lund Kirkegaard

Forside foto

Per Thomsen

Udgave

1. udgave, Brøndby, maj 2015

ISBN

978-87-91705-27-4

978-87-91705-28-1 (Elektronisk version)

Udgiver

Danmarks Idrætsforbund
DIF Udvikling, Team Analyse
Brøndby Stadion 20
2605 Brøndby
E: dif@dif.dk
W: www.dif.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING - HAVETS MOTIONISTER.....	5
1.1 Rapportens ringopbygning og begreber	6
1.2 Sejlerkulturens mange begreber	8
2. RING 1: MEGATRENDS - OG FREMTIDENS IDRÆTSMARKED.....	11
2.1 Kampen om de voksne idrætsudøvere – hvad kan sejlkлубberne tilbyde?	12
2.2 Drømmen om den fleksible foreningsidræt	16
2.3 Friluftsliv, gaster og havnefaciliteter	18
2.4 Definition af en lystbådehavn	20
2.4.1 Ejer- og driftsforhold	20
3. RING 2: SEJLERKULTURER I DANMARK.....	24
3.1 Sejlsport, søsport – og de andre begreber	24
4. RING 3: DE FORENINGSBASEREDE SEJLERKULTURER	30
4.1 Sejleraktiviteter i idrættens hovedorganisationer	30
4.2 Unikke medlemmer i DIF, DGI og Firmaidrætten	32
4.3 Andre aktører på sejlermarkedet	34
4.3.1 Danske Tursejlere	34
4.3.2 Dansk Fritidssejler Union (DFU)	35
4.3.3 Langtursejlerne - Forening til langtursejladsens fremme	35
4.3.4 Søspejderaktivitet (organiseret i bl.a. DDS / FDF / KFUM)	36
4.3.5 Træskibs Sammenslutningen (TS)	36
4.3.6 Facebookgruppen – Tursejlads & Sejlsport	37
5. RING 4: SEJLADS I DANSK SEJLUNION	39
5.1 Aldersgruppernes forskydninger i DS	44
5.2 Fremskrivning af DS' medlemstal	47
5.3 Geografiske forskelle i DS	49
5.4 DS og Frivillighedsundersøgelsen	51
5.5 Antallet af frivillige i DS	52
6. KONKLUSION	58
6.1 Perspektivering – oplæg til videre analyse og diskussion	59
BILAGSOVERSIGT	61
Bilag 1: Overblik over de fire unikke DGI-foreninger og de fem unikke Firmaidrætsforeninger:	61
Bilag 2: Sejllubbers medlemsudvikling fra 2009 - 2013	62
Bilag 3: Medlemsudvikling i kommuner fra 2001 - 2013	70
Bilag 4: oversigt over specialforbunds placering i frivillighedsindekset	73

**INTENTIONEN ER, AT RAPPORTEN
SKAL FUNGERE SOM ET
FAKTABASERET
DISKUSSIONSOPLÆG, DER KAN
BENYTTES, NÅR DER SKAL
TRÆFFES VIGTIGE STRATEGISKE
BESLUTNINGER OM HVORLEDES
DEN FORENINGSBASEREDE
SEJLERKULTURS FREMTID BØR
FORME SIG**

1. INDLEDNING - HAVETS MOTIONISTER

Dansk Sejlunion (DS) oplever aktuelt et markant fald i forbundets medlemstal, hvilket har stået på i fire år i træk. Man skal tilbage til midten af 1980'erne for at finde et lignende og uafbrudt fald i medlemstallene. Generalforsamlingen og bestyrelsen i DS har udtrykt ønske at stoppe medlemsfaldet, og om muligt ændre det til en medlemsvækst igen.

Som led i forsøget på at vende udviklingen er DS i gang med at implementere 'Strategi 2011 – 16.' Et mål med strategien er, at DS skal komme tættere på sejlklubberne og på de aktive sejlere for derigennem at optimere mulighederne for klubudvikling. De fremadrettede strategiske initiativer kræver dog en mere eksakt viden om klubbaglandet og medlemmernes oplevelser, ønsker og behov.

Dette kan nærværende analyseprojekt, 'Havets Motionister', bidrage til. Projektet er igangsat med henblik på at etablere et mere nuanceret og præcist billede af hvilken situation DS og klubberne befinder sig i. Det er intentionen at indsamle og præsentere viden som både DS, klubberne og de aktive sejlere kan benytte til udvikling af sejlads og sejlsport.

Havets Motionister er bygget op omkring tre delanalyser, som udkommer i hver sin rapport:

1. Udarbejdelse af et specialforbundsrapport med fokus på sejlerkulturen i Danmark
2. Gennemførelse af en spørgeskemaundersøgelse blandt klubformændene i DS
3. Gennemførelse af en medlemsundersøgelse med fokus på tursejlere

Samlet set skal de tre analyser resultere i et bedre og mere nuanceret kendskab til både klubbernes og de aktive sejleres holdninger, oplevelser, ønsker og behov. Dertil skal der stilles en række anvendelige forslag til fremadrettede aktiviteter og initiativer, der kan medvirke til at bremse medlemsfaldet og på sigt vende det til en ny medlemsfremgang.

Denne rapport repræsenterer analyse 1 – specialforbundsdelen. Rapporten har primært fokus på den foreningsorganiserede sejlerkultur, som praktiseres under Dansk Sejlunion, men rapporten belyser også en række overordnede data for sejlads i Danmark i et mere generelle samfundsperspektiv.

Intentionen er, at rapporten skal fungere som et faktabaseret diskussionsoplæg, der kan benyttes, når der skal træffes vigtige strategiske beslutninger om, hvorledes den foreningsbaserede sejlerkulturs udvikling og fremtid skal, kan og bør forme sig.

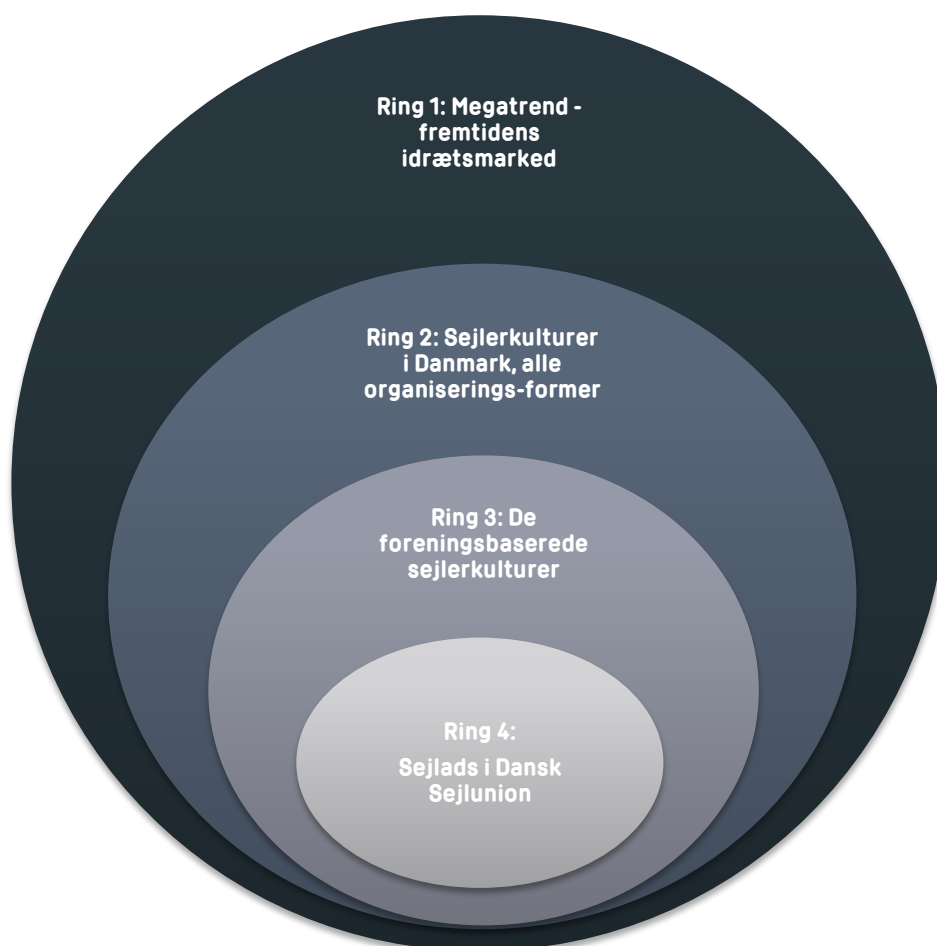
Det empiriske materiale tager udgangspunkt i en række eksisterende datakilder, som beskrives nedenfor. De empiriske datakilder er alle bearbejdet med fokus på sejlerkulturens placering i samfundet.

1.1 RAPPORTENS RINGOPBYGNING OG BEGREBER

Rapporten sammenfatter en række eksisterende datakilder, som indeholder data på sejlerkulturens og sportens historiske udvikling og nuværende situation.

For meningsfyldt at kunne analysere på sejlerkulturen i Danmark kræves der først en begrebsafklaring af en række af sejlerkulturens begreber og forskellige organiseringsformer. Til dette formål er nedenstående figur konstrueret. Sejlerkulturen betragtes i denne som et ringsystem, hvor de yderste ringe har et bredere organisatorisk fokus end de inderste ringe. Den yderste ring ser på hele sejlerkulturen i al dens betydning, men den inderste ring udelukkende på den foreningsbaserede og -organiserede sejlerkultur i DS-regi. De forskellige kulturer og organiseringsformer, som ringene repræsenterer, har derfor hver især særlige karakteristika, som betyder, at ringene adskiller sig fra hinanden.

Figur 1: Ringsystem over sejlerkulturer og rapportens opbygning



Rapporten indledes med et afsnit om 'megatrends – fremtidens idrætsmarked', der repræsenterer ring 1. Denne ring omhandler en række overordnede samfundstendenser, som ufravigeligt vil påvirke foreningsidrættens status i samfundet, og som også vil påvirke en række af de rammebetingelser, som DS arbejder under. Disse udviklingstræk er medtaget, da DS bør tage aktivt stilling til, hvorledes udviklingen iscenesætter nogle potentialer, som DS kan arbejde med. Afsnittet kan betragtes som et forsøg på at begribe

det, som mange populært kalder for 'foreningsidrættens brændende platforme', da det skitserer nogle udfordringer og potentialer, som foreningsidrættens særlige organisering står i og over for i de kommende år.

Ring 1 illustrerer derfor, at sejlerkulturen er underlagt en række generelle samfundstendenser, som kommer til at danne rammerne for fremtidens foreningsorganiserede sejlerkultur. Fremtiden vil blive præget af supplerende og delvist konkurrerende organiseringsformer, der alle søger at organisere og overleve på sejlerkulturens marked. Det står klart for enhver sejlerinteresseret, at DS' position på det foreningsorganiserede 'sejlermarked' i dag er af helt central betydning; men det er omvendt også klart, at der i dag er mange modsatrettede tendenser til, at andre organiseringsformer og nye aktører etableres i sejlerkulturen, hvor nogle oplever en medlemsfremgang, mens det modsatte pt. er tilfældet for DS.

Afsnittet beskæftiger sig også ganske kort med en for sejlsporten helt afgørende forudsætning – havnene. Havnene fungerer selvsagt som en forudsætning for sejlerkulturens eksistens, og dermed også for rapportens analyser og afsnit i de efterfølgende ringe.

Ring 2 henviser til data fra større danske befolkningsundersøgelser, som kan identificere og nuancere sejlerkulturens generelle historiske udvikling. I ring 2 kigges der nærmere på en række befolkningsundersøgelser fra 1975 og frem til den seneste større befolkningsundersøgelse foretaget i 2014¹, som har forskellige mål på, hvor stor en andel af befolkningen, der i et eller andet omfang er aktive inden for sejlerkulturen. I de respektive befolkningsundersøgelser er fokus på den samlede sejlerkultur i Danmark på tværs af organiseringsformer både inden- og uden for den organiserede foreningsidræt. Data fra de respektive befolkningsundersøgelser er derfor ikke rettet mod den foreningsorganiserede sejlsport i snæver forstand.

Dernæst fokuseres der i *ring 3* på den foreningsorganiserede sejlerkultur, hvor det i første omgang undersøges hvor stor en andel af den samlede sejlerkultur, som er organiseret i foreningsbaserede sejlkubber. Dertil ses der nærmere på, hvordan overlappet i aktivitetsmedlemmer er mellem idrættens tre hovedorganisationer, således at sejleraktiviteterne i DIF, DGI og Firmaidrætten kan identificeres nærmere. Der er benyttet medlemsdata fra det Centrale Foreningsregister (CFR) fra 2013 til at beregne dette overlap.

Afslutningsvis foretages der i den inderste *ring 4* en nærmere analyse af DS' egne medlems- og foreningstal. I årenes løb er der blevet indrapporteret medlems- og foreningsdata til Danmarks Idrætsforbund (DIF) og ved hjælp af disse analyseres der på udviklingen inden for centrale forhold som aldersgrupper og medlemmernes geografiske tilhørsforhold.

Der inddrages afslutningsvist i ring 4 en række relevante data fra 'Frivillighedsundersøgelsen', der blev gennemført i 2010 af Syddansk Universitet og Idrættens Analyseinstitut, herunder data på det estimerede antal af frivillige organiseret af foreninger under DS (Laub, 2012; Laub, 2012). DS bliver i denne sammenhæng sammenlignet med andre specialforbund.

Dertil inddrages en række pointer fra den netop lancerede undersøgelse 'Prisen på idræt i Danmark', som bl.a. omhandler tids- og prisniveau på tværs af idrætter (DIF Analyse, 2015).

¹ Der eksisterer også en række store repræsentative befolkningsundersøgelser inden for idræt, fritid og kultur før 1975, men hér indgår sejlsport og sejllads som selvstændig kategori ikke.

Det er især de forskellige grader af foreningsorganisering, der er væsentlig for at forstå ringsystemets opbygning. Ringsystemet afgrænser således forskellige organiseringsmåder, hvor man gradvist bevæger sig gennem forskellige organiseringsformer, som sejllads kan dyrkes under.

Rapporten sammenfatter således en række eksisterende datakilder, som alle indeholder relevante data på sejlerkulturens udvikling og dens nuværende situation.

1.2 SEJLERKULTURENS MANGE BEGREBER

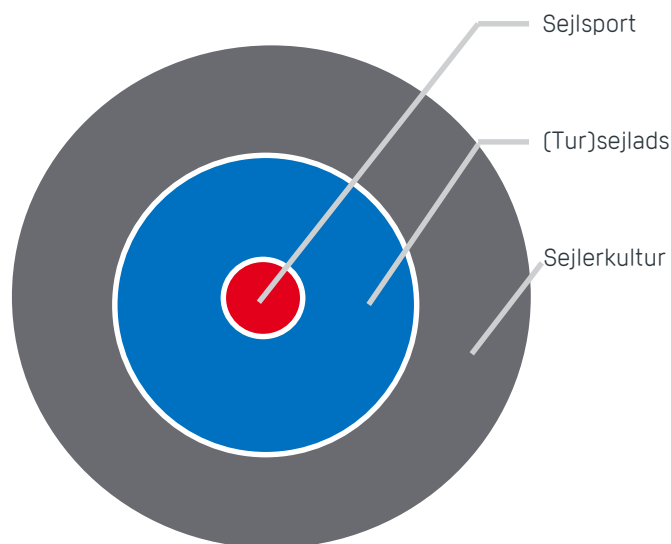
Rent begrebmæssigt benytter rapporten sig af begreber som 'sejlerkultur', '(tur)sejlads' samt i enkelte tilfælde også 'sejlsport', hvor sidstnævnte er et smallere begreb, der henviser til konkurrencelignende aktiviteter, som langt fra alle medlemmer i DS praktiserer.

Det er derfor misvisende at benytte sejlsportsbegrebet som det samlede begreb, der favner alle DS' aktiviteter. Selvom der ikke er tvivl om, at sejlsport fylder meget i DS og i en række af landets sejlklubber, så er der heller ikke tvivl om, at sejlsportsbegrebet er for snævert til at kunne rumme alle de forskellige måder at praktisere sejlads på.

For meningsfyldt at kunne analysere på sejlads i Danmark kræves der derfor først en begrebmæssig afklaring af sejlerkulturen mange afskygninger.

Sejlerkulturens begreber kan således inddeles i et ringsystem, hvor fokus hele tiden indsnævres og begreberne derved bliver mere entydige, rene og simple. Den hierarkiske opdeling af sejlerkulturens begreber er illustreret herunder.

Figur 2: Sejlsportens begreber



De to indre ringe, tursejlads og sejlsport, er således delmængder af den sejlerkultur, der omkranser dem. Hver af disse tre sejler kulturer – eller ringe – har en række særlige karakteristika, der adskiller dem fra de andre to kulturer.

Sejlerkultur er således al samlet sejleraktivitet i landet, hvor alle tænkelige sejlerrelaterede kap-, hygge-, bade- og tursejlads kan kaldes for forskellige dele af 'sejlerkulturen'.

(Tur)sejlads henviser typisk til en nærmere bestemt rekreativ fritidsaktivitet, som enten omhandler sejlads fra et sted til et andet – altså sejlads i transportmæssig forstand, eller blot en tur på vandet, hvor man stævner ud fra den samme havn, som man søger ind i igen efter en rekreativ sejltur i båden. Tursejlads forbindes primært med sejlads i kølbåde, tungere flerskrogsbåde og motorbåde og har kernebegreber som oplevelse, friluftsliv, fritid, frihed og fornøjelse som centrale begreber og en organisering, hvor besætningen/familien selv organiserer sejlturens tid og indhold. Tursejladsen er derved kendetegnet ved et betydeligt element af individuel frihed, hvor de aktive sejlere selv er ansvarlige for at planlægge, hvornår de ønsker at sejle.

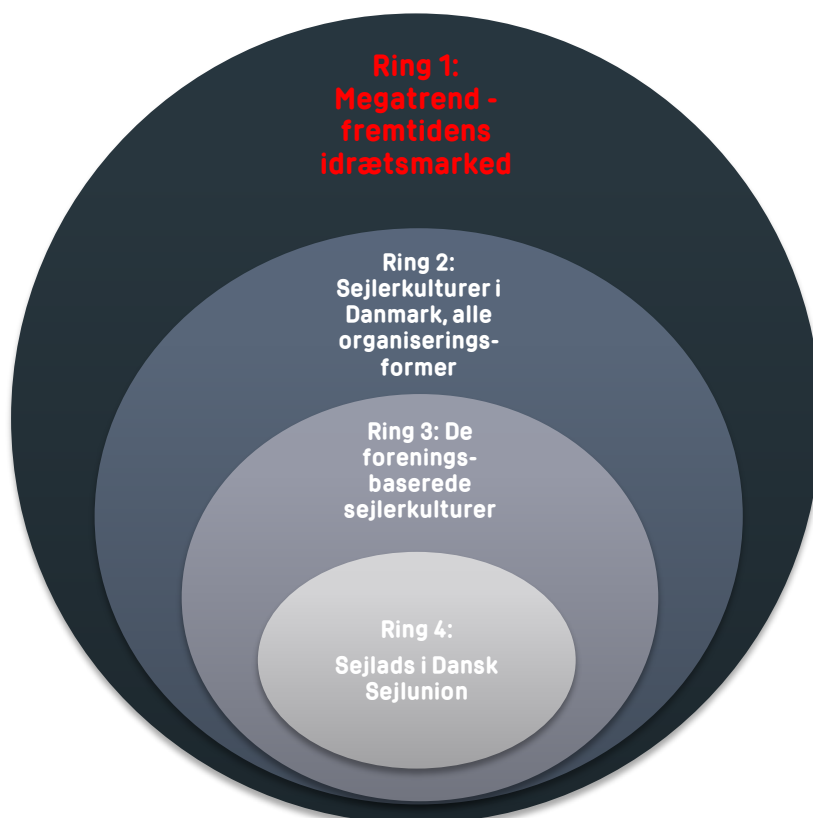
Sejlsport henviser derimod til en række konkurrenceaktiviteter på vandet, som kan tage mange former, men typisk dækker over kapsejlads i en eller anden form – altså sejlads med det formål at komme først i en direkte dyst mod nogle konkurrenter. Der er til disse sejlsportsaktiviteter udviklet et detaljeret handicap-system, som betyder, at forskellig bådtyper med forskellig fart kan konkurrere mod hinanden.

**RAPPORTEN
INDLEDES MED ET
AFSNIT OM
'MEGATRENDS' PÅ
FREMTIDENS
IDRÆTSMARKED**

2. RING 1: MEGATRENDS - OG FREMTIDENS IDRÆTSMARKED

Ring 1 beskriver en række konkrete udviklingstendenser, megatrends, som har indflydelse på idrættens organiseringsformer. Udviklingen rummer muligheder, dilemmaer og konflikter for den foreningsorganiserede sejlerkultur. Ændringerne kan blandt andet spores i mødet mellem foreningslivet, den selvorganiserede idrætsudøvelse (også ofte kaldet for uorganiserede) samt i den mere kommercielt organiserede idræt, hvor private erhvervsvirksomheder søger at udbyde idræt med henblik på at tjene penge.

Figur 3: Ringsystem over sejlerkulturer og rapportens opbygning



I mødet med de forskellige organiseringsformer bliver det generelt tydeligt, at de respektive organiseringsmåder i stor stil ønsker at appellere til de samme grupper af idrætsudøvere. I sejlerkulturen og -sporten skal man muligvis kigge længere efter nye organiseringsmåder og private udbydere af aktiviteter og kurser end tilfældet er især i motionsidrætterne – jogging, fitnessstræning osv. På trods af dette er det en underliggende pointe, at idrættens nye marked ikke begrænser sig til konkurrence inden for de idrætsspecifikke kulturer. Især voksne motionister skifter således idrætter ud med hinanden uden skelnen til hvilken organiseringsform, der er tale om – og derved bliver *helt andre idrætskulturer* også konkurrenter for eksempelvis foreningsorganiserede sejlerkulturer (Kirkegaard, 2012).

Eksistensen af andre udbydere understreger en grundliggende præmis om, at nutidens idrætsudbydere befinder sig på et idrætsmarked, der konkurrerer om at organisere de samme medlemmer og kunder, der i stigende grad prøver idrætsaktiviteter af med ønsket om at realisere sig selv uden at knytte sig til stabile fællesskaber i samme grad som tidligere (Eriksson 2009, 1. udgave: 93-94).

Udviklingen resulterer i markedslignende konkurrenceforhold, hvor udbyderne i stigende grad bliver nødsaget til at konkurrere om at udbyde de mest attraktive og konkurrencedygtige sejleroplevelser, som kan tiltrække flest mulige udøvere. De forskellige organiseringsformer møder på denne måde hinanden i forsøget på at organisere markedsandele, skabe politisk goodwill og etablere nogle økonomiske rammebetingelser for netop deres organiseringsforms virke.

Afsnittet indeholder ikke en egentlig konklusion og fungerer derfor i højere grad som et debatoplæg om samfundskulturelle udviklingstendenser og den potentielle betydning for sejlerkulturerne herhjemme. Afsnittet er primært henvendt til nutidens og fremtidens idrætspolitiske beslutningstagere i den foreningsorganiserede sejlerkultur.

2.1 KAMPEN OM DE VOKSNE IDRÆTSUDØVERE - HVAD KAN SEJLKLUBBERNE TILBYDE?

Fortællingen om den foreningsbaserede sejlerkulturs fremvækst og succes er i højeste grad en fortælling om facilitetsetablering og -drift samt aktivitetsudvikling tæt koblet til sejlerkulturens centrale kerneværdier og motiver for idrætsudøveren.

Helt centralt i sejlerkulturen står lystbådehavne og de dertil knyttede faciliteter, som sejlkubberne er dybt afhængige af. Lystbådehavne står derfor som det centrale og samlende 'rum', der knytter en lang række forskellige aktiviteter sammen. Ud over de mange forskellige aktiviteter på både land og vand, der er i og omkring lystbådehavne, tiltrækker lystbådehavnens miljø også mange mennesker, der blot nyder at opsøge stemningen og den friske havduft. Havnene rummer typisk på samme tid selvorganiserede og foreningsorganiserede sejlere. Tilstedeværelse af 'foreningsløse' sejlere afslører et meget grundlæggende spørgsmål for sejlkubberne: Hvorfor skal de voksne sejlere organisere sig?

I andre idrætter kaldes de mange, der typisk ikke deltager i sportens aktiviteter, ofte for 'motionisterne' – et begreb, der ofte henviser til den store gruppe af udøvere, uden reel interesse i at konkurrere, men derimod primært er der for det sociale fællesskab eller alene for motionens skyld. Alle dem, som ikke har interesse i at dyrke den konkurrenceorienterede udgave af sejlads - sejlsport - på de vilkår, som foreningsidrætten kan tilbyde dem. Alle dem, som de klassiske sejlkubber ikke har haft interesse i at gøre noget for, fordi de måske ikke havde de sportsfaglige egenskaber, som efterspørges i den sportslige forståelse af sejlsportskulturen.

Spørgsmålet er derfor om 'havets motionister' overhovedet har et organiseringsbehov – og hvori det eventuelt består? Omvendt kan man også spørge om hvorvidt sejlkubberne har behov for 'havets motionister'? Når man ser nærmere på medlemmerne i sejlkubber landet over, er der intet der tyder på, at det er en primær interesse for at deltage eller følge med sejlsport, som binder foreningsfællesskaberne sammen. Der er snarere tale om mere tvetydige interessefællesskaber, der dækker over vidt forskellige betoninger af sejlsportsaspektet.

Alene tilstedeværelsen af en betydelig andel motorbådsejere som medlemmer i DS er udtryk for, at der er noget andet på spil end interessen for sejlads – med sejl. I en medlemsundersøgelse fra 1995 estimeres andelen af motorbådsejere blandt medlemskredsen i DS til at være på ca. 35 pct. (Riiskjær, 1995, 26-27) Er foreningsdannelsen for motorbåde mere udtryk for et interessefællesskab om ejerskab, vedligeholdelse samt køb/salg af både? Og hvilken rolle spiller adgangen til de attraktive gode kollektive forsikringsaftaler via motorbådssejlkubbers organisering i DS?

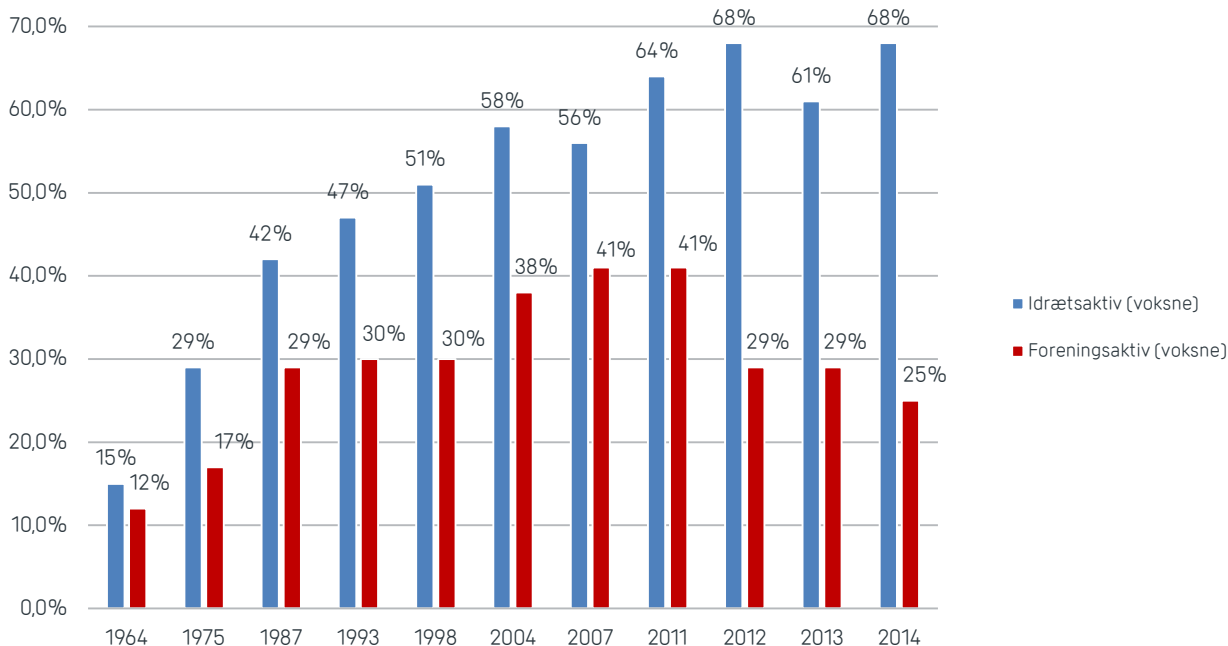
Vil man overhovedet kategorisere bådejerskab og sejlads som idrætsaktiviteter på linje med andre, hvis langt de fleste primært dyrker sejlads som en fritidsinteresse, hvor foreningsdannelsen enten er påkrævet for at få en adgang til en bådplads i havnen, eller for at få adgang til en række produkter og ydelser, som forudsætter

organisering? Idrættens placering i sejlerkulturen er derfor et tema i sig selv, som også medvirker til, at Dansk Sejlunion på mange måder adskiller sig fra flertallet af andre specialforbund i DIF, hvor fællesnævneren er idrætsaktiviteten frem for facilitetsadgang eller bådejerskab. På denne måde mindre DS i lige så høj grad om FDM end om et tilsvarende specialforbund i DIF.

Det paradoksale er, at hvis man ser på idrætten fra et fugleperspektiv og fokuserer på summen af udøvere i idrættens mange forskellige organiseringsformer – både den foreningsbaserede, den kommercielle og den selvorganiserede – så opdager man, at danskerne i dag flokkes om idrætsaktiviteter som aldrig før – især udendørs aktiviteter. Dette er tilsyneladende sket uden, at det er kommet sejlsporten til gavn i nævneværdigt omfang.

Siden 1964 er der løbende foretaget større repræsentative befolkningsundersøgelser omhandlende danskernes idrætsvaner. Undersøgelsernes respektive spørgsmålsformuleringer er ikke enslydende, og man bør derfor ikke sammenligne de respektive undersøgelser med hinanden uden store forbehold. Dog er det samlede indtryk af den generelle udvikling af idrætsaktive i befolkningen så entydigt, at det ikke kan misforstås: Foreningsidrætten har for de voksnes vedkommende, på tværs af de forskellige befolkningsundersøgelser, mistet markedsandele – se nedenstående figur, der illustrerer denne udvikling.

Figur 3: Andelen af idrætsaktive og foreningsaktive voksne (16+)²



² I 1964 blev et bredt udsnit af danskerne som en del af den første fritidsvaneundersøgelse spurgt om deres idrætsvaner. Dengang lød det centrale spørgsmål: 'Dyrker De sport?'. Formuleringen har ændret sig gradvist hen af vejen og lyder i de seneste undersøgelser 'dyrker du normalt motion/sport?'. Denne formulering er brugt i forbindelse med de tre seneste danske undersøgelser fra Idrættens Analyseinstitut i 2007, 2011 samt i undersøgelsen 'Prisen på idræt' i 2013, mens der i Kulturvaneundersøgelsen fra 2012 spørges ind til 'hvor ofte dyrker du sport?', hvor mindst én dag om ugen er medtaget i ovenstående data. De to EU-undersøgelser fra hhv. 2010 og 2014 spørger ind til 'how often do you exercise and play sport?'

Der er brugt følgende kilder i de respektive år: 1964, 1975, 1987, 1993, 1998: Diverse 'Fritidsundersøgelser'. 2004, 2012: 'Kulturvaneundersøgelser', 2007, 2011: 'Danskernes motions- og sportsvaner', 2013: Prisen på idræt, 2010, 2014: 'Eurobarometerundersøgelser'. Overgangen fra barn til voksen er lidt forskellig i de respektive undersøgelser, men skiller enten ved de fyldte 15. (Fritidsundersøgelser og kulturvaneundersøgelser) eller 16. år (Danskernes motions- og sportsvaner).

Andelen af den voksne befolkning, der deltager i idrætsaktiviteter, har generelt været stigende på tværs af de respektive undersøgelser, mens udviklingen i relation til voksne idrætsaktive, der dyrker foreningsidræt af den samlede befolkningsandel ikke har kunnet følge med den generelle udvikling i danskernes idrætsvaner.

Væksten i de voksne danskeres idrætsdeltagelse har derfor først og fremmest fundet sted uden for idrætsforeningerne, hvilket vil sige, at både den selvorganiserede og kommercielt organiserede idræt, herunder især fitnesscentre, har oplevet ganske store vækstrater i de seneste 10 år (Munch, 2015, 26-27). Med andre ord har motions- og breddeidrætten i Danmark ændret sig.

Foreningsidrætten blandt voksne udgør således en stadigt mindre andel af de idrætsaktive, hvilket iscenesætter en legitimitetskriser, som foreningslivet står i og over for. Når DIF-idrættens motto lyder på 'Idræt for alle', udfordres den af den statistiske udvikling. Selv med de væsentlige metodiske forbehold in mente, som påpeger, at man skal være varsom med at sammenligne undersøgelserne på tværs, viser ovenstående udvikling, at foreningsidrætten i bedste fald står mere eller mindre stille i forhold til taget i befolkningen, der på denne baggrund oplever en hidtil uset konkurrence om voksne idrætsudøvere.

Før i tiden havde idrætsforeninger, med demokratisk valgte bestyrelser og frivillige instruktører og medlemmer, stort set monopol på at udbyde idræt til danskerne. Men i takt med, at motions- og fitnesskulturen dukkede op, fandt også de første kommercielle aktører vej til Danmark, hvilket forrykkede balancen mellem den ikke-kommercielle og kommercielle organisering. Fra et foreningsmonopol til en situation, hvor der pludselig er tre forskellige organiseringsmåder:

1. De klassiske, frivilligt drevne foreninger
2. De profitsøgende kommercielle udbydere
3. De selvorganiserede idrætter, der ikke kræver nogen udbydere

Udviklingen har medført tendenser til kommercialisering og professionalisering inden for alle tre organiseringsformer. Konkurrencesituationen mellem foreningsidræt og kommercielle udbydere er blevet tydeligere i takt med, at deres aktiviteter er blevet mere ens. På et kommercialiseret idrætsmarked, hvor udbud og efterspørgsel styrer, er de kommercielle udbydere bedre gearret til at reagere på ændringer end idrætsforeningerne er det. Kommercielle udbydere lever af at udvikle tilbud, som kan tiltrække kunderne lige nu og her. Store dele af foreningsidrætten anser derimod ikke breddeidrætten, motionisterne, som særligt interessante, fordi de er bundet op på en sportstradition med fokus på elite, talenter, resultater og konkurrence.

Især de mange sportsligt dominerede lokale foreninger har svært ved at forstå, at der nu eksisterer et idrætsmarked, hvor udøvere, der tidligere ville dyrke sport i deres foreninger, nu enten vælger andre idrætsudbydere eller selv organiserer deres idræt.

Foreningsidrætten har ikke endnu opdaget, at idrættens marked er gået fra en mands- og sportsdomineret tradition til i højere grad at være en motionsfokuseret, sundhedsorienteret og kvindedomineret tradition, hvor der er mere interesse i at dyrke sin egen krop eller sundhed og at få dyrket sin egen motion passet ind i en travl hverdag frem for at være del af et forpligtende fællesskab i en lokal klub. Formår idrætsforeningerne ikke at forstå og reagere på de nye udfordringer fra den individualiserede, selvorganiserede og kommercielle idræt, vil den danske idrætskultur, herunder også sejlads, komme til at se meget anderledes ud i fremtiden.

Den specialiserede og ofte søjleopdelte foreningsidræt vil selvsagt kunne bestå i en eller anden form, men mange unge vil opfatte den som noget, der hører deres forældres generation og fortiden til, hvor man

specialiserede sig rent sportsligt og dyrkede et fåtal af sportsdiscipliner igennem sit liv. Risikoen er, at ungdommen på sigt kommer til at betragte foreningsidrætten på tidsmæssig afstand, lidt á la synet på Arbejdermuseet, som udstiller en kultur og en social bevægelse, der var stærk en gang.

I dag medfører det voksende idrætsmarked også, at tidligere trofaste medlemmer er blevet afløst af mere troløse kunder, der i langt højere grad betragter idrætten som et køber-sælger-forhold. Især de sundhedssøgende voksne motionister er orienterede mod de idrætsudbydere, der kan tilgodese netop deres behov og ønsker. Som modsvar mod den voksende kommercielle fitnessbranche har foreningslivet i stigende grad taget en ny mere udviklingsorienteret projektkultur til sig, hvor man samfinansierer en række nye foreningsaktiviteter, der kan appellere til den støt stigende gruppe af krævende motionister, der tænker og opfører sig som kunder.

Der er ingen tvivl om, at idrætsforeningerne rummer mange gode sociale kvaliteter, som idrætsforskningen også gradvist har nuanceret og påvist (Østerlund, 2014); kvaliteter som med stor sandsynlighed har afgørende og mere generel betydning for sociale relationer og omgangsformer ude i samfundet i almindelighed. De mange frivilligt engagerede i de danske sejlkubber spiller derfor ikke kun en isoleret rolle for klubbernes aktiviteter og drift, men også for de idrætsaktives trivsel; men de kan også ses som en vigtig forudsætning for demokratiet og graden af den sociale tillid og sammenhængskraft (Böss, 2014).

Når foreningslivet fungerer, produceres der således talrige immaterielle goder, som alle samfundsborgere kan nyde godt af. Det kaldes ofte for 'social kapital' og er som sådan udtryk for det, der binder samfundet sammen på tværs af normale sociale skel. Der kan tales om en slags socialt 'kit' eller 'lim', der bryder med økonomiske, ideologiske, politiske og sociale skel, som ellers typisk er med til at opdele samfundets borgere i mere eller mindre isolerede grupper, der ikke kender til hinandens liv.

Netop det fælles møde om en fælles interesse skærer nogle andre befolkningsgrupper ud, som muligvis ikke ellers har meget til fælles. Historiske analyser argumenterer for, at højskolebevægelsen, andelsbevægelsen fagforeninger og idrætsforeninger knytter frivillighed, folkelig oplysning og folkestyre sammen i det, der kan kaldes for 'folkestyrets rugekasser', der ikke alene kom til at præge samfundet, men også den nordiske velfærdsstat og værdigrundlag samt den måde, som vi tænker demokrati på (Böss, 2014).

Men foreningslivet og sejlkubberne har tilsyneladende problemer med at appellere til den stigende andel af idrætsaktive i befolkningen, og der er reel risiko for, at foreningsrammen på sigt bliver et sekundært supplement for mange voksne idrætsudøvere, når de vælger idrætsudbydere.

Udviklingen kan også udfordre den fremtidige rekruttering af foreningsledere og frivillige trænere. Kan fremtidens ledere rekrutteres i tilstrækkeligt omfang blandt de fortravlede motionister, der dyrker deres individualiserede motionsprojekter uden synderlige sportslige ambitioner? Den frivillige og ulønnede lederindsats har altid været en af grundpillerne i den danske foreningsbaserede idrætskultur – således også i sejlkubberne. Den har båret idrætsforeningernes politiske autonomi, og den har sikret det idrætskulturelle perspektiv og den politiske goodwill. Samtidig har frivilligheden adskilt sig tydeligt fra den professionaliserede og kommercielle fitnesskultur.

Frivillighedsindsatsen har altid været kendetegnet ved idealisme og engagement samtidig med, at indblanding i den frivilligt drevne foreningsvirksomhed førhen blev betragtet som en direkte trussel mod selve eksistensberettigelsen (Betænkning fra Kulturministeriets Breddeidrætsudvalg, 1987). I dag er der dog et langt større behov for at bevise og retfærdiggøre foreningsidrættens samfundsmæssige bidrag, herunder også de

sundhedsmæssige værdier, som aktiv deltagelse i foreningsidrættens aktiviteter bidrager med til samfundet (Damvad, 2013).

Her bliver også sejlsporten udfordret. For passer de målrettede sundhedsfremmende individualiserede træningsmotive ind i sejlklubbernes behov for stabilitet, drift og organisering af aktiviteter? Hvad er den sundhedsmæssige effekt af sejlads fysisk og mentalt?

Hvis foreningsidrættens andel af det samlede antal idrætsaktive svinder yderligere ind, vil foreningsidrætten også stå svagere i kommende idrætspolitiske diskussioner om foreningsidrættens samlede rolle i velfærdssamfundet. Spørgsmålet om foreningsidrættens privilegerede position som modtager af tipsmidler, kommunale tilskud og massiv idrætspolitisk goodwill vil fortsat spøge i horisonten.

Summen af befolkningens erfaringer med foreningslivet aktiviteter kan således ses som grundlaget for foreningslivets politiske spillerum og fremtidige vilkår. Pointen med legitimeringskrisen er, at den bliver gradvist mere vedkommende, dels fordi andre organiseringsformer i højere grad end tidligere organiserer deres interesser og agerer som idrætspolitiske aktører, dels fordi større andele af voksenbefolkningen vælger at dyrke idræt under andre organiseringsformer end foreningsidrættens. Hvis foreningsidrætten ikke får bugt med den mandsdominerede idrætsforeningskultur med en skæv kønsfordeling på ca. 60 pct. drengenes/mændenes favør, vil der blive stillet spørgsmålstejn ved foreningsidrættens 'idræt-for-alle' motto.

Det kan karakteriseres som en legitimeringskrise, som foreningsidrætten har store vanskeligheder ved at håndtere. Legitimeringskrisen handler i sidste ende om den befolkningsmæssige opbakning til foreningslivet og dets eksistensberettigelse. Hvor går grænsen for hvad, der kan legitimeres som offentligt finansieret organiseringsform i idrætten?

Legitimitetskrisen handler derfor også om at finde de politiske og juridiske vilkår og rammebetingelser, som foreningslivet skal forme sig under i fremtiden. Idrætsforeninger, specialforbund og idrættens hovedorganisationer må derfor i højere grad end tidligere vænne sig til at udkæmpe juridiske slag og deltage i idrætspolitiske diskussioner med aktører, som ser mere kynisk på formalia og ikke tillægger foreningslivet og civilsamfundets kvaliteter samme positive værdier. Og foreningsidrætten har en særlig udfordring med at udvikle sig selv og sine aktiviteter, da foreningen som udgangspunkt er et interessefællesskab formet omkring en nuværende fælles interesse.

Fra et foreningsperspektiv kan det sagtens være helt legitimt som sejlklub at satse på 'det sædvanlige' - vel vidende, at man på sigt mister medlemmer og ned med mus og mand. Men fra et forbundsperspektiv er denne udvikling ikke ønsket.

Spørgsmålet er i denne forbindelse om sejlklubberne har noget at tilbyde?

2.2 DRØMMEN OM DEN FLEKSIBLE FORENINGSIDRÆT

Spørgsmålet er hvilke sejlklubber, der er interesserede i at udvikle aktiviteter, der imødekommer denne udvikling. Er det overhovedet muligt inden for den foreningsorganiserede sejlerkultur?

Hvor finder aktivitets- og produktudviklingen sted inden for sejlsport? Kan der udvikles nogle nye fællesskaber i sejlklubberne, som i højere grad vender sig mod nye tendenser frem for at værne om og vedligeholde de eksisterende interessefællesskaber skabt omkring de traditionelle aktiviteter? Hvad er barriererne for udbredelsen af nye tiltag: Fravær af kompetence i klubledelserne, svært håndterbare kulturforskelle eller

manglende kendskab til nye tendenser i sejlerkulturen? Senere i rapporten her ses der eksempelvis nærmere på, om det er de klubber, der har evnet at udvide sejlklubbens aktiviteter, der har klaret sig bedst gennem den generelle medlemskrise i de seneste år.

Udviklingen tvinger de enkelte idrætsudbydere til at tage deres position op til overvejelse. Ligeså med Dansk Sejlunion. I foreningsidrætten ser man således tendenser til, at hovedorganisationerne DIF og DGI i højere grad ruste specialidrætterne og de lokale klubber til at kunne agere og tænke som markedsaktører, der skal forny sig og gøres bevidste om, hvordan de begår sig på markedspladsen, hvor man løbende tager bestik af andre idrætsudbyderes ageren.

Men hvorfor synes det så svært at få sejlklubber og foreningslivet til at tænke i nye baner? Kan sejlklubbens eksisterende interessefællesskaber og organiseringsformer udelukkende dannes om datidens prædefinerede aktiviteter?

Svaret synes umiddelbart at være 'nej', for der er rigeligt med ideer til at optimere sejlklubbernes egne aktiviteter. Det viser blandt andet udbyttet fra den workshop, der blev afholdt i forbindelse med DS' klubkonference i slutningen af 2014. Kreativiteten var stor og energien ligeså. Men desværre er klubkonference ikke repræsentativ for alle sejlklubberne i DS.

Men måske er svaret todelt. Dels tyder det på, at store dele af sejlklubberne i højere grad er orienteret mod at værne om de eksisterende interessefællesskaber og traditioner, frem for at udvikle nye aktiviteter. Selve udgangspunktet for sejlklubberne er således ikke at udvide sin markedsandel via satsning på nye aktiviteter og produkter målrettet nye medlemsgrupper. Dels tyder det på, at sejlklubberne, til trods for de mange gode ideer, ikke har kræfter nok til at løfte dem. Manglen på frivillige instruktører og ledere er således en stadig udfordring frem for mængden og arten af den underskov af gode ideer.

De kommercielle idrætsudbydere har på denne måde en 'naturlig fordel', som består i, at deres organiseringsform i højere grad lever af at forstå nye tendenser og nytænke traditionelle foreningsdomæner. Alt fra friluftsliv til femmandsfodbold er på denne måde aktuelle og fremtidige kamppladser mellem foreninger og andre idrætsudbydere.

Der er dog stadigvæk tydelige kulturforskelle at spore mellem organiseringsformerne. Når idrætsmarkedet kommercialiseres, kommer der andre og mere specifikke interesser ind i idrætskulturen. Økonomiske interesser forstærkes og medvirker til, at udbyderen italesætter og tænker anderledes om den tradition, der tidligere blev holdt i hævd af frivilligt engagement og lyst. Mange af de nye spillere på idrættens markedsplads har derfor entreret markedet udelukkende for at tjene penge, og når dette hensyn er det primære, betyder det samtidig en mere kynisk tilgang til idrætsaktiviteters eksistensberettigelse. Idrættens egenværdi som bevaringsværdig kultur udfordres derved af en mere kølig og beregnende tilgang.

En afgørende forskel er derfor, at den kommercielle idræt usentimentalt tilpasser, lancerer og kasserer idrætsstilbud efter markedets efterspørgsel og behov. I den kommercialiserede breddeidræt er der ikke plads til de store følelser eller forpligtelser over for en idrætskulturel historie eller tradition. Logikken synes derimod at være en fokuseret orientering mod fremskridt og vækst uden større hensyntagen til andre forhold. Markedslogikken er derfor tydelig: Hvis ikke en idrætsudbyder gør det godt nok, tabes kampen mod andre idrætsudbydere; og selvom en aktivitet kan have en kulturel berettigelse, er der i markedets logik ikke længere 'brug' for dem.

Overordnet er der risiko for, at de (elite-)sportsorienterede dele af den organiserede foreningsidræt fortsat i for stort omfang afviser nye aktivitetsformer og spillekoncepter, ligesom foreningsidrætten har en indbygget tilbøjelighed til at tage mindre risici. Det kan samlet set medføre, at foreningsidrætten både mister folkelig opbakning og politisk berettigelse på længere sigt, fordi den primært henvender sig til bestemte befolkningsgrupper.

Såfremt sejlerkulturen og DIF i fremtiden skal efterleve alle de visionære hensigtserklæringer om at repræsentere en mere mangfoldig idrætskultur, som organiserer en større del af befolkningen, må der sættes fokus på følgende strategiske indsatsområder:

- Udbud og organisering af en mere imødekommende og åben sejlerkultur målrettet motionisterne – "havets motionister"
- Nytænkning på tværs af sejlerkulturens specialiserede søjler – udvikling af nye aktiviteter
- Udvikling af flere fleksible idrætsstilbud i foreningsidrætten – mere tilgængelighed ift. tid og sted
- Udvikling af flere idrætsstilbud med fokus på livskvalitet og sundhed - sejlsads som sundhedsfremmende idræt
- Identificering af fysiske og mentale barrierer for, at træde ind i sejlklubberne

2.3 FRILUFTSLIV, GASTER OG HAVNEFACILITETER

De frivillige ildsjæle i landets sejlklubber må således i stigende omfang se sig udfordret af relativt nye idrætstraditioner. Mens det frivillige foreningsliv først og fremmest arbejder på grundlag af lystens proces og glæden ved at organisere idrætsaktiviteterne, er fremtidens idrætsudbud i høj grad suppleret med et meget kontant forventningspres fra både medlemmer og kunder, der i stigende grad forlanger at få noget igen for deres investerede tid, penge og arbejdskraft.

Generelt set er vi vidner til en massiv interesse for at benytte naturen og frie arealer til aktive friluftssaktiviteter, og i den seneste måling lyder det således, at *"rigtig mange danskere nyder naturen og landskabet, og 91 % af befolkningen er ude i naturen mindst en gang om året. De mest populære naturtyper er skov, strand eller kyst, mark, sø og eng. Det antages, at de danske skove årligt får omkring 70 millioner besøg af voksne danskere, mens strande og kyster modtager omkring 43 millioner årlige besøg"* (Friluftsrådet, 2013, 18).

Også den foreningsorganiserede del af friluftslivet oplever stærkt stigende medlemstal. I den seneste medlemsopgørelse i 2014 viser en samlet stigning på 7.171 nye medlemmer på blot ét år, svarende til en medlemsvækst på over 100 pct., så det samlede medlemstal nu er oppe på 14.291 medlemmer i alt (Fester, Gottlieb, and Kirkegaard, 2015). Den store interesse for friluftsliv afspejler sig også i antallet af grejbutikker, der sælger læssevis af udstyr til kunder, der understøtter deres oplevelse af friluftssaktiviteter.

Noget af det, der adskiller sejlsads og sejlsporten fra flertallet af andre foreningsorganiserede idrætter er tilstedeværelsen af det, som man typisk i andre idrætskulturer kalder for 'gastister'. I sejlsporten optræder disse oftest under 'gaste'-betegnelsen, dvs. en aktiv medsejler, typisk en kammerat eller et familiemedlem, som regelmæssigt deltager i sejlsportsaktiviteter uden betaling eller formel medlemstilknytning. Det klassiske eksempel på en gasteaktivitet er deltagelse i den ugentlige lokale kapsejlsads organiseret af sejlklubben.

Omfanget af gaster, der deltager uden at betale eller melde sig ind, er usikkert; men noget tyder på, at der er en meget bred accept af deres tilstedeværelse og aktive deltagelse i kapsejlsads uden at der er nogen former for modydelser fra gastes side. Der hersker en særlig tradition for at tillade gasternes deltagelse også i faste

ugentlige klubaktiviteter, som udefra set virker stærkt besynderlig. Det vidner om en særlig relation mellem sejlkлубben, medlemmerne, de private bådejere og gasterne, som ikke umiddelbart kommer klubbernes til gode.

Man kan muligvis argumentere for, at gasternes deltagelse medvirker til, at aktiviteter som bl.a. den ugentlige kapsejlad kan afvikles. Argumentet bunder i, at gaster opfattes som svære at 'få fat i' og at de er en forudsætning for aktivitetsafviklingen. Men hvor andre foreningsidrætter typisk vil tillade højest et par ganges gratis deltagelse i håbet om, at den interesserede 'gratis' vil melde sig ind som medlem i klubben, opfattes gasternes aktive deltagelse tilsyneladende mere som et anliggende mellem den private bådejer og gasterne selv, som ikke kommer sejlkлубben ved. Dette uagtet om klubbens faciliteter og aktiviteter stilles frit til rådighed for gasterne, der typisk heller ikke yder den store frivillige indsats.

I relation til den generelle medlemsudfordring i sejlkлубberne, ville det være oplagt at tage gasternes aktive deltagelse op på den politiske dagsorden igen. Det kræver givet et vist politisk mod, såfremt man i DS skal tage hul på en kulturdiskussion, der helt grundlæggende omhandler forholdet mellem sejlkлубber, bådejere og gaster. Et vigtigt element i denne diskussion er også kontingentstrukturen, der pt. ikke fordrer en medlemstilknytning af gasterne.

Udefra set virker det stærkt besynderligt, at man på den ene side mangler medlemmer i mange sejlkлубber, samtidig med at man på den anden side i vidt omfang tillader gratis fri adgang til klubrelaterede sejlsportsaktiviteter.

Der er også potentiale for en mere anerkendende og folkelig dagsorden – en dagsorden, der i langt højere grad ser på hvilke reelle alternativer, der eksisterer til den nuværende sejlerkultur, og som i højere grad tænker på alternativer til sejlsportens standardiserede konkurrenceaktiviteter. Via en mere direkte og kvalificeret dialog mellem sejlkлубber og havets motionister, vil der kunne skabes en større viden om, hvilke behov disse udøvere har, hvilket er en forudsætning for at komme dem i møde.

Her bør foreningsidrættens rolle som modpol til de ofte pligtbetonede fitness- og motionsformer til stadighed stå stærkt. Sejlad rummer i denne positioneringskamp en helt central rolle, da aktiviteten spiller på netop de kvaliteter, som udfordrer og tilbyder den fremadstormende fitnesskultur et tiltrængt modspil – glæden ved at være aktiv ude i naturen. Glæden ved at føle sig fri.

Der er således næppe nogen tvivl om, at sejlad giver en række store naturoplevelser. Men mulighederne for at dyrke friluftsliv og sejlad er i høj grad afhængige af de faciliteter, der bliver stillet til rådighed. Danmarks lange kystlinje og den generelle adgang til havet og de mange søer rummer talrige muligheder for at dyrke sejlad, der formidles ad mange forskellige kanaler.

Den foreningsbaserede sejlerkultur giver muligheder for en række forskellige aktiviteter under organiserede og sikre forhold. Men den langt største del af sejlerkulturens aktiviteter finder, som vi skal se det nedenfor i kommende empiriske afsnit, sted uden om foreningerne. Her foregår sejlad på eget selvorganiseret initiativ, oftest som tursejlad, hvor privatpersoner tager på sejltur i deres egen private båd. Københavns Universitet laver bl.a. ved hjælp af alle DIF's vandsportsforbund pt. en kortlægning af samtlige aktiviteter ved og på vandet, som også er værd at nævne, da denne med stor sandsynlighed dokumenterer og afspejler en enorm alsidighed i både mængden af forskellige aktiviteter og i organiseringsformer.

Projektet søger at kortlægge friluftslivets aktiviteter og interesseområder på havet, så de kan komme med i en kommende fysisk planlægning på det maritime område, hvor der pt. sker en intensiv og ukoordineret brug af

havet og kystområderne. Formålet er at kortlægge de havområder, der anvendes til forskellige friluftaktiviteter i Danmark. Der er tale om en brugerbaseret kortlægning af såkaldte 'hotspots' for forskellige havfriluftslivsaktiviteter, som sammen med en GIS-kortlægning af de fysiske forhold og faciliteterne vil indgå i en samlet kortlægning af havfriluftslivet (Havfriluftsliv.dk, 2015).

I de to seneste undersøgelser af antallet af lystbåde i danske havne, som er blevet foretaget af Danboat i 1986 og i 2009 i samarbejde med Dansk Sejlunion og Foreningen for lystbådehavne i Danmark (FLID), lyder det, at der har været en stor stigning i antallet af lystbåde. Der er således mere end 57.000 lystbåde i de danske havne, og fordelingen mellem de forskellige bådtyper lyser på ca. 57 pct. sejlbåde og 43 pct. motorbåde (Danboat m.fl., 2009). I opgørelsen er det ikke medtaget, hvor mange lystbåde der ligger for svaj eller står på trailere rundt om i landet.

I undersøgelsen fra 1986 blev antallet af lystbådehavne opgjort til 296, mens undersøgelsen fra 2009 kom frem et lidt højere estimat på 320. Vanddybden i havnebassinet skal være på mindst 1,25 meter, for at den kan karakteriseres som en lystbådehavn (Danboat m.fl., 2009).

Det er vanskeligt at estimere hvor mange danskere, der på en eller anden måde er ude på vandet i Danmark, men Danboat kommer i samarbejde med Dansk Sejlunion frem til, at over 250.000 danskere årligt er aktive er på vandet i de både, som ligger i danske lystbådehavne (Danboat m.fl., 2009). Til forskel fra den seneste undersøgelse fra 2009, hvor det vurderes, "*at stort set alle havne i Danmark har ventelister*", er det i dag snarere indtrykket, at der i dag ikke længere er det samme pres, og at ventelister til både bådpladser og sejlklubber er blevet et noget mere sjældent syn. Det er også alment kendt, at prisen på at nyanskaffe sig en sejlbåd er faldet kraftigt, hvorfor man kan tale om 'købers marked'.

Da projektet 'Havets motionister' påbegyndte sit arbejde, blev der iværksat et udredningsarbejde mht. en egentlig definition af en lystbådehavn. Udkastet lyder således:

2.4 DEFINITION AF EN LYSTBÅDEHAVN

En lystbådehavn er en konstruktion af permanent karakter til fortøjning af lystbåde, hvor bådene, eventuelt mod betaling, kan henligge beskyttet og forsynes med el og vand.

Ud over at en lystbådehavn typisk er mindst 1,5 meter dyb på det laveste punkt i havnebassinet, skal den også kunne rumme lystbåde, der typisk er mindst 6 meter lange.

Definitionen afgrænser havnebegrebet nedad til mindre faciliteter konstruktioner, som ligner badebroer, og op ad i forhold til kommercielle erhvervshavne med høje kajkanter og uden faciliteter for lystbåde.

En lystbådehavn adskiller sig fra en erhvervshavn, da erhvervshavn er en titel, der tildeles af en myndighed på baggrund af en betydende kommerciel trafik. I en erhvervshavn kan der dog være et afsnit, som er udlagt som lystbådehavn og som dermed ikke har erhvervsstatus. Mange tidligere erhvervshavne er i dag ombygget, således at de kan modtage lystbåde.

2.4.1 Ejer- og driftsforhold

De ca. 320 lystbådehavne har forskellige kombinationer af ejer- og driftsforhold, der kan have stor og afgørende indflydelse på den måde havnen forvaltes på, herunder også hvilken rolle en lokal sejlklub kan spille i lystbådehavnen og i havnemiljøet. En lystbådehavn kan således være fuldt kommunalt ejet og driftet, hvilket gælder for ca. 40 pct. af lystbådehavnene ifl. DS og FLID.

Denne ejer- og driftsform er således ganske udbredt og har som overordnet princip ikke direkte nogen interesse i at resultere i kommerciel havnedrift, der skal skabe økonomisk overskud. Formålet er snarere fastlagt efter et 'non-profit' princip, hvor udgifterne til vedligeholdelse søges dækket ind fra år til år via løbende justeringer af de indtægter, som havnens brugere betaler for brugen af havnens faciliteter.

I modsatte ende kan en lystbådehavn også være fuldt ud ejet og driftet af en privat facilitetsejer, der i sidste ende skal skabe et økonomisk overskud for at overleve. Disse havne er der dog ikke så mange af i Danmark, men et eksempel kunne være Augustenborg Yachthavn, som adskiller markant fra de mere traditionelle ejer- og driftsformer ved at tilbyde et generelt højere serviceniveau – mod betaling selvsagt.

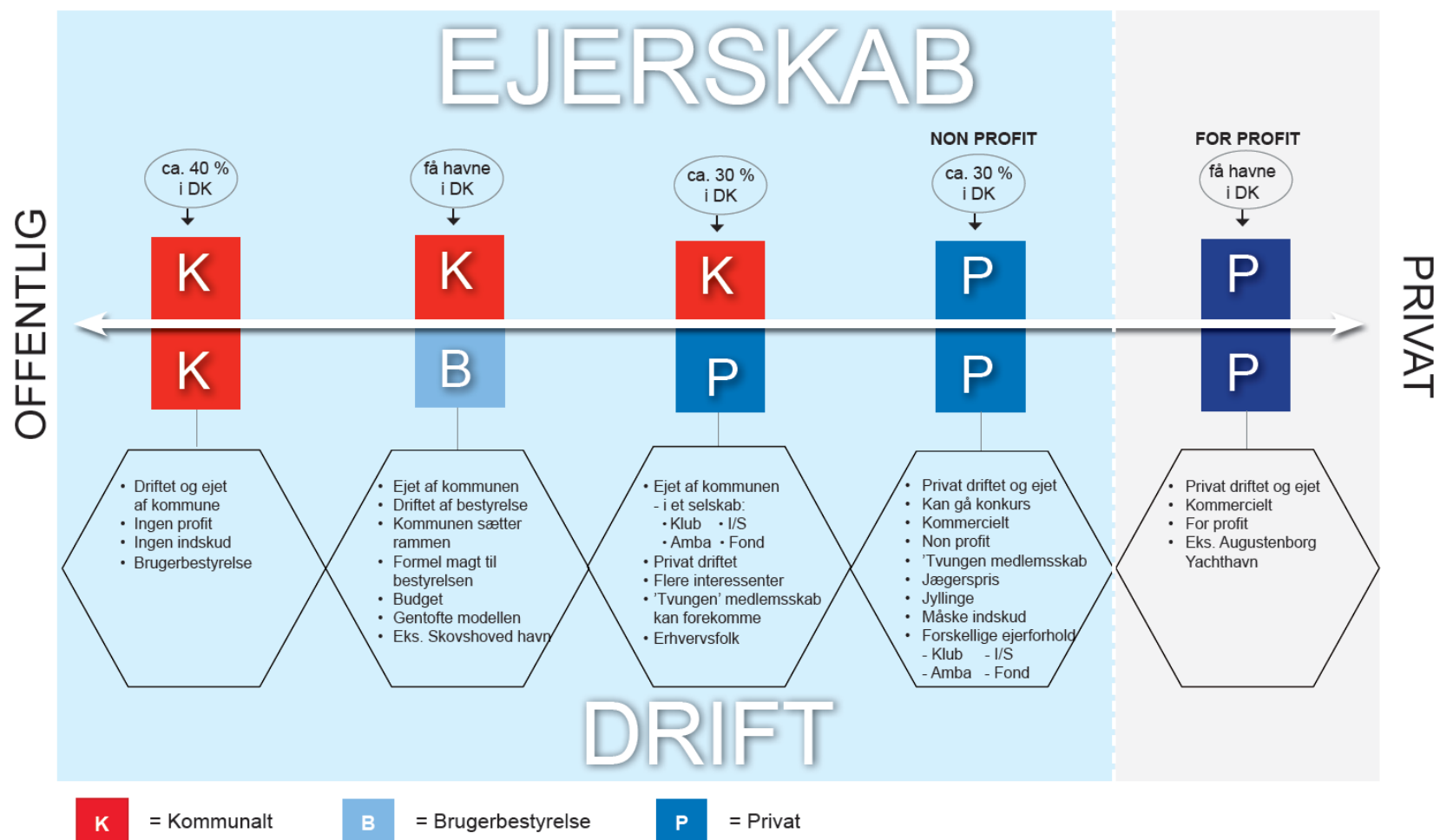
Mellem den fuldt ud kommunalt ejede og fuldt ud kommercielt ejede lystbådehavn ligger der en række forskellige 'modeller' for ejerskab og drift af havnene, hvilket er forsøgt illustreret via nedenstående figur.

Som det kan ses, er der især tre modeller, som dominerer forholdene i de danske lystbådehavne.

Figur 4: Ejer- og driftsformer af danske lystbådehavne

HAVNE I DANMARK

Antal: 320 havne med 57.000 bådpladser til både over 6 meter
Medlemmerne af Dansk Sejlunion optager ca. 1/3 del af bådpladserne



Figuren illustrerer de mange forskellige kombinationer af ejer- og driftsforhold, som de ca. 320 danske lystbådehavne er underlagt. I venstre side findes den mest almindelige kombination med fuldt kommunalt ejerskab og drift, hvilket ifølge DS og FLID gælder for ca. 40 pct. af lysthavnene.

I midten af figuren ligger en anden af de udbredte kombinationsformer, hvor kommunen ejer havnefaciliteterne, men den er udlagt til et privat driftsselskab, der kan have flere forskellige ejerformer og således være alt fra et interessentskab, et anpartsselskab, en fond eller andre selskabsformer.

Næstyderst til højre af figuren finder man kombinationen af en privatejet havn og en privat drift, som også er en udbredt 'havnemodell' med ca. 30 pct. af lystbådehavnene i Danmark. I disse havne, som rent teknisk kan gå konkurs, er der muligvis tale om et økonomisk indskud for at få bådplads, ligesom der kan være tale om et tvunget medlemskab af en sejlkлуб, såfremt der er klubben, der ejer og drifter havnefaciliteterne.

En vigtig præmis for at forstå denne private model er dog, at den stadig adskiller sig fra den fuldt kommercielle 'servicehavn', som Augustenborg Yachthavn er eksempel på, længst ude til højre i figuren. Forskellen består i, at den fuldt ud kommercielle havn drives med henblik på at generere et økonomisk overskud, mens der stadig opretholdes et 'non-profit' princip i forbindelse med de andre havnemodeller. Den principielle skelnen er illustreret med en lodrette gråstiplede linje som angiver, hvor 'non-profit' og 'for profit' skiller.

Det er et stående spørgsmål om de forskellige kombinationer af ejer- og driftsformer kan relateres til sejlkubbernes trivsel og deres muligheder og ønsker for at udvikle aktiviteter.

Ovenstående afsnit har beskæftiget sig med nogle generelle samfundsrelaterede udviklingstræk, som store dele af foreningsidrætten står overfor. Afgørende for forståelsen af analysen er, at foreningsidrætten som samlet hele har tabt markedsandele blandt de voksne idrætsudøvere, hvormed foreningerne samlet set spiller en mindre rolle end tidligere, når danskerne skulle vælge idrætsudbydere. Det kan sagtens være, at sejlkubberne ikke direkte oplever den skitserede kommercialisering fra andre private udbydere, men pointen er snarere, at mange voksne vælger andre idrætsudbydere og aktiviteter end det, som bl.a. sejlkubberne kan tilbyde.

I nedenstående ring 2 analyseres der nærmere på hele den samlede sejlerkultur på tværs af organiseringsformer som den bl.a. kommer til udtryk i diverse undersøgelser af danskerne idrætsvaner gennem tiden.

3. RING 2: SEJLERKULTURER I DANMARK

Ring 2 henviser til data fra større danske befolkningsundersøgelser, som kan identificere og nuancere sejlerkulturens generelle historiske udvikling. Der kigges nærmere på en række befolkningsundersøgelser fra 1975 og frem, som har en række forskellige mål på, hvor stor en andel af befolkningen, der i et eller andet omfang er aktive inden for sejlerkulturen.

Figur 5: Ringsystem over sejlerkulturer og rapportens opbygning



I de respektive befolkningsundersøgelser er fokus på den samlede sejlerkultur i Danmark på tværs af organiseringsformer. Der er således tale om data, der både måler på den foreningsorganiserede og selvorganiserede foreningsidræt fra de respektive befolkningsvaner.

3.1 SEJLSPORT, SØSPORT - OG DE ANDRE BEGREBER

Selvom der har været gennemført større befolkningsundersøgelser af danskernes idrætsvaner siden 1960'erne, så er det først i 1975 at man finder den første måling på aktiviteten "søsport", som i de kommende undersøgelser bliver ændret til "Sejlsport" (fra og med 1993 til og med 2004) og "Sejlsport/windsurfing" (2007), "sejlsport/surfing" (2011) samt "vandsport" (2012), der dækker over en langt bredere vifte af aktiviteter såsom fx. sejlads, roning, vandski, kano og kajak (Bak and others, 2012, 104).

Udefra set må man gøre sig klart, at de relativt store procentudsving med ganske få års mellemrum snarere giver indtryk af en række væsentlige metodiske forskelle mellem de respektive undersøgelser.

fremgangsmåder, hvorfor man skal være varsom med at læse tallene som en lineær og sammenligning udvikling, der dækker over reelle ændringer i danskerne interesse for at dyrke sejlsportsrelaterede aktiviteter.

Tabel 1: Sejlsport i idrætsvaneundersøgelser, voksne 1975 - 2012

Voksne (16+)	1975	1993	1998	2004	2007	2011	2012
Total	0,7%	1,7%	3,3%	3,3%	2,1%	1,5%	3,0%
Mænd	1,2%	3,0%	5,0%	5,3%	3,1%	2,1%	4,7%
Kvinder	0,2%	0,3%	1,8%	2,0%	1,2%	1,0%	1,6%

(SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 1998;Kühl, 1975;Fridberg, 1994;Bille and others, 2005;Pilgaard, 2008;Laub, 2012;Bak and others, 2012)

Som det kan ses er der endog meget store forskelle på de respektive målinger i de respektive år. Fra et udgangspunkt på 0,7 pct. af den voksne befolkning, som svarede ja til at dyrke "søsport" i 1975 til et generelt højere niveau, som toppede i år 2004 med 3,3 pct. Herfra går det ned i den samlede andel, og i den tre år senere undersøgelse fra 2007, har 2,1 pct. har sat kryds i "sejlsport/windsurfing". Herfra fortsatte nedturen til 1,5 pct. af den voksne befolkning i 2011. Herfra er der i den udvidede kategori 'vandsport', der dækker over en langt bredere vifte af aktiviteter, tale om en fordobling blot i den ét år ældre befolkningsundersøgelse fra 2012, der samtidig er den seneste.

For det første er andelen af befolkningen nede på så relativt små andele, at der selv i store befolkningsundersøgelser vil være metodiske usikkerheder forbundet ved, om man 'rammer' en eller to flere/færre sejllende respondenter, hvilket i praksis vil have stor indflydelse på den tilsvarende befolkningsandel.

Dertil har man i de respektive undersøgelser ændret svarkategori flere gange undervejs, hvor man lægger ud med fællesbetegnelser som "søsport" i 1975 og slutter i 2012 med "vandsport", der med en meget bred definition er forklaring på, at man på blot ét år fordobler andelstallet fra 1,5 pct. i 2011 til 3,0 pct. i 2012. Det er i sig selv ikke overraskende, at en bred definition som 'vandsport' samler flere andele af befolkningen end den noget smallere definition som 'sejlsport', men de begrebmæssige ændringer markerer en generel problemstilling med at indfange idrætsaktiviteter, der finder sted på vandet. Og måske også, at de udvikler sig bredt, og at man derfor har været tilskyndet til at tage et andet begreb i brug.

Overordnet kan man dog udlede, at 'sejlsporten' dækker over en række aktiviteter på vandet, som i praksis tiltrækker en relativt lille andel af befolkningen, og at der siden målingen i 1993 ikke har været en bemærkelsesværdig udvikling, således at niveauet ligger på stort set det samme niveau i de respektive målinger. Dertil må det konstateres, at sejlsportsaktiviteter appellerer til mænd i langt højere grad end kvinder, hvilket også kendes fra den foreningsorganiserede sejlkulturskultur.

I sammenligning med andre idrætter, må man antage, at langt de fleste medlemmer af for eksempel håndbold eller atletik rent faktisk dyrker sport. Sådan er det ikke med sejlerne. Det er lidt paradoksalt, at både kap-, hygge-, bade- og tursejls kaldes for 'sejlsport', når kun sidstnævnte er en egentlig sport med organiserede konkurrenceaktiviteter. Resten er nok nærmere rekreative hobby- eller fritidsaktiviteter, som der tilsyneladende ikke findes fuldt dækkende begreber for.

Begrebet "tursejlads" henviser dog til den sejleraktivitet, der omhandler sejlads uden sportslige motiver, og nok snarere handler om selve sejleroplevelsen fra en bestemt havn til en anden. I sammenligning med dette kan fritidscykling, der ikke er transport fra A til B muligvis bruges som velkendt reference, da der er talrige, der cykler til og fra deres arbejde uden at opfatte dette som en 'sportsaktivitet' – mens fritidscyklingen 'ud i naturen' typisk vil blive opfattet som adspredelse og fritidsaktivitet. Forskellen til transportcykling er dog, at mange tursejere også *kan* deltage i sejlsportsaktiviteter med de samme sejlbåde, som de tursejere i, hvilket næppe er tilfældet for mange almindelige cykler.

I relation til selve organiseringen af sejlsportsaktiviteter er der i forbindelse med 2011-undersøgelsen (Laub, 2012) et spørgsmål, der undersøger hvilke sammenhænge sejlsporten dyrkes i. I nedenstående tabel kan du se hvilke organiseringsformer, målingen kom frem til. Tabellens andelstal sumerer til over 100, da det har været muligt at sætte flere kryds til spørgsmålet.

Tabel 2: Organisering af sejlsport, voksne 2011

Voksne (16+)	Klub/forening	Privat/kommercielt center	På egen hånd	Firmaidræt	Aften-skole	Anden sammenhæng
Andel af de aktive	37,9%	1,7%	72,4%	0,0%	0,0%	5,2%

Som det kan ses af tabellen, er langt hovedparten af de aktive sejlsportsudøvere selvorganiserede, da de sejler 'på egen hånd'. Dette vil ofte i sejlernesammenhænge bliver oversat til 'tursejlads', og derved typisk ikke betragtet som det samme som 'sejlsport' i et konkurrencemæssigt perspektiv.

Ifølge målingen er det kun 37,9 pct. af de voksne (16+), der dyrker sejlsportsaktiviteter i en 'klub/forening'. Det betyder med andre ord, at foreningslivet inden for sejlads i de fleste tilfælde er udtryk for et aktivt tilvalg fra de sejlsportsaktives side, hvor sejlklubberne ikke betragtes som en forudsætning for at kunne dyrke sejlads.

Den lille andel på 1,7 pct., der angiver at dyrke sejlsport i privat og kommercielt regi, må forklares med henvisning til private udbydere af bl.a. sejlerekskoler, som bl.a. findes i Svendborg, København og Rungsted. Dertil er der også private udbydere af matchrace-aktiviteter, som især benyttes til eventarrangementer, virksomhedsudflugter, teambuilding, men som også samler en mindre gruppe af faste 'kunder', hvilket er tilfældet i Middelfart.

For gruppen på 5,2 pct., der angiver 'anden sammenhæng', kan der evt. henvises til sejlads, der er arrangeret på idrætshøjskoler og -efterskoler; samt sejlads som gast med venner og bekendtes både.

Der er også lavet tilsvarende idrætsvanemålinger blandt børn i alderen 7 – 15 år. Disse målinger blev dog iværksat noget senere end befolkningsmålingerne blandt voksne. Således er den første større landssækkende idrætsvanemåling på sejlsportsudøvende børn fra 1998, hvilket kan ses af nedenstående tabel.

Tabel 3: Sejlsport i idrætsvaneundersøgelser, børn 1998 - 2012

Børn (7-15)	1998	2004	2007	2011	2012
Total	1,2%	1,9%	2,5%	1,7%	2,0%
Drenge	1,6%	2,9%	2,7%	1,9%	-
Piger	0,9%	0,9%	2,2%	1,5%	-

Blandt børnene er der også tale om ganske lave procentdele, der ikke udvikler sig synderligt fra den ene måling til den næste. Umiddelbart før finanskrisen satte ind i 2007 kan man dog spore en mindre stigning i andelen af sejlede børn, men denne falder til et mere normalt niveau i de to målinger i hhv. 2011 og 2012.

De metodiske forbehold for både svarkategoriernes udvikling og de respektive fremgangsmåder, som gjorde sig gældende for voksenmålingerne, gælder også for børnene, hvorfor man skal være varsom med at sammenligne på de enkelte målinger med hinanden, der alle ligger inde for den statistiske usikkerhed, hvilket henviser til, at kun ganske få respondenter, der tilfældigvis udspørges i disse undersøgelser, kan betyde store procentuelle udsving, når der er tale om så små andele, som tilfældet er ved disse idrætsvaneundersøgelser.

For at forstå det meget lave niveau blandt børnene må man generelt påpege en potentielt stor usikkerhed fra forældrenes side angående sikkerhedsaspekter ved sejlads. Forældre, der ikke selv har sejlerlivet inde på kroppen, kan således have en lang række fordomme over for sikkerhedsaspekterne på deres børns vegne, som alene på baggrund af usikkerheden fravælger sejlsportsaktiviteter. Det kunne her være relevant at sammenligne med andre vandsporters aldersfordeling.

Det kan således ikke afvises, at der eksisterer en række mentale forhindringer for, at en stor forældregruppe vælger sejlads fra, når de dels ikke selv har stiftet bekendtskab med aktiviteten, dels ikke er helt sikre på om sikkerhedsforanstaltningerne er 'gode nok' – eller i det hele taget mangler viden om, hvad 'godt nok' betyder inden for sejlads. Kender forældrene til, at der foretages kærtringsøvelser i svømmehaller som en fast bestanddel af børne/ungeaktiviteter? Kender forældrene til, hvornår, der sidst er et barn eller en ung foreningsorganiseret sejler, der er druknet eller kommet alvorligt til skade under sejlads? Hertil kan prisen og afstanden til nærmeste sejlkлуб også opleves som barrierer, der kan medvirke til, at forældrene ikke i så stort omfang tænker på sejlads og sejlsport som oplagte idrætsaktiviteter.

Uanset svaret på disse spørgsmål må der iværksættes en omfattende oplysningsvirksomhed, som modpol til den ofte følelsesrelaterede angst, som forældre har på deres børns vegne, såfremt sejlkлубberne fremover skal evne at bryde igennem til en større andel af børn og unge end tilfældet er. Dette kan evt. gøres i samarbejde med andre vandsportsforbund.

Når man kigger nærmere på organiseringsformerne fra 2011-undersøgelsen, ser det til dog ud til, at foreningsidrætten og sejlkлубberne fylder markant mere end tilfældet var blandt de voksne, hvilket både henviser til, at sejlkлубberne ligger inde med foreningsbåde, der kan anvendes, men også utvivlsomt har noget at gøre med et sikkerheds- og oplæringsaspekt for børnenes vedkommende. Selvom dette gælder stor set alle børnetunge idrætter, er sikkerhedsaspekterne endnu mere centrale i sejlkлубberne.

De respektive organiseringsformer kan ses af nedenstående tabel.

Tabel 4: Organisering af sejlsport, børn 2011

Børn	Klub/forening	Privat/kommercielt center	På egen hånd	SFO	Anden sammenhæng
Andel af de aktive	48,6%	5,7%	31,4%	5,7%	17,1%

Svarkategorien 'klub/forening' er således klart den største blandt børnene. Hvor næsten halvdelen af børnene har sat kryds ved klub/forening, er det kun en tredjedel, der har sat kryds ved kategorien 'på egen hånd', hvilke kan henføres til selvorganiseret sejlads med venner samt også surfingaktiviteter, sejlads i gummibåde.

De 17 pct., der svarer 'anden sammenhæng' er rent metodisk vanskeligt at blive klog på: man kan være usikker på, om børnene har opfattet svarkategorien som ensbetydende med 'sejler alene' – altså uden voksne eller forældre. Måske dækker denne kategori også over bl.a. sommerhusejladts med strandjoller, der benyttes mindre regelmæssigt.

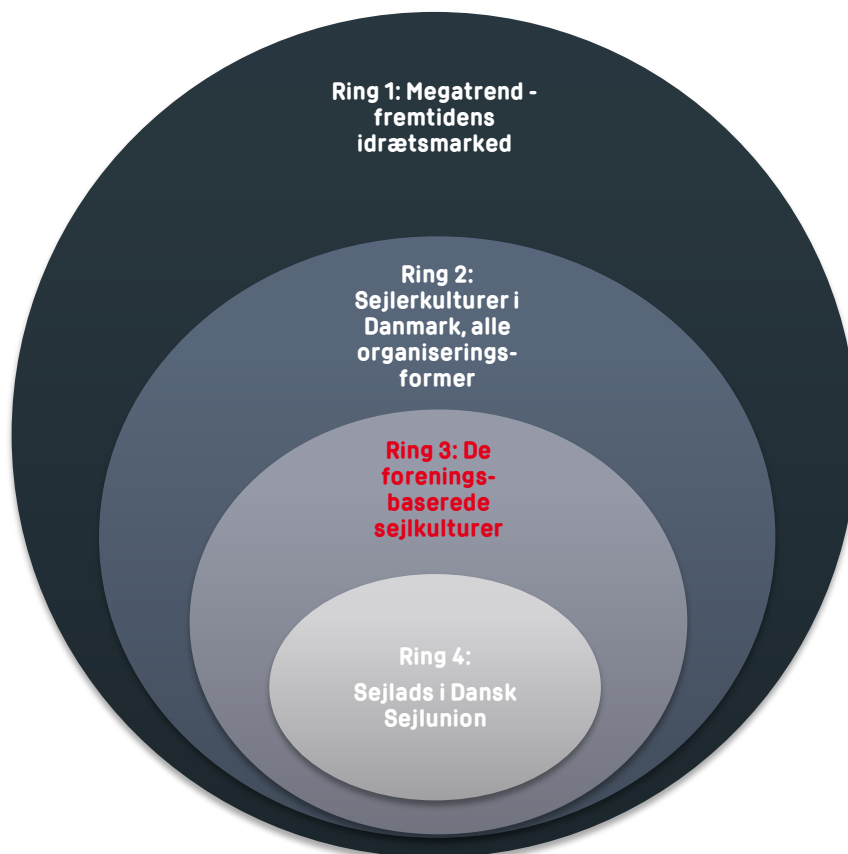
Forskellen fra de voksnes organiseringsformer til børnenes skal med stor sandsynlighed findes i dels sikkerhedsmæssige forhold, dels sejlerfaglige aspekter. Sejlads er således, måske på linje med svømning, i høj grad en aktivitet, der betragtes som en slags færdighed, som man kan lære og uddanne sig selv til, hvorefter en større andel af de 'udlærte' ønsker at sejle på egen hånd som voksne sejlere.

**OVERORDNET KAN MAN
UDLEDE, AT
FORENINGSORGANISERET
'SEJLADS' ORGANISERER
EN RELATIVT LILLE ANDEL
AF BEFOLKNINGEN**

4. RING 3: DE FORENINGSBASEREDE SEJLERKULTURER

I denne ring ses der nærmere på den foreningsorganiserede sejlerkultur.

Figur 6: Figur 5: Ringsystem over sejlerkulturer og rapportens opbygning



I første omgang undersøges hvor mange medlemmer, der er organiseret i andre og delvist konkurrerende foreninger, som er organiseret af hhv. DGI og Firmaidrætten. I kortlægningen af det samlede foreningsmarked ses der således nærmere på de to andre idrætsorganisationer, der har visse overlap med DS' klubber.

Dertil ses der nærmere på, hvordan overlappet i *aktivitetsmedlemmer* er mellem idrættens tre hovedorganisationer, der alle organiserer en række aktiviteter inden for sejlads. Overlappet mellem foreninger og aktivitetsmedlemmer identificeres, og der ses også nærmere på hvilke foreninger, der udelukkende er medlem af DGI. Analyserne omhandler også hvor mange sejlsportsrelaterede foreninger og medlemmer, der i 2013 blev registreret under andre specialforbund i DIF end DS.

4.1 SEJLERAKTIVITETER I IDRÆTTENS HOVEDORGANISATIONER

I dette afsnit er der fokus på den foreningsbaserede sejlerkultur, som den ser ud i idrættens tre hovedorganisationer – DIF, DGI og Firmaidrætten. Det vil sige den del, der kan identificeres og typisk omtales som organiseringsformen 'klub' eller 'forening'. Der ses blandt andet nærmere på overlappet i forenings- og medlemstallene mellem de tre hovedorganisationer DIF, DGI og Firmaidrætten, men der er også fokus på hvor mange foreninger og medlemmer, der i 2013 via Det Centrale Foreningsregister registrerede enten klubber eller sejlere som medlemmer under andre specialforbund end DS, men som samtidig er del af DIF-idrætten.

I den første tabel omhandlende den foreningsbaserede sejlerkultur er der en oversigt over antallet af samtlige registrerede medlemmer inden for aktiviteten 'sejlsport' i DIF, DGI og Firmaidrætten i hhv. 2012 og 2013. Medlemmerne i nedenstående tabel er således samtlige registrerede medlemmer, hvor der kan være visse overlap i medlemskaberne mellem de tre forskellige hovedorganisationer.

Tabel 5: Sejlsportsmedlemmer i alt i DIF, DGI og DFIF, 2012 - 2013

Sejlsport		2012				2013			
Hovedorganisation		DIF	DGI	DFIF	Medlemstal total 2012	DIF	DGI	DFIF	Medlemstal total 2013
Køn	Damer total	11.228	2.673	335	14.236	10.722	1.472	223	12.417
	Herrer total	43.745	4.774	556	49.075	41.724	5.633	490	47.847
Total		54.973	7.447	891	63.311	52.446	7.105	713	60.264

Som det kan ses, er der langt flest medlemmer i aktiviteten 'sejlsport' organiseret i et specialforbund i DIF, hvilket selvsagt skyldes DS' organisering i DIF. Da DIF-medlemstallet er lidt større end DS' medlemstal, som vi skal se på nedenfor, afslører tabellen derved også, at der er andre specialforbund i DIF end DS, der organiserer foreninger med medlemmer, som dyrker en eller flere sejlsportslignende aktiviteter. Dette vender vi tilbage til senere i dette afsnit.

Det er også bemærkelsesværdigt, at der inden for alle tre organisationer er tale om en nedgang i medlemstallet fra 2012 - 2013. Det indikerer, at der ikke er tale om en organisatorisk krise i blot én ud af de tre hovedorganisationer, men derimod, at det er hele den samlede organiserede sejlerkultur, der mister medlemmer. Dette er ikke ensbetydende med, at hele den brede sejlerkultur befinder sig i en 'kulturkrise' - det er snarere foreningernes organiseringsform, der halter. Det understreges også af nedenstående tabel, der beregner de procentuelle fald fordelt på de tre hovedorganisationer fra 2012 - 2013.

Tabel 6: Procentvise medlemsfald i DIF, DGI og DFIF fra 2012 - 2013

Sejlsport	DIF	DGI	DFIF	Total
Medlemstal 2012	54.973	7.447	891	63.311
Medlemstal 2013	52.446	7.105	713	60.264
Procentuel udvikling	-4,6%	-4,6%	-20,0%	-4,8%

Både DIF og DGI har mistet sejlsportsmedlemmer svarende til 4,6 pct. af medlemstallet fra 2012 til 2013, mens Firmaidrætten har mistet medlemmer svarende til en procentuel nedgang på 20 pct. Samlet set har de tre hovedorganisationer mistet 4,81 pct. af det samlede medlemstal fra 2012 til 2013, hvilket er en ganske dramatisk tilbagegang, også set i sammenligning med andre foreningsbaserede idrætsaktiviteter.

Når man ser nærmere på medlemsnedgangen i forhold til kønsperspektivet, viser der sig nogle bemærkelsesværdige forandringer især i DGI-regi, hvilket kan ses i tabellen nedenfor.

Tabel 7: Procentvis udvikling blandt køn i DIF, DGI og DFIF fra 2012 - 2013

	DIF	DGI	DFIF	Total
Damer 2012	11.228	2.673	335	14.236
Damer 2013	10.722	1.472	223	12.417
Procentuel udvikling, damer	-4,5%	-44,9%	-33,4%	-12,8%
Herrer 2012	43.745	4.774	556	49.075
Herrer 2013	41.724	5.633	490	47.847
Procentuel udvikling, herrer	-4,6%	18,0%	-11,9%	-2,5%

Tabellen viser, at den kønsmæssige udvikling i DIF følger det generelle billede, hvor der ikke tabes flere kvinder end mænd. Der er således i DIF-regi ikke tale om en kønsspecifik problemstilling, hvilket potentielt kunne gøre en fremtidig rekrutterings- og medlemsindsats mere målrettet og nemmere at håndtere.

Det stik modsatte er derimod tilfældet i DGI, hvor medlemstallets udvikling viser, at man har tabt kvinder i et enormt omfang svarende til hele 44,9 pct. på kun ét år, mens der blandt mænd er tale om en flot procentvis fremgang på 18 pct. Ud over at der er tale om nogle mindre numeriske forskelle, som gør de procentuelle udsving mere markante, er det i et mere kvalitativt perspektiv ikke til at sige, hvad der er årsag til de store kønsrelaterede forskelle.

Også i Firmaidrætten er der store procentuelle forskelle i udviklingen mellem de to køn, der dog begge oplever nedgange på hhv. 33,4 pct. blandt kvinderne og næsten 12 pct. blandt mændene.

4.2 UNIKKE MEDLEMMER I DIF, DGI OG FIRMAIDRÆTTEN

Ovenstående tabeller afspejler de tre hovedorganisationers samlede medlemstal, hvor et medlem i princippet kan tælle med flere gange, da vedkommende i praksis kan være medlem af flere sejlkubber på én og samme tid eller kan være medlem af en sejlkub, der både er organiseret i DIF, DGI eller i Firmaidrætten.

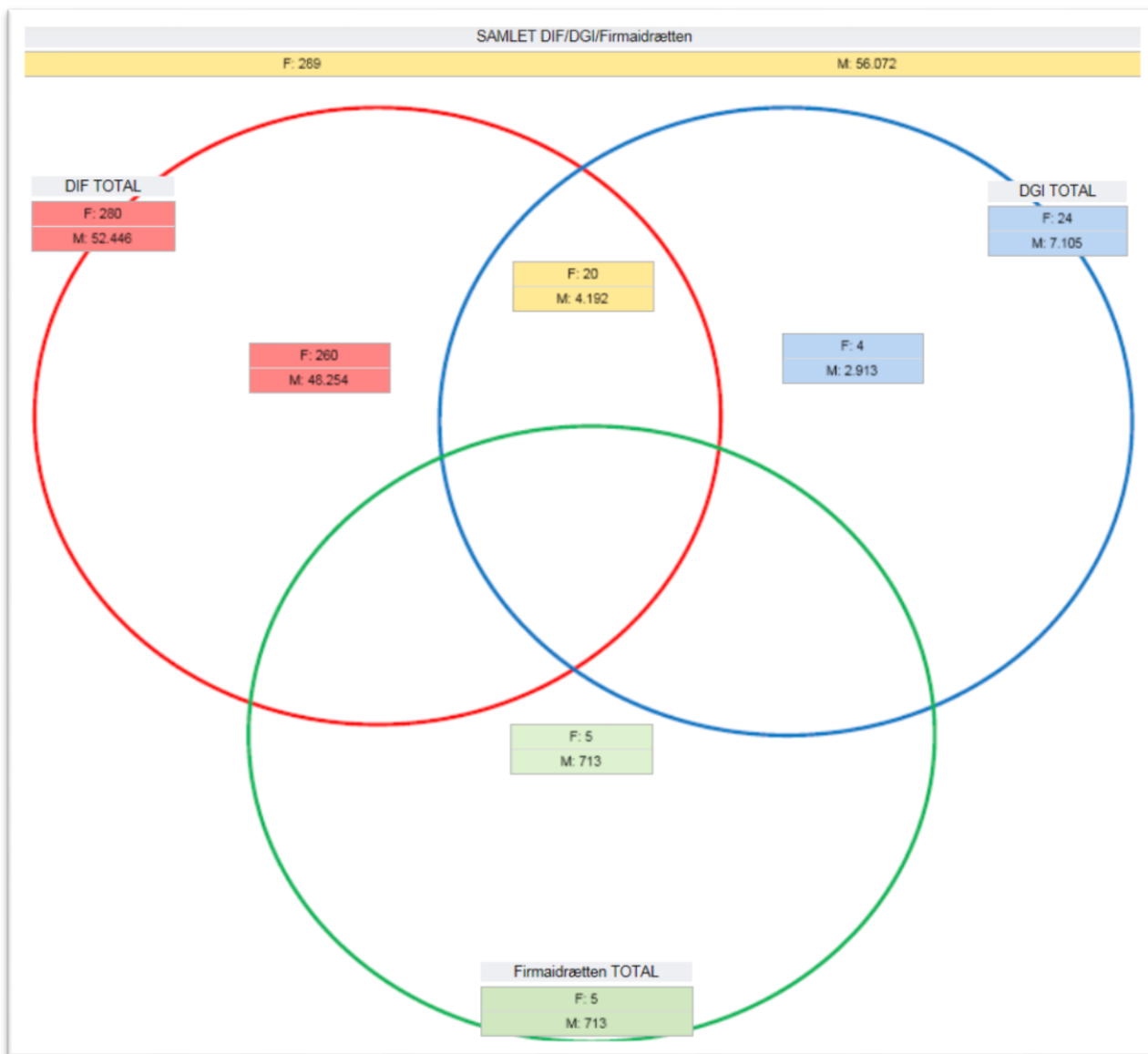
I forlængelse heraf er det interessant at se nærmere på det overlap, som eksisterer mellem de tre hovedorganisationer. Dette forenings- og medlemsoverlap inden for aktiviteten 'sejlsport', fremgår af nedenstående figur.

Tabellen tildeler således forenings- og medlemstal, som er organiseret i en af de tre hovedorganisationer én placering sted i nedenstående figur, således at foreninger og medlemmer kun tæller med én gang.

Figuren skelner mellem fællesmængder og delmængder. I de fire fællesmængder, hvor der er et organisatorisk overlap mellem de tre hovedorganisationer, bliver klubber og medlemmer placeret, såfremt de har dobbelt medlemskab.

I delmængderne bliver de klubber og medlemmer placeret, som er at betragte som 'unikke' foreninger og medlemmer, der udelukkende er organiseret i én af de tre hovedorganisationer.

Figur 7: Sejlklubber og medlemmer fordelt på DIF, DGI og DFIF



I 2013 var der i alt i DIF, DGI og Firmaidrætten (DFIF) registret 289 sejlklubber og foreninger med godkendte sejlsportsaktiviteter. Disse foreninger havde i alt 56.072 'unikke' medlemmer, som kun én gang i ovenstående figur.

Normalt er der i andre idrætsaktiviteter et ganske stort organisatorisk overlap mellem DIF og DGI, da det i praksis er de samme lokale klubber, der er organiseret i begge hovedorganisationer. Dette er imidlertid ikke tilfældet med sejlklubber optaget i DIF.

Langt de fleste af de i alt 52.446 medlemmer og 280 sejlklubber samt foreninger med godkendte sejlsportsaktiviteter, der er optaget i DIF, er således udelukkende optaget i DIF uden andre samtidige medlemsskaber af DGI eller Firmaidrætten - i alt 48.254 medlemmer samt 260 sejlklubber og foreninger.

4. Ring 3: de foreningsbaserede sejlerkulturer

Ud af DGI's i alt 24 foreninger med samlet 7.105 medlemmer er langt hovedparten også samtidig organiseret i DIF. Mere præcist er der tale om et organisatorisk overlap mellem DIF og DGI på 20 klubber med i alt 4.192 medlemmer. DGI har 4 foreninger, der tilsammen har 2.913 medlemmer, som udelukkende er unikke for DGI – altså relativt store foreninger.

I Firmaidrætten er der intet organisatorisk overlap til hverken DIF eller DGI. De i alt 5 foreninger i Firmaidrætten med i alt 713 medlemmer, er således udelukkede medlemmer Firmaidrætten.

I relation til dette er der intet, der tyder på, at DS skal betragte hverken DGI eller Firmaidrætten som væsentlige supplerende udbydere på sejlsportens marked.

Et nærmere studie af de fire unikke DGI-foreninger og de fem unikke Firmaidrætten-foreninger bekræfter denne analyse, da der er i DGI's tilfælde er tale om nogle foreninger med et mere kulturelt sigte end den klassiske sejlkлуб umiddelbart har (se evt. bilag 1 for en liste med de klubber, der har registreret medlemmer, der dyrker sejlsport i hhv. DGI og Firmaidrætten).

På baggrund af ovenstående afsnit kan det konkluderes, at DS nuværende medlemskrise ikke skyldes en øget konkurrence fra DGI eller Firmaidrættens vedkommende. Dels har de to andre også oplevet nedgange i medlemstallet, dels er deres respektive placeringer på sejlsportens marked ganske begrænset og uden større betydning for, hvorledes DS' bør udarbejde strategier for at stoppe det nuværende medlemstab.

4.3 ANDRE AKTØRER PÅ SEJLERMARKEDET

I dette afsnit beskrives kort en række andre foreninger, der har beslægtede aktiviteter med DS og således ligger et konkurrencelignende forhold.

4.3.1 Danske Tursejlere

Den klart største anden eksterne organisation inden for sejlads er Danske Tursejlere (DT), der blev stiftet i 1992. Fælles for medlemmerne er deres interesse for tursejlad som fritidsaktivitet med fokus på hyggeligt socialt samvær. Foreningens formål er at organisere danske tur- og fritidssejlerklubber i en upolitisk paraplyorganisation. I 2014 vurderes det, at der er ca. 190 medlemsklubber i DT, hvoraf også en del er samtidige medlemmer af DS. Antallet af medlemmer har, ifølge bestyrelsesreferater fra hjemmesiden, været stigende i de seneste mange år og er i 2014 oppe på ca. 9.500 medlemmer i alt. En lang række af disse foreninger og medlemmer vil dog sandsynligvis allerede være samtidige medlemmer af DS.

I et referat fra 2013 fremhæver forretningsfører, Leif Nielsen, at Danske Tursejlere har haft *"et spændende år, hvor har oplevet en medlemsfremgang på netto omkring 5 pct., således at man nu er oppe på i alt 9.500"* (Danske Tursejlere 2013). Der står endvidere, at det er tilfredsstillende, at "DT i tider med vigende interesse for sejlads, primært grundet finanskrisen, alligevel i modsætning til andre sejlerorganisationer kunne fremvise en positiv nettotilgang af medlemmer samt en positiv resultatudvikling. Hertil kom, (...) at DT i dag opfattes som en professionel organisation, som bliver hørt i mange forskellige sejladssammenhænge af myndigheder, styrelser og andre organisationer" (Danske Tursejlere 2013).

Danske Tursejlere (DT) er således landets hurtigst voksende forening for fritidssejlere og selvom der er overlap mellem DT og DS, så er der væsentlige kulturelle og politiske forskelle mellem de to organisationer, da DS lægger vægt på profilen som en sportsorganisation, der sigter på at udbyde, organisere og arrangere sportsarrangementer samt udvikle sejlere, der kan konkurrere på et højt sportsligt niveau.

4. Ring 3: de foreningsbaserede sejlerkulturer

I denne betoning af sejlsporten er der klare kulturforskelle til DT, der med egne ord lægger primært vægt nogle andre af de kvaliteter, der er ved sejlsportsaktiviteterne: *"Det handler om naturoplevelserne, om fællesskaberne, om glæden for naturen og miljøet og glæden ved at sejle"* (Pedersen 2012:27).

Danske Tursejlere kan desuden tilbyde en billig forsikring mod et relativt billigt medlemsgebyr samtidig med, at de også optager individuelle medlemmer, hvilket ikke er tilfældet med DS.

I modsætning til en række af de andre organisationer er DT dog ikke i et officielt konkurrenceforhold til DS, hvilket en relativt ny samarbejdsaftale fra 2014 understreger, hvor DT blev associerede medlemmer af Dansk Sejlunion.

4.3.2 Dansk Fritidssejler Union (DFU)

DFU's overordnede idegrundlag er at styrke den rekreative og søsikre fritidssejlads under mottoet "Familien Danmark til søs". DFU's primære formål er at samle Danmarks fritidssejlere i en union, der omfatter såvel klubber som enkeltmedlemmer. Alle fritidssejlere med et fartøj, enhver fritidssejlerklub og interesseret, der kan godtage DFU's vedtægter og formål, kan således optages som medlem. Det oplyses ikke hvor mange klubber, der pt. er organiserede i DFU, men medlemstallet estimeres af DS til at være ca. 3.200 i 2014.

I et referat fra generalforsamlingen i DFU får man et indtryk af, at det også for denne fritidssejlerorganisation går godt samt, at man opfatter og omtaler DS som en 'konkurrent': *"Det forløbne år har trods alt været et godt og positivt år for DFU, specielt sammenlignet med vores konkurrent DS, som har mistet flere tusinde medlemmer. DFU har også mistet medlemmer, men vi har heldigvis fået flere nye ind således, at vi har haft en lille medlemsfremgang i 2014."* (Sandholdt 2015)

Udefra set bærer DFU præg af en vægtning af de sikkerhedsmæssige aspekter. DFU bærer desuden præg af at være en noget mindre og knap så velfungerende organisation med knap så mange administrative ressourcer som tilfældet er i 'Danske Tursejlere'. Det kommer blandt andet til udtryk i, at DFU ikke (endnu) har haft ressourcer til at oprette et sekretariat med lønnet fastansat personale. Ved spørgsmål og henvendelser fra medlemmerne lyder det således i referatet: *"Vi betjener selvfølgelig alle, når telefonen ringer, men kan henvise til telefonsvareren, hvis vi ikke lige er tilgængelige. Husk, det er en frivillig indsats der ydes og altid med godt humør!"* (Sandholdt 2015).

Foreningen er, så vidt det fremgår, ikke helt landsdækkende, og der er ikke det store foreningsoverlap med blandt andet DS, hvorfor ovenstående benævnelse af DS som konkurrent forekommer noget søgt.

4.3.3 Langtursejlerne - Forening til langtursejladsens fremme

Foreningens formål er at arbejde for at øge kendskabet til og mulighederne for at tage på langtursejlads. Foreningen har således specialiseret deres arbejde med henblik på rådgivning, uddannelse, videndeling, erfaringsudveksling og netværksdannelse inden for den del af sejlerkulturen, der er interesseret i langtursejlads. Som medlemmer optages enkeltstående medlemmer og antallet af medlemmer estimeres af DS til at være ca. 2.800 i 2013.

Indtrykket af Langtursejlerne er, at der er tale om en særlig subkultur inden for sejlads, som orienterer sig mod at realisere ønsket om at sejle på lange og muligvis verdensomspændende togter, som typisk vil blive betragtet som en særlig 'livsstil' af udefrakommende. Disse ofte månedslange dannelsessture afføder en række unikke sejleroplevelser, der ufravigeligt gør et stort indtryk på de sejlende, der herefter ofte kan berette om sejlturens oplevelser med stort engagement og således bidrage til at begejstre og inspirere andre til at

4. Ring 3: de foreningsbaserede sejlerkulturer

udleve deres drømme og gøre drømme til virkelighed. Der ligger således også et meget centralt og umiskendeligt romantisk præg over foreningens aktiviteter, hvor længslen mod at sejle bort fra den trivielle hverdag ligger som sigtepunktet derude i horisonten.

Foreningens aktiviteter er således ikke i direkte konkurrence med DS', da der med stor sandsynlighed er tale om en organisation, der appellerer til en mindre del af DS' medlemmer, som har reelle muligheder for at realisere deres drøm om en langtursejlad. Det forudsætter selvsagt også et vist sejlerfagligt niveau at kunne realisere disse. Via 'normale foreningsaktiviteter' - sekretariatsdrift, udgivelse af medlemsblad, kontaktformidling mellem sejlere, foreningsbibliotek og medlemsrådgivning - understøtter foreningen således de interesserede i udveksle erfaring og viden, så nye kan komme nærmere en realisering af deres sejlerdrømme. Dertil arbejder foreningen også løbende med at forbedre nationale og internationale vilkår for langtursejlere samt yder hjælp til nødstedte langtursejlere.

4.3.4 Søspejderaktivitet (organiseret i bl.a. DDS / FDF / KFUM)

Søspejdere har de samme overordnede visioner og mål som spejdere, som bl.a. har til formål, "... at udvikle børn og unge til vågne, selvstændige mennesker, der er villige til efter bedste evne at påtage sig et medmenneskeligt ansvar i det danske samfund og ude i verden" (Det Danske Spejderkorps 2015).

Til forskel fra spejderflertallet foregår Søspejdernes primære aktiviteter til søs – oftest i små joller og sejlbåde. Et helt centralt element i aktiviteterne er at udbrede kendskabet til sikkerhedsaspekterne blandt alle landets søspejdere. DS anslår, at der er ca. 25 lokale grupper, der har søspejderaktiviteter og at der i 2014 anslået er ca. 1.500 søspejdere i Danmark.

I praksis er der vist overlap mellem DS' aktiviteter og Søspejderne, men da Søspejderne er organiseret som en del af spejderbevægelsen, synes der ikke at være tale om en direkte konkurrenceforhold, men måske snarere en række supplerende aktiviteter, hvor søspejdere med interesse for at dyrke mere sportslige aktiviteter på sigt kan søge over i sejlklubberne. Der er også i dag en række eksempler på, at sejlklubber og søspejdere har uformelle samarbejder til begge parter glæde. Et lignende forhold kendes fra orienteringsidrætten.

Afslutningsvis burde spejderbevægelsens meget stærke børnepædagogiske tilgang om at 'børn leder børn' være en kilde til sejlklubber landet over i deres tilgang og håndtering af børnerettede sejleraktiviteter.

4.3.5 Træskibs Sammenslutningen (TS)

Formålet med denne forening er at bevare ældre brugsfartøjer og at sikre, at fartøjerne bevares under videst mulig hensyntagen til deres kulturhistoriske værdi. TS er i dag en forening, der er åben for enhver, som interesserer sig for bevaring af ældre brugsfartøjer af alle typer og størrelser. Man behøver således ikke at være sejler for at blive optaget som medlem. Foreningen havde anslået af DS ca. 800 medlemmer i 2010.

Ud over ovenstående medlemsorganisationer, der har visse overlap med DS' sejlklubber kan det yderligere nævnes, at der er Dansk Fritidsfiskerforbund med op mod tyve lokalforeninger, der tilsammen vurderes til at have ca. 2.100 medlemmer i 2014. Dansk Fritidsfiskerforbund arbejder mere politisk for at forsvare fritidsfiskernes interesser og sikre rammerne for rekreativt fiskeri i Danmark. Til forskel fra lystfiskere, fisker en fritidsfisker typisk med garn, ruser eller lignede redskaber, hvor den potentielle fangst er større.

Samlet set vurderes det, at der primært er et konkurrencelignende forhold mellem DS og de organisationer, der ønsker at organisere tursejlere som medlemmer. Den gradvise medlemsfremgang, som både Danske

Tursejlere og Dansk Fritidssejler Union rapporterer om, giver anledning til en selvrefleksion i DS' egne rækker, for der er med stor sandsynlighed tale om frafaldne medlemmer fra DS' egne medlemsrækker.

4.3.6 Facebookgruppen - Tursejlads & Sejlsport

Den måske mest interessante af de andre aktører på sejlermarkedet er en virtuel én af slagsen – og forefindes på det populære sociale internetmedie Facebook.

Facebookgruppen er et eksempel på en ny organisering af sejlerkulturen, hvor der finder videndeling sted inden for alle mulige og umulige emner af hovedsageligt praktisk karakter. Det interessante ved gruppen består i, at der tilsyneladende er en gruppe meget aktive medlemmer, der oplever en stor tilfredsstillelse i den direkte 'aktiv sejler til aktiv sejler'-kommunikation, hvor sejlere kan finde svar, vurdering og rådgivning på deres konkrete spørgsmål.

Gruppen er, som der står *"for alle, der interesserer sig for tursejlads, sejlsport, både og bådkøb, maritim navigation og maritim teknologi i øvrigt. Der er intet krav om, at man skal have båd eller være sejler - det er rigeligt, at man interesserer sig for området"* (Knudsen, 2015).

På baggrund af denne gruppe er der nu samlet ca. 5.300 medlemmer, hvorfor gruppens formelle ophavsmand, Lars H. Knudsen, med stolthed skriver, at der er tale om *"Danmarks største sejlerklub. Måske er vi tilmed fremtidens 'sejlerklub', for vi er her for hinanden, når der er mest brug for det: Når teknikken svigter, spørgsmålene presser sig på, når gode oplevelser og minder skal deles og når man er på vej til en fremmed havn, og har brug for tips og gode råd. Og 1000 andre ting - ikke mindst den gode humor og friske humør, som har bragt store smil frem hos mig og mange andre"* (Knudsen, 2015).

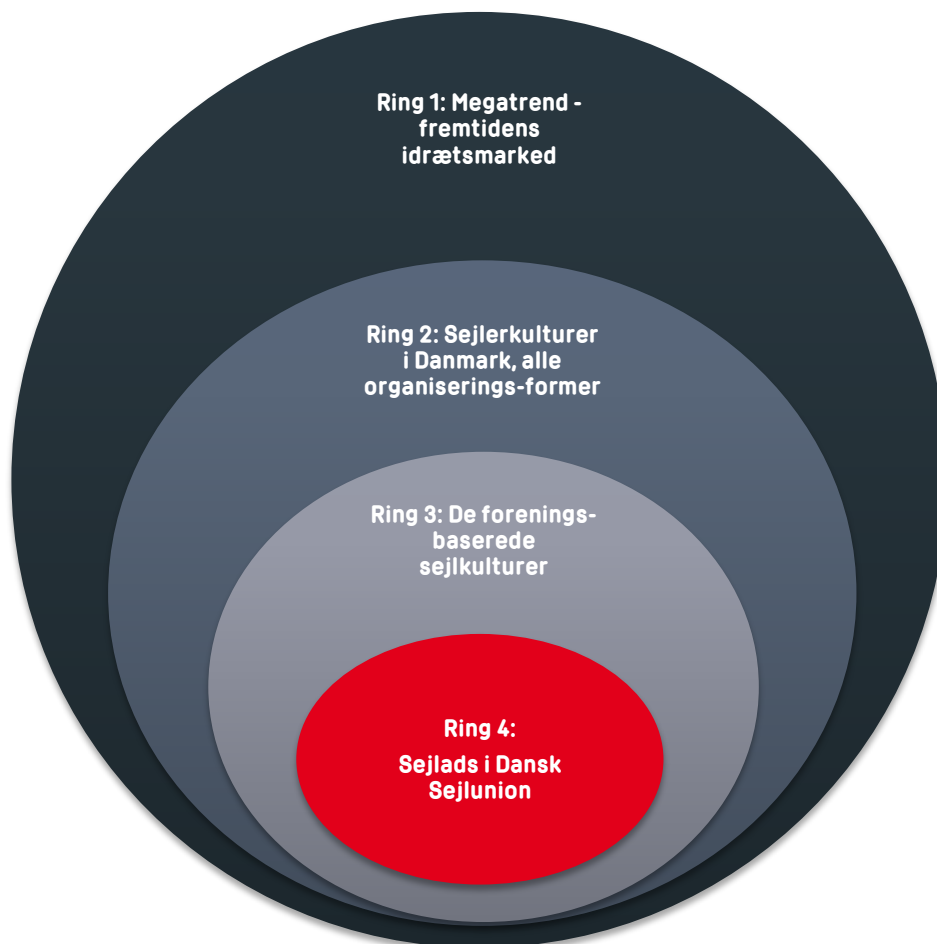
Der er således tale om en ny organiseringsform, som kan kategoriseres som 'virtuel' og som helt åbenlyst opfyldt et behov blandt sejlerne, der måske ikke ligefrem kan erstatte behovet for de klassiske sejlklubber, hvor der også finder videndeling sted, men så i det mindste supplere klubberne med en ny og meget effektiv kommunikationsform. Her ligner sejlsporten andre udendørs idrætter, hvor det også myldrer med selvorganiserede grupper både virtuelt og i det levede liv.

**I 2013 VAR DER I
ALT I DIF, DGI OG
FIRMAIDRÆTTEN
REGISTRET 289
SEJLKLUBBER OG
56.072 MEDLEMMER**

5. RING 4: SEJLADS I DANSK SEJLUNION

I den inderste *ring 4* ses der nærmere på DS' egne medlems- og foreningstal samt udviklingen heri.

Figur 8: Figur 5: Ringsystem over sejlerkulturer og rapportens opbygning

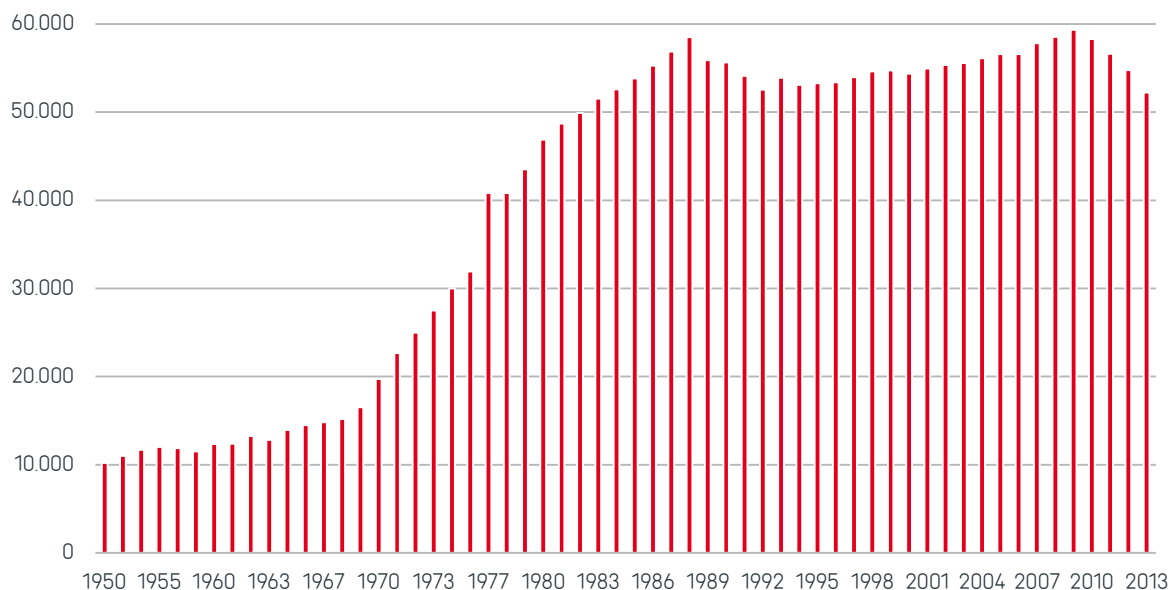


Ved hjælp af de årlige indrapporterede forenings- og medlemsdata analyseres der på udviklingen inden for centrale forhold som klubstørrelser, relativt medlemsudvikling og geografiske forhold.

Der inddrages afslutningsvist i dette afsnit også en række relevante data fra 'Frivillighedsundersøgelsen', der blev gennemført i 2010 (Laub, 2012), herunder data på det estimerede antal af frivillige i foreninger under DS. Derudover bliver undersøgelsen brugt til at identificere DS' relative placering i forhold til andre specialforbund inden for frivillige og frivillighedsrekruttering.

Dertil er der en række pointer fra den netop lancerede undersøgelse 'Prisen på idræt i Danmark', som omhandler voksne idrætsudøveres selvrapporterede økonomiske udgifter til deres primære idrætsaktivitet (DIF Analyse, 2015).

Medlemstallet i Dansk Sejlunion har udviklet sig ganske drastisk siden 1950'erne og frem. I nedenstående figur ses medlemsudviklingen fra 1950-2013.

Figur 9: Medlemstallet i DS 1950 - 2013

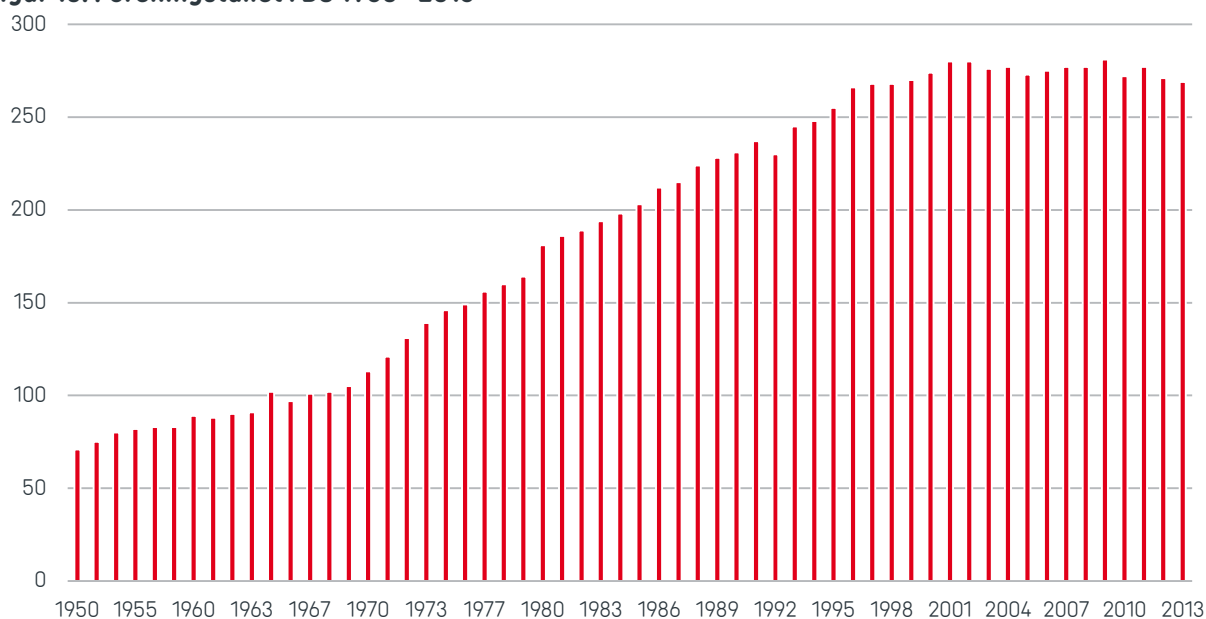
Som det ses af ovenstående figur er der i et historisk perspektiv tale om en ganske bemærkelsesværdig medlemsvækst især op gennem 1970'erne og 1980'erne, hvorefter medlemstallet har været nogenlunde stabilt omkring 55.000 medlemmer med kun ganske få udsving indtil 2010, hvorefter den nuværende negativ udviklingstendens sætter ind. I 2009 organiserede DS det indtil videre højeste antal medlemmer med i alt 59.348 medlemmer, hvor det kun fire år efter i 2013 ligger på 52.226 i alt.

Nedgangen fra 2009 til 2013 svarer til et fald på 3,1 pct. i gennemsnit pr. år; med det største fald fra 2012 til 2013 på 4,7 pct. Man skal faktisk helt tilbage til 1983 for at finde et medlemstal, der ligger under medlemstallet fra 2013, hvilket indikerer, at betydningen af den nuværende medlemsnedgang i medlemstallet ikke kan eller bør undervurderes.

Der er også tale om en medlemsnedgang, der ikke blot kan forventes pludseligt at gå i stå eller vende af sig selv. Der er derimod tale om en medlemskrise, som kræver politisk opmærksomhed, handlinger og strategiske tiltag i hele DS' organisation, såfremt man ønsker at imødegå udviklingen frem for at overlade den til tilfældighederne.

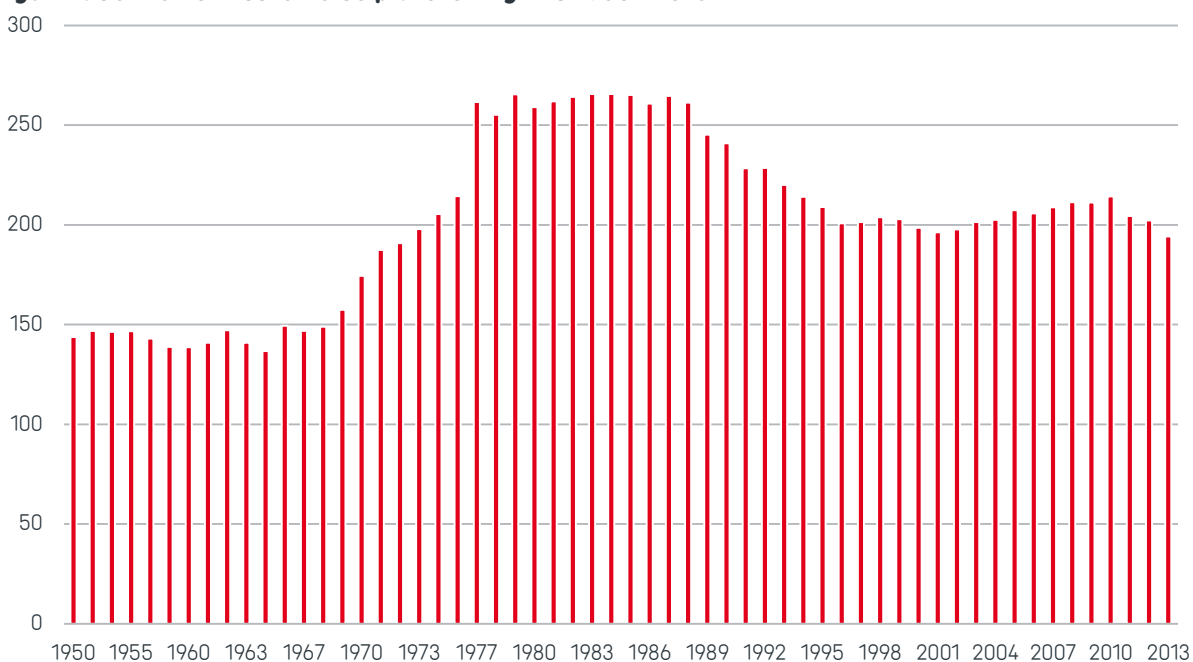
Hvis man ser nærmere på antallet af foreninger, ser man en nogenlunde tilsvarende udvikling med en ganske imponerende foreningstilvækst fra 1970'erne til midten af 1990'erne, hvorefter foreningsantallet stabiliseres på ca. 275 foreninger med et foreløbigt maksimum i antallet af foreninger i 2009 hvor DS organiserede 281 foreninger.

Herefter vender udviklingen i lighed med medlemstallet den forkerte vej og lander i 2013 på i alt 269 foreninger. Man skal tilbage til 1998 for at finde et antal foreninger, der ligger under 269.

Figur 10: Foreningstallet i DS 1950 - 2013

Umiddelbart er udviklingen og de seneste års nedgang i antallet af foreninger ikke helt så dramatisk som tilfældet er med medlemstallet. Medlemsnedgangen har derfor ikke endnu sat sine tydelige spor i foreningsantallet, hvilket betyder, at der stadig er muligheder for at komme i kontakt med de mange lokale sejlklubber, som lever og har aktiviteter målrettet medlemmerne.

Der er derfor også stadig mulighed for at få etableret en dialog med lokale klubber om ovenstående medlems- og foreningsudvikling og herfra iværksætte lokale klubrelaterede tiltag, der arbejder målrettet med at få bremset tendensen til det generelle medlemstab. Forholdet mellem medlemstallet og antal sejlklubber kan aflæses i nedenstående figur, hvor den gennemsnitlige sejlklubs størrelse kan aflæses.

Figur 11: Gennemsnitsstørrelse pr. forening i DS 1950 - 2013

Den store vækst pr. klub ser vi op gennem 1970'erne, hvilket ikke adskiller sig fra tidligere, men efter en længere periode i 1980'erne med stabile gennemsnitstal på ca. 260-265 medlemmer pr. klub er der efter 1989 tale om en drastisk nedgang i størrelsen på den gennemsnitlige forening. I 1990 lander man således på godt 200 medlemmer pr. klub, for herefter at stige en smule op gennem 0'erne for at toppe i 2010 med 214 medlemmer i gennemsnit. Herefter går det ned af bakke til de nuværende 194 medlemmer pr. klub i 2013 – et gennemsnitstal, som man skal helt tilbage til 1972 for at finde lavere³.

Der er i sejlsporten tale om nogle ganske store enkeltstående foreninger, hvilket trækker det samlede gennemsnit pr. klub betragteligt op. Tabellen er lavet uden at skele til disse enkeltstående store klubber og deres indflydelse på gennemsnittallet pr. klub. Hvis man piller Kongelig Dansk Yachtklub (KDY) ud, lander gennemsnittet til 188 og ikke 194 medlemmer pr. klub i 2013.

I en nærmere analyse af klubbernes relative medlemstab siden 2009, som på mange måder kan karakteriseres som det hidtil bedste år i DS, kan man få et nuanceret indblik i de meget forskellige udviklingstræk, som karakteriserer den samlede sejlsportskultur. Siden 2009 har klubberne mistet tilsammen 6.598 medlemmer. Det svarer til et gennemsnitligt medlemstab på 24,4 medlemmer pr. sejlklub.

Analysen viser dog samtidig, at der er store forskelle på klubbernes relative medlemsudvikling. Der er ca. en tredjedel, der har oplevet hhv. 'medlemsvækst', 'moderate medlemstab' og 'store medlemstab' i perioden 2009-2013.

Gennemsnitsudviklingen for de tre klubkategorier kan ses i nedenstående tabel.

Tabel 8: Klubkategorier og forskelle på medlemsudvikling 2009 - 2013

Klubkategori	Antal klubber i kategori	Gennemsnitsudvikling
Vækst (fra 0 til 397)	90	29,4
Moderat tab (fra -1 til -24)	87	-10,6
Stort tab (fra -25 til -695)	92	-90,5

Den sejlklub, der har oplevet den største medlemsvækst siden 2009 er 'Sletten Bådeklub' med en vækst på 397. Inden for vækstgruppen er der samlet set 90 klubber, der har oplevet medlemsvækst og den gennemsnitlige vækst lyder på 29,4 medlemmer pr. forening siden 2009. Medlemsvæksten på 29,4 medlemmer pr. klub siden 2009, svarer desuden til en procentvis vækst på 15,7 pct. pr forening i samme periode.

I gruppen med 'moderate medlemstab', som i denne sammenhæng er klubber med medlemstab på mellem 1 og 24 medlemmer siden 2009, er der i alt 87 klubber, som i gennemsnit har mistet 10,6 medlemmer pr. klub siden 2009.

I sammenligning hermed er der i gruppen med de 'store medlemstab' tale om 92 klubber med et medlemstab på mellem 25 og 695 medlemmer siden 2009. Samlet set har disse mistet 90,5 medlemmer i gennemsnit (se en liste over samtlige klubbens medlemsudvikling fra 2009 – 2013 i bilag 2).

³ Dog var der i 2001 gennemsnitligt 196 medlemmer pr. klub, hvilket ligger ganske tæt på de 194 i 2013

Det er ganske interessant, at den generelle klubudvikling rummer disse store forskelle, hvor ca. 1/3-del af klubberne oplever vidt forskellige udviklingstendenser i samme moment. Det er derfor også relevant at se nærmere på, om der findes nogle bagvedliggende faktorer, som kan medvirke til at forklare disse store forskelle mellem de tre klubkategorier. Hvad har disse klubber f.eks. haft - eller ikke haft - af tiltag? I nedenstående tabel kan de tre klubkategoriers gennemsnitlige antal medlemmer ses, da denne information rummer interessante oplysninger.

Tabel 9: Klubkategorier og forskelle på gennemsnitlig medlemsudvikling

Klubkategori	Antal klubber i kategori	Gennemsnit antal medlemmer pr. klub	Procentvis medlemsudvikling (2009 – 2013)
Vækst (fra 0 til 397)	90	187,6	+ 15,7 %
Moderate tab (fra -1 til -24)	87	97,2	- 11,2 %
Stor tab (fra - 25 til -695)	92	292,2	- 31,0 %

For at forstå ovenstående tabel er det vigtigt at kende til størrelsen på den gennemsnitlige sejlklubs størrelse i DS. Denne kender vi fra figur 11 - gennemsnitsstørrelse pr. forening i DS 1950 – 2013, hvor det gennemsnitlige antal medlemmer for en sejlklub i DS ligger på i alt 194,1 medlemmer i 2013.

Tabellen afslører, at de klubber, der har oplevet medlemsvækst siden 2009, i gennemsnit har 187,6 medlemmer, svarende til en procentvis vækst på 15,7 i samme periode. Dette ligger meget tæt på det samlede gennemsnittet for samtlige klubber i DS. På den måde kan man argumentere for, at de mellemstore har klaret sig markant bedre igennem de seneste års generelle medlemskrise end tilfældet er for klubberne i de to andre klubkategorier, hvor der er tale om væsentligt mindre klubber og væsentligt større klubber.

Blandt de klubber, der befinder sig i kategorien 'moderate tab', er den gennemsnitlige sejlklub markant mindre på kun 97,2 medlemmer. Det er i denne sammengæng vigtigt at huske på, at selv moderate medlemstab på -10,6 medlemmer i gennemsnit pr. klub, i praksis udgør en ganske stor procentandel af den samlede medlemsskare, svarende til en nedgang på lidt over 11 pct. pr. klub siden 2009. De små klubber har således i dette generelle perspektiv typisk ikke oplevet medlemsnedgangen som en katastrofe i sig selv, da den typisk er kommet snigende med mindre medlemsnedgange fra år til år.

Blandt klubberne med 'store medlemstab' er der derimod tale om de gennemsnitligt store sejlklubber med 292,2 medlemmer i gennemsnit⁴. Det er således det store sejlklubber med mange medlemmer ift. det generelle gennemsnit for DS, der har klaret sig klart dårligst i de seneste fire år. En mindre del af denne nedgang kan muligvis forklares ved, at nogle medlemmer har fravalgt et medlemskab af en større og mere prestigefyldt sejlklub, som er et supplement til den primære og lokale sejlklub. Medlemmer har således muligvis meldt sig ud for at begrænse udgifterne til kun at dække ét klubkontingent.

Det er et interessant fund i sammenligning med andre større specialforbund i DIF. I Dansk Håndboldforbund og i Badminton Danmark, der også begge oplever store medlemsfald, er det typisk de store klubber, der har klaret sig bedst igennem en generel medlemskrise i forbundet, hvilket ofte forklares med, at de store klubber bedre har mulighed for at tage nye aktiviteter op, der kan supplere foreningernes mere klassiske 'sportsaktiviteter' (Kirkegaard and others, 2014; Fester, Gottlieb, and Kirkegaard, 2015).

⁴ Uden KDY lyder gennemsnittet i klubkategorien 'stort tab' på 275,1 medlemmer pr. klub.

44 Havets motionister

5. Ring 4: Sejlads i Dansk Sejlunion

En yderligere demonstration af dette kan ses i nedenstående tabel, hvor de tre klubkategorier er sat op over for hinanden på rækker og herefter fordelt på, hvor stor en andel af klubberne med hhv. vækst, moderate tab og store tab, der udgøres hhv. store, mellemstore og små klubber.

Tabel 10: Klubkategorier fordelt på store, mellemstore og små klubber

Klubkategori	Andel store klubber (214 - 1.850 medl.)	Andel mellemstore klubber (80 - 213 medl.)	Andel små klubber (0-79 medl.)	Total
Vækst (fra 0 til 397)	30,0%	33,3%	36,7%	100 %
Moderate tab (fra -1 til -24)	9,2%	39,1%	51,7%	100 %
Stor tab (fra - 25 til -695)	59,8%	27,2%	13,0%	100 %

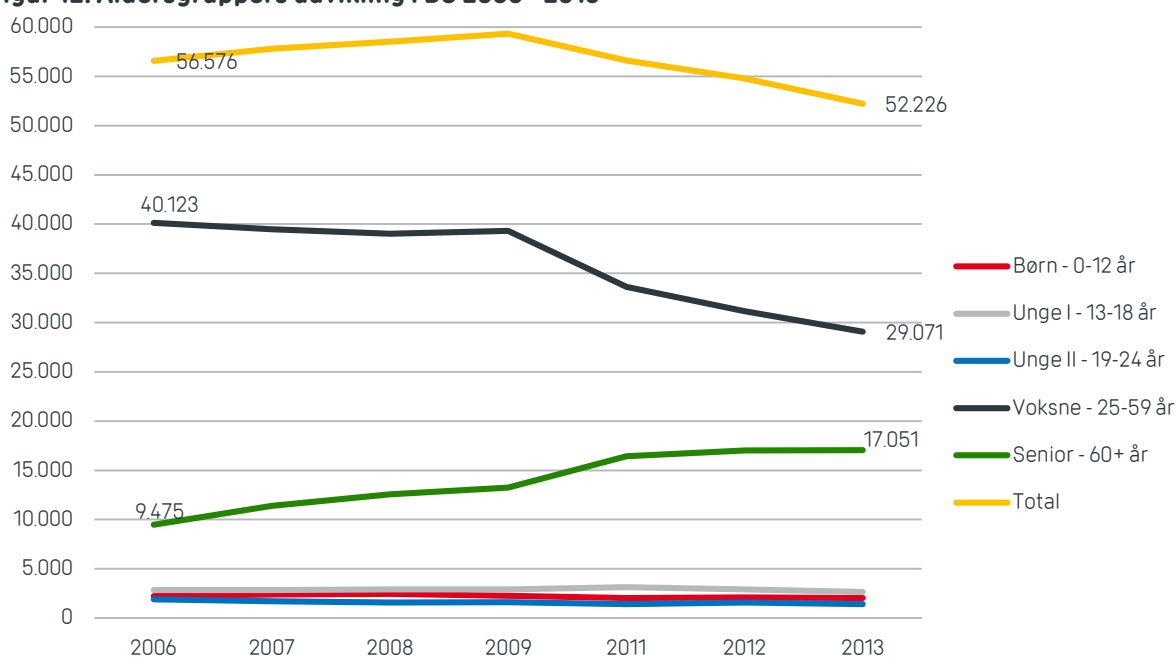
Blandt de klubber, der har oplevet medlemsvækst siden 2009 er der en næsten ligelige fordeling blandt store, mellemstore og små klubber. Blandt klubber med moderate tab er der en klar overvægt af små klubber, mens der blandt klubber med store medlemstaber er en massiv overrepræsentation af store klubber.

I DS har det således ikke været en fordel i medlemssammenhæng at være en stor klub i de seneste år, hvilket blandt andet var tilfældet i tilsvarende analyser af hhv. håndbold og badminton, hvor de store klubber klarede sig markant bedre end andre klubber i en årrække med medlemskrise (Kirkegaard and Fester, 2014; Fester, Gottlieb, and Kirkegaard, 2015).

5.1 ALDERSGRUPPERNES FORSKYDNINGER I DS

Siden 2006 har DIF opereret med fem overordnede aldersgrupperinger, som foreningerne har indrapporteret medlemstal under. Det er således muligt at følge en udvikling, dels inden for disse aldersgrupperingers numeriske udvikling, dels på den enkelte aldersgruppes samlede andel af det samlede medlemstal. I den første tabel ses den numeriske medlemsudvikling inden for de fem aldersgrupper.

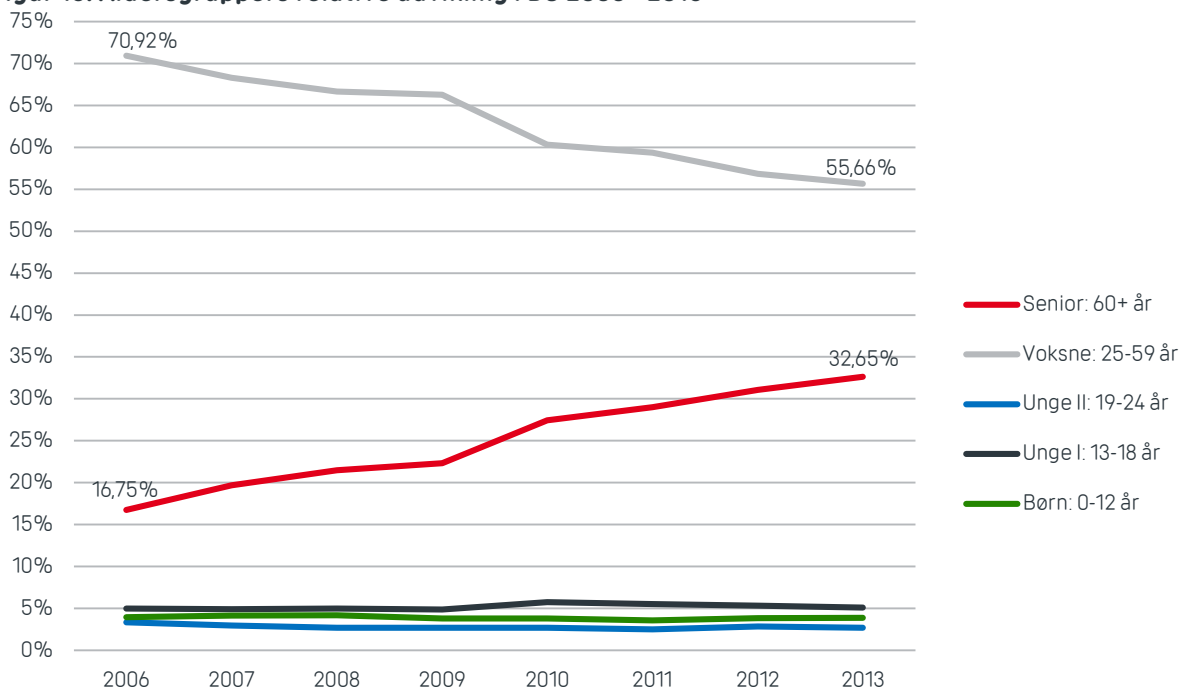
Figur 12: Aldersgruppers udvikling i DS 2006 - 2013



Tabellen viser tydeligt, at den hidtil langt største medlemsgruppe i DS, de 'voksne' på mellem 25 og 59 år, særdeles hurtigt mister terræn, mens den ældste aldersgruppe, 'seniorerne' på over 60 år, vokser.

Væksten blandt seniorerne er dog ikke tilstrækkeligt til at opveje det store medlemstab blandt voksengruppen, hvilket kan aflæses af den samlede udvikling. Samme billede går igen nedenfor, hvor de fem aldersgruppers andel af DS' samlede medlemstal er afbilledet.

Figur 13: Aldersgrupper relative udvikling i DS 2006 - 2013



Tabellen giver et meget klart indtryk af, at voksengruppen på mellem 25 og 59 år svinder ind år for år og går over til at blive seniormedlemmer på 60 år eller derover. Ændringerne siden 2006 går tilmed meget hurtigt, og udviklingen indikerer, at der om seks til syv år i 2020 vil være flere medlemmer i seniorgruppen end i voksengruppen, med mindre der gøres en aktiv indsats for at få ændret udviklingen.

Mange andre idrætsforbunds med store seniorgrupper oplever også medlemsvækst i kraft af ændringerne i befolkningen, men disse har, i modsætning til DS, ikke helt den samme generationsudfordring, da de i højere grad har formået løbende at tiltrække nye medlemmer. DS' medlemsgruppe er aldersmæssigt ikke fulgt med, hvorfor gennemsnitsalderen på medlemmerne er steget i takt med at årene er gået, hvilket der er en naturlig grænse for på længere sigt.

Desuden viser de to ovenstående tabeller, at den foreningsorganiserede sejlsport i DS blandt de tre børne- og ungekategorier fra 0 - 24 år ikke fylder meget i det samlede medlemsbillede. Medlemstallene og heraf også andelen er meget begrænset og har tilmed ikke udviklet sig siden 2006.

Det bør give anledning til en selvransagelse i DS og i klubberne, for dels har børne- og ungegruppen i DS' eget perspektiv modtaget endog meget stor politisk opmærksomhed i økonomiske prioriteringer, i nye tiltag og i strategier, dels har den afsatte økonomi til børne- og ungdomsarbejdet været en klar prioritet i DS' arbejde bl.a. i forbindelse med fordelingen af TORM-sponsormidlerne.

På trods af det har tilgangen af nye unge medlemmer ikke været tilstrækkelig, og man bør derfor tage den generelle tilgang og strategi på børne- og ungeområdet op igen med henblik på at 'få mere for pengene', i den forstand at den bør kobles med en mere direkte prioritering af medlemshvervning i klubbernes og DS' arbejde.

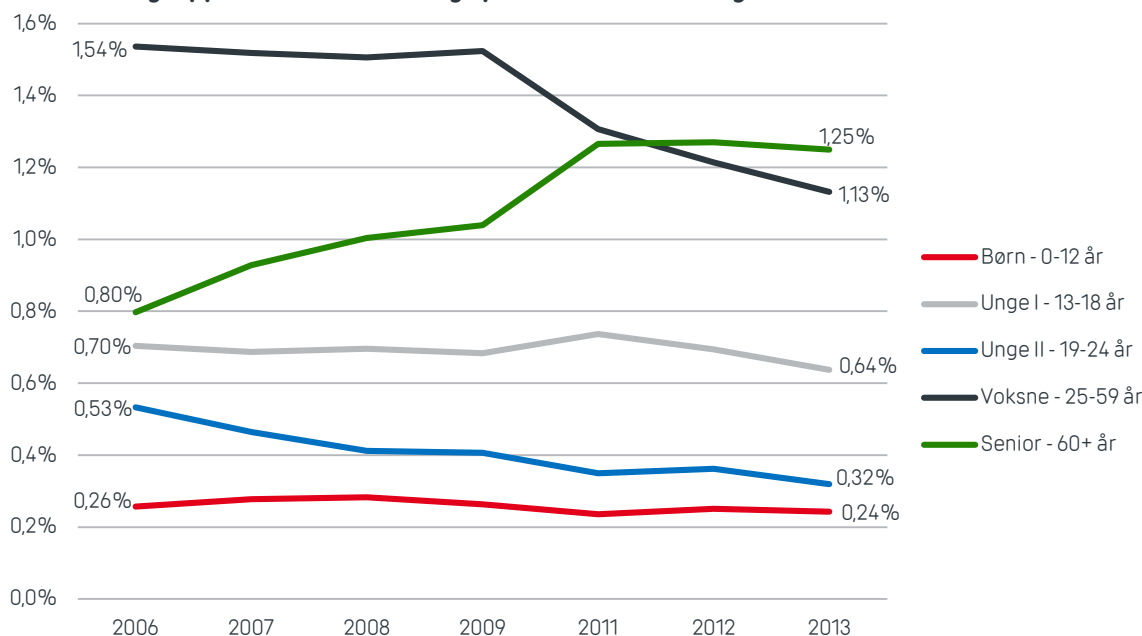
Men en nyt og stærkere fokus på at tiltrække nye medlemmer, der ikke har forældre eller bekendte, der er engagerede i sejlerkulturen, kan en kvantitativ betragtning på medlemstallets størrelse supplere de eksisterende ATK-opfattelser, der går på selve indholdet i sejlsporten.

Ovenstående tabel viser også med al tydlighed, at der bør iværksættes en række tiltag mod nye befolkningsgrupper fra DS' og klubbernes side. Indenfor blot en tiårig horisont er der stor risiko for, at DS udvikler sig til et specialforbund, der i udpræget grad består af ældre medlemmer på over 60 år og en lille vedholdende elite.

Selvom dette scenarium ikke nødvendigvis er uønsket, bør DS være opmærksomme på, at denne udvikling på sin vis tegner konturerne af en sejlerkultur, der gradvist men sikkert er under afvikling. Der er så at sige en deadline på, hvor lang tid et specialforbund kan være et forbund bestående af 60+ årige, når der ikke kommer tilstrækkeligt mange nye aktive medlemmer til i de andre aldersgrupper.

I nedenstående figur er ovenstående medlemsandele udregnet til procentandele af det samlede danske befolkningstal, således at den demografiske udvikling inden for de fem aldersgrupper afspejles.

Figur 14: Aldersgrupper relative udvikling i procent af befolkningen



Til forskel for de ovenstående figurer, hvor aldersgruppen blandt de voksne (25 – 59 årige) stadig er den største, er tilfældet i denne procentberegning af befolkningsandelen det modsatte. Her er gruppen blandt seniorer på 60 + år allerede den, der udgør den største del af befolkningen inden for de respektive aldersgrupper.

Man ser også, at der er tale om, at væksten i den ældste aldersgruppe delvist kan forklares med, at medlemmer fra voksegruppen op til 59 år fylder rundt og bliver 60 år for derved at skifte til seniorgruppen i medlemsopgørelsen. Der er derfor ikke kun tale om, at klubberne formår at hverve nye medlemmer i 60+ aldersgruppen.

I relation til de tre yngste aldersgrupper er der tale om en samlet nedgang fra 2006, hvor de tre aldersgrupper i alt organiserede 1,49 pct. af årgangene til i 2013 kun at organisere 1,20 pct. Nedgangen blandt de yngste aldersgrupper synes ikke voldsom, men især udviklingen blandt de 19 – 24 årige er der grund til at holde øje med.

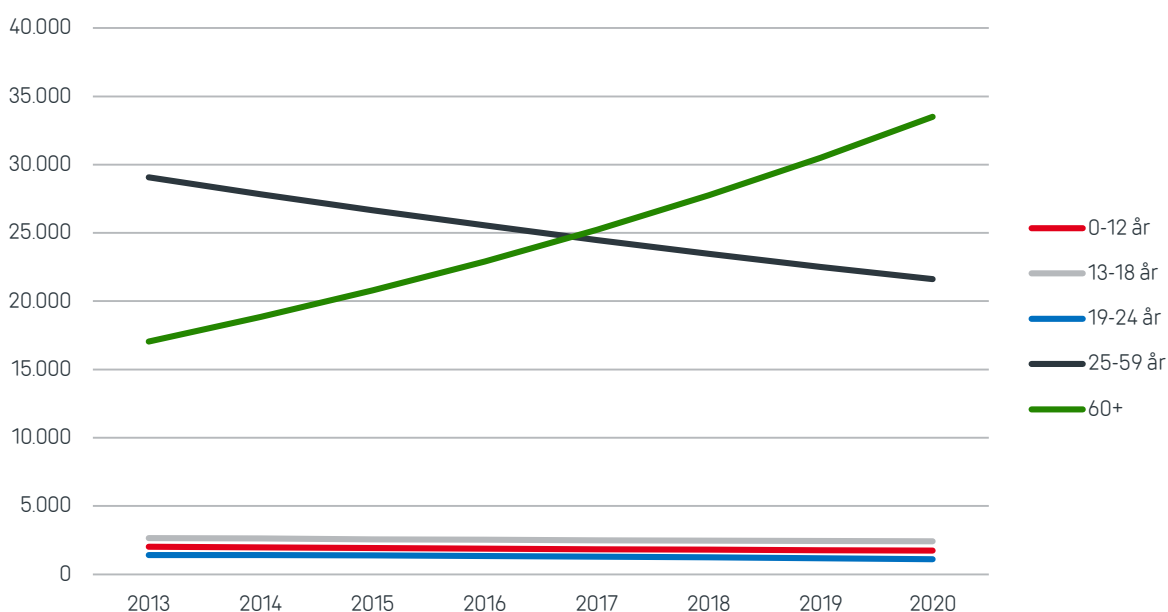
5.2 FREMSKRIVNING AF DS' MEDLEMSTAL

Baseret på ovenstående medlemstal fra 2006 til 2013 er det muligt at lave en fremskrivning af DS' medlemstal, som dels tager højde for den gennemsnitlige årlige udvikling inden for hver aldersgruppe, dels for de kommende ændringer i aldersgruppernes andel i befolkningssammensætningen. De fremskrevne befolkningstal er alle hentet fra Danmarks Statistik og er således alment anerkendte.

Rent metodisk beregnes først den gennemsnitlige procentuelle årlige vækst for hver af de fem aldersgrupper. Dette gøres fra 2006 og frem til 2013, som er seneste registrerede medlemstal. For at sikre at enkelte års udsving ikke bliver afgørende, medtages udviklingen tilbage til 2006. Dernæst beregnes den andel af befolkningen, som medlemstallet svarer til. Også her er der tale om den gennemsnitlige årlige procentuelle udvikling fra 2006 og frem til 2013 for at modvirke enkelte års udsving.

De respektive årganges relative andel af befolkningen og den gennemsnitlige procentvist medlemsudvikling antages i fremskrivningen at fortsætte uændret i fremtiden, hvorfor fremskrivningen ikke tager højde for bl.a. de igangværende initiativer med hensyn til klubudviklingsarbejde. Fremskrivningen er foretaget for hver af de fem førnævnte aldersgrupperinger, og disse tal summeres dernæst sammen til den samlede fremskrivning af medlemstallet for DS. Fremskrivningen starter ved det sidst offentliggjorte medlemstal i 2013.

Figur 15: Fremskrivning af DS' medlemstal fordelt på aldersgrupper

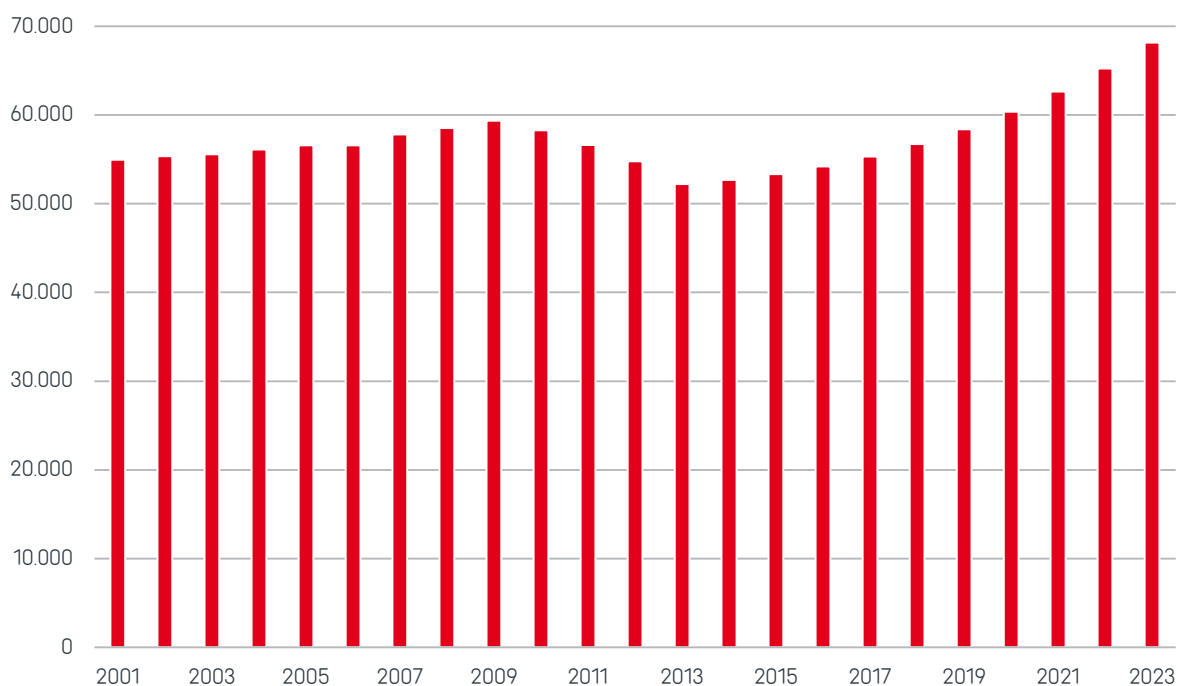


Figuren viser en signifikant stigning blandt aldersgruppen 60+, hvilket dels skyldes den store generelle befolkningstilvækst i netop dette alderssegment, dels en vækst i medlemstallet i aldersgruppen, som tidligere afrapporteret i figur 12.

Såfremt DS formår at appellere til netop denne aldersgruppe og også i fremtiden organiserer en stadig stigende andel af dem, vil fremtiden umiddelbart være positiv inden for netop dette alderssegment. Det er dog positivt, at tilvæksten i aldersgruppen 60+ er noget større end tabet af medlemmer i voksengruppen, da dette indikerer en fremtidig potentiel medlemsvækst. Tyngden i fremtidens DS er således blandt den ældre del af befolkningen, hvilket kan blive en meget vanskelig opgave at ændre på.

Såfremt der måtte være politisk vilje og interesse for at være andet end et specialforbund primært henvendt til det ældre mandlige segment af befolkningen, bør der således iværksættes en række koordinerede målrettede alternative målgrupper. Såfremt ovenstående fremskrivning og det store medlemspotentiale blandt de 60+-årige realiseres, ser DS' samlede medlemsnedgang ud til at vende allerede med virkning fra 2014, hvorefter der igen er tale om årlige medlemsvækstrater. Fremskrivningen af DS' totale medlemstal kan ses i nedenstående tabel.

Figur 16: Fremskrivning af DS' medlemstal



Det samlede fremskrevne medlemsprognose viser, at der i år 2023 vil være over 68.000 medlemmer i DS, hvilket er det højeste medlemstal nogensinde. Den negative medlemsudvikling vender således via befolkningstilvæksten i 60+ alderskategorien og medvirker derfor til årlige vækstrater.

Da vi ikke ved hvor stor en andel af fremskrivningen blandt de 60+ årige, der består af hhv. nye medlemmer eller eksisterende medlemmer, der blot bliver ældre og skifter aldersgruppe, kan vi ikke vide hvornår den positive medlemsudvikling, som fremskrivningen viser, vil aftage.

Der er to scenarier, som kan sandsynliggøre hvilken retning tendensen går i: Enten består den fremtidige medlemsvækst næsten udelukkende af eksisterende medlemmer, der bliver ældre og skifter aldersgruppe. Dette vil medføre, at fremskrivningen ikke er realistisk, da der ikke er tale om en medlemsvækst baseret på de eksisterende medlemmer.

Det andet scenarium går på, at sejlklubberne rent faktisk får flere nye medlemmer blandt denne aldersgruppe, hvilket primært skyldes, at den ældre del af befolkningen i de kommende 10 til 20 år oplever stor stigning, hvilket potentielt vil smitte af på en længere række af idrætter, som appellerer til de ældre befolkningsgrupper, herunder også sejlads.

Et realistisk bud må være, at fremtiden vil være en blanding af de to scenarier; men især de kommende års medlemstal for DS vil kunne sandsynliggøre hvilken af de to scenarieanalyser, der realiseres.

Afslutningsvis bør det også påpeges, at realiseringen af medlemsvæksten blandt den ældre del af befolkningen ikke kommer af sig selv. Den vil forudsætte aktive hvervekampagner målrettet de ældre befolkningsgrupper samt tilbud til de mange potentielle nye sejlere, der muligvis ikke har andet end en stor interesse for at komme på vandet med sig i deres møde med en lokal sejlklub.

Det skal understreges, at de to ovenstående figurerer med fremskrivningstendenser er usikre og således udelukkende skal tages som kvalificerede forsøg på at udtale sig om fremtiden. En fremskrivning bliver gradvist mere usikker, jo længere frem i tiden, der er tale om. Det skyldes, at der kan opstå en lang række forhold undervejs, som kan få direkte indflydelse på medlemstallets udvikling, hvilket fremskrivningen ikke kan tage højde for.

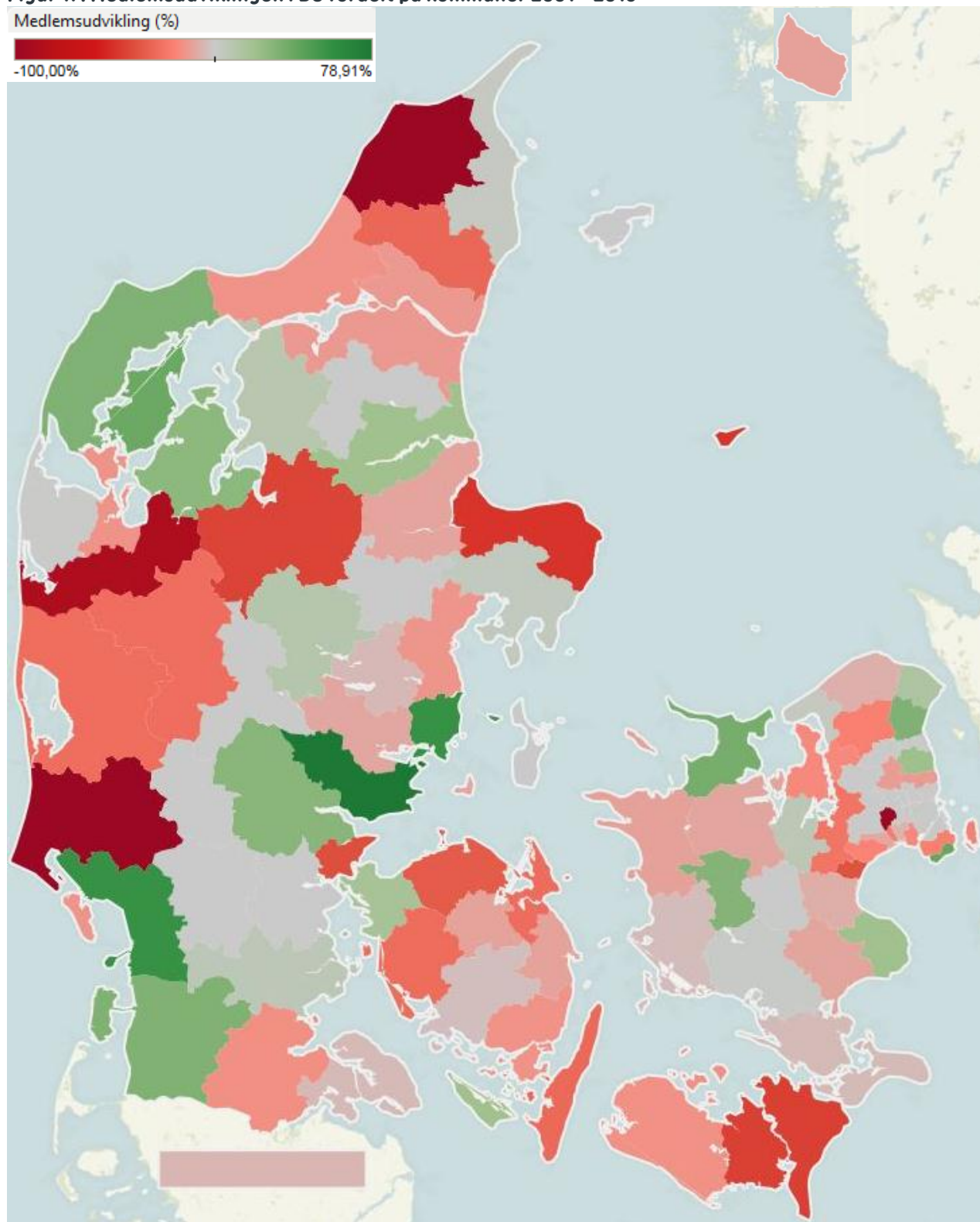
5.3 GEOGRAFISKE FORSKELLE I DS

Den sidste figur med en analyse af medlemstallene ses i nedenstående figur med et kort over Danmarks kommuner, der er farvelagt ud fra en given placering på en skala, der måler på den procentuelle medlemsudvikling i de enkelte kommuner.

Farven rød er lig med en negativ procentuel medlemsudvikling i de enkelte kommuner, og jo mørkere en rød kommunen er farvelagt, jo større har den negative medlemsudvikling været. De grå farvenuancer afspejler mere neutrale procentuelle medlemsudviklinger, mens de grønne nuancer er udtryk for en positiv procentuel medlemsudvikling.

Procentudviklingerne er beregnet på basis af et såkaldt basisår, der i dette tilfælde er sat til 2001. Det er således på baggrund af medlemstallene i 2001, som nedenstående udvikling er beregnet på baggrund af.

Der beregnes således en procentuel udvikling i medlemstallet fra 2001 og frem til seneste medlemsregistrering i 2013. Spændet på de kommunale procentuelle medlemsudviklinger går fra et tab på 100 pct. til en stigning på 78,9 pct.

Figur 17: Medlemsudviklingen i DS fordelt på kommuner 2001 - 2013

Der er tre helt mørkerøde kommuner, der svarer til den drastiske procentuelle medlemsnedgang på 100 pct., hvor DS således har mistet samtlige af sine medlemmer siden 2001. Dette gælder for disse tre specifikke kommuners vedkommende: Albertslund, Hjørring og Varde Kommuner.

I modsætning til disse store fald er der dog også en række 'grønne' kommuner, hvilket afspejler en positiv medlemsudvikling. Den kommune, der har haft den største procentuelle medlemsvækst siden 2001 er Hedensted Kommune med 78,9 pct. nye medlemmer siden 2001.

Det er meget væsentligt at forstå, at sejlsporten har nogle helt særlige krav til faciliteter, hvor adgangen til en havn og vand selvsagt er helt essentielt for foreningsdannelse i DS kan finde sted. Derfor er man i DS' tilfælde nødsaget til at være opmærksomme på, at medlemskoncentrationen er størst i de kommuner, hvor de nødvendige faciliteter forefindes.

Derfor er den procentuelle medlemsudvikling i de respektive kommuner også et udtryk for, hvor der i 2013 forefindes tilstrækkeligt attraktive faciliteter og sejlsportsmiljøer, som evner at tiltrække sejlere, der gerne kører igennem adskillige kommuner og forbi adskillige sejlklubber for at komme frem til lige præcis den havn og det klubmiljø, som de finder attraktivt. I vurderingen af "den gode facilitet" spiller også forhold ind, som man ikke uden videre har indflydelse på. Forhold som "gode sejlerforhold", "attraktiv og smuk natur" samt mulighederne for at sejle ud fra havnen i alle retninger, kan være helt afgørende for, om en havn og en sejlerkultur opfattes som tillokkende og dragende af sejlsportskyndige.

På trods af disse væsentlige forbehold, der betyder, at man ikke uden videre kan sammenligne DS' udvikling med andre specialforbund i DIF, afspejler ovenstående kort alligevel, at der er enorme forskelle på medlemsudviklingen. De kommunale udviklingstendenser afspejler en række underlæggende klubbers relative medlemsudvikling. Det betyder, at sejlklubberne og sejlermiljøerne i Danmark er af meget forskellig karakter, og har udviklet sig i vidt forskellig retning siden 2001.

Man må også formode, at den relative medlemsudvikling ikke udelukkende afhænger af de ydre faciliteter og havnens beliggenhed. Andre parametre såsom klubledelse, aktivitetsudvikling og målrettet medlemsrelateret arbejde, prisniveau giver også indtryk af hvilke sejlklubber, der fungerer bedre end andre sejlklubber.

For at få et indblik i samtlige kommuners medlemsudvikling 2001 – 2013 - se evt. bilag 3: Medlemsudviklingen i kommuner fra 2001 – 2013.

5.4 DS OG FRIVILLIGHEDSUNDERSØGELSEN

Det følgende afsnit omhandler DS' foreninger og deres besvarelser på en omfattende frivillighedsundersøgelse, der blev gennemført blandt samtlige 61 specialforbund i DIF i oktober 2010 af Syddansk Universitet (SDU) i samarbejde med Idrættens Analyseinstitut (Idan). Hovedresultaterne er efterfølgende blevet offentliggjort i en rapport fra 2012 (Laub, 2012), der dog ikke specifikt har fokus på de enkelte specialforbund og forskellene imellem dem.

Analyserne i dette afsnit har til formål at sammenligne det samlede billede fra DIF med DS' placering for at vurdere, hvordan DS er placeret i forhold til det samlede DIF-gennemsnit på en række udvalgte parametre. Dette kan give en indikation af, om DS bør lave en indsats målrettet frivillighedsområdet.

Samtlige foreninger under DIF i 2010 blev inviteret til at deltage i spørgeskemaundersøgelsen, hvilket resulterede i en svarprocent på 50,4 pct., svarende til i alt 5.203 foreninger, hvilket er yderst tilfredsstillende for en undersøgelse af denne art.

Foreningerne under DS var en anelse bedre repræsenteret i undersøgelsen end DIF's samlede gennemsnit, da 51,5 pct. af sejlklubberne deltog, hvilket svarede til 140 klubber i alt. Disse klubber repræsenterede i alt 62,6 pct. af medlemmerne i DS i 2010, hvilket kan aflæses i tabellen herunder.

Tabel 11: Overblik over DS' deltagelse i Frivillighedsundersøgelsen

2010	Medlemmer	Foreninger	Medlemmer pr. forening
DS	58.287	272	214,3
Frivillighedsundersøgelsen for DS	36.478	140	260,6
Andel i undersøgelsen	62,6%	51,5%	

De deltagende sejlklubber var således noget større end den gennemsnitlige sejlklub på daværende tidspunkt i DS, hvilket betyder, at de store sejlklubber var mere flittige til at besvare spørgeskemaet. For at opnå mere retvisende resultater er nedenstående tabeller blevet vægtet, således at sejlklubbernes besvarelser i Frivillighedsundersøgelsen bedre repræsenterer samtlige klubber.

5.5 ANTALLET AF FRIVILLIGE I DS

I første omgang er det interessant at se nærmere på hvor mange frivillige, der cirka er i DS' sejlklubber. Da både forenings- og medlemstallet er faldet, siden undersøgelsen blev foretaget, vil antallet af frivillige i de følgende afsnit sandsynligvis være faldet siden.

I undersøgelsen er sejlklubbernes formænd blevet bedt om at angive antallet af frivillige inden for tre kategorier, hhv. 'trænere', 'ledere' og frivillige til 'andre opgaver'. På baggrund af besvarelserne fra undersøgelsen er det muligt at estimere antallet af frivillige for hele DS, hvilket er gjort i nedenstående tabel.

Tabel 12: Estimeret antal frivillige i Dansk Sejlunion 2010

Frivillige	Total	Frivillige pr. sejlklub	Medlemmer pr. frivillig
Trænere	2.766	10,2	21,1
Ledere	3.245	11,9	18,0
Andre	3.194	11,7	18,2
Total	9.205	33,8	6,3

Tabellen giver således et kvalificeret bud på antallet af frivillige i DS' sejlklubber i slutningen af 2010. Estimatet viser, at DS samlet set har 9.205 frivillige, hvoraf de 2.766 er trænere, 3.245 er frivillige ledere og de resterende knap 3.200 er engagerede med det mere løst definerede 'andre opgaver', som inden for DS' område bl.a. kunne omhandle pleje og vedligeholdelse af udstyr og både eller andet forefaldende arbejde, som ikke direkte relaterer sig til trænergruppen eller til organisationsarbejdet i klubledelsen.

Tabellen viser også, at der er et generelt højt antal frivillige i en sejlklub, og at den gennemsnitlige sejlklub således har over 33 frivillige til at varetage alle de forskellige opgaver og aktiviteter fordelt på 10 trænere, 12 ledere og 12 frivillige pr sejlklub til 'andre opgaver'. Det betyder også, at der i gennemsnit går 6,3 medlemmer pr. frivillig i sejlklubberne, hvilket er et relativt lavt tal sammenlignet med andre klassiske voksendominerede foreningsidrætter.

I nedenstående figur er DS sammenlignet med det samlede DIF-gennemsnit på antallet af medlemmer pr. frivillig.

Tabel 13: Estimeret antal lønnede i Dansk Sejlunion 2010

Dansk Sejlunion	Total	Lønnede pr. sejlklub	Medlemmer pr. lønnet
Trænere	275	0,99	212,0
Ledere	89	3,06	656,2
Andre	114	2,39	511,9
Total	478	0,57	122,0

Tabellen viser tilsvarende forholdet mellem antal lønnede, antal klubber og medlemmer. Der er tale om et markant lavere antal lønnede end frivillige i sejlklubberne, hvilket ikke kommer som den store overraskelse. I Frivillighedsundersøgelsens spørgeskema blev en frivillig person defineret som en person, der "ikke modtager skattepligtigt honorar/løn fra foreningen (godtgørelser/gratisydelse regnes ikke som honorar/løn)" (Laub, 2012, 21).⁵

Grænsen går så at sige ved skattefriheden eller ej, hvor det dog er vigtigt at forstå, at der ikke nødvendigvis er tale om fuldtidslønnede og -ansatte, men nok snarere dem, der modtager en skattepligtig fastlagt timeløn efter udført arbejde. Ud fra denne skelnen har klubformændene indrapporteret følgende tal for Dansk Sejlunions lønnede foreningsarbejde, hvilket er benyttet til at lave ovenstående estimat på antallet af lønnede i DS.

Tabellen resulterer i, at der er 478 lønnede trænere, ledere eller 'andre lønnede' i DS. Trænerandelen er den klart største med 275 lønnede i alt, svarende til næsten én lønnet træner pr. klub i gennemsnit. Blandt lederne finder vi 89 lønnede, mens der er 114 lønnede blandt andre, der udfører arbejde i sejlklubber.

På baggrund af dette, kan man beregne det samlede antal frivillige og lønnede herefter også den dertilhørende andel af lønnede, der kan give et indtryk af hvor professionaliseret "arbejdsstyrken" er i Dansk Sejlunion, hvilket er gjort i nedenstående tabel.

Tabel 14: Estimeret samlet antal frivillig/lønnede samt andelen af lønnede

	Frivillige	Lønnede	Samlet	Andel lønnede
Trænere	2.766	275	3.041	9,0%
Ledere	3.245	89	3.333	2,7%
Andre	3.194	114	3.308	3,4%
Total	9.205	478	9.683	4,9%

Alt i alt er ca. 9.700 engageret i sejlklubberne – heraf langt flere frivillige end lønnede. Kun ca. 5 pct. af samtlige frivillige/lønnede modtager skattepligtig indtægt i forbindelse med deres frivillige indsats/arbejde. Andelen af lønnede er størst blandt trænere, hvor ca. 9 pct. modtager en skattepligtig indkomst, mens andelen af lønnede ledere ligger på ca. 2,7 pct.

⁵ Ligningsloven § 7 M beskriver hvilke former for godtgørelser og refusioner, foreninger må udbetale skattefrit til de frivillige. De enkelte punkter skal ikke gennemgås i denne sammenhæng, da listen er lang, men en frivillig træner eller leder i en idrætsforening kan eksempelvis modtage kontant godtgørelse for 'kørsel', 'tøjvask' og 'møder i foreningsregi' og desuden være fritaget for kontingentbetaling, uden at det rykker ved, at personen er at betragte som frivillig. Grænsen går så at sige ved skattefriheden eller ej.

Ifølge nedenstående tabel, der spørger ind til om klubben har fået flere eller færre frivillige eller lønnede medarbejdere inden for de seneste fem år, kan det ses, at der er en overvægt at klubber, der svarer, at der ikke er sket nogen nævneværdig udvikling og svarer derfor, at antallet er 'uændret'.

Tabel 15: Færre eller flere frivillige/lønnede i DS i de seneste 5 år?

	Frivillige	Lønnede
Færre	11,5%	1,8%
Uændret antal	57,4%	82,1%
Flere	31,1%	16,1%
Total	100,0%	100,0%

Der er dog flere klubber, der svarer, at de har fået 'flere' frivillige/lønnede end klubber, der svarer, at de har fået 'færre' frivillige/lønnede. Her bør man dog huske på, at data er indsamlet i 2010, hvorfor denne udvikling med den generelle medlemsnedgang in mente med stor sandsynlighed ser anderledes ud i dag.

Frivillighedsundersøgelsen spurgte også ind til aldersfordelingen blandt trænere og ledere, hvilket fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 16: Aldersfordelingen blandt træner og ledere i DS

	Andel under 20 år	Andel mellem 20 og 39 år	Andel mellem 40 og 59 år	Andel på 60+ år
Trænere	9,2%	30,9%	45,5%	14,4%
Ledere	2,5%	15,2%	51,8%	30,6%

Trænerne i DS er betragteligt yngre end lederne, hvilket er ganske almindeligt i foreningsidrætten. Mange ledere kommer således fra en trænergerning, hvorefter de bliver aktive i bestyrelses- eller udvalgsarbejde. Andelen af ledere, der er 60+ år flugter tilmed nogenlunde på det niveau, som medlemstallets tilsvarende andel på 60+-årige ligger på; og på den måde afspejler lederens aldersfordeling på fin vis medlemsgruppernes relative aldersfordeling.

I denne sammenhæng blev foreningernes oplevelse af hvor let/svært det er at skaffe frivillige til en række poster også undersøgt. Foreningerne blev bedt om at svare på hvor let/svært, klubben oplever det er at skaffe frivillige til i alt 11 forskellige poster. Skalaen gik på en fempunktsskala fra 'Meget let' - 'Let' - 'Hverken let eller svært' - 'Svært' - 'Meget svært'. Svarkategorien 'meget let' fik tildelt værdien '1' og således fik hver svarkategori et helt tal op til kategorien 'meget svært', der fik værdien 5.

Ud fra disse 11 poster er der nedenfor konstrueret et samlet rekrutteringsindeks, der repræsenterer forbundets relative score og placering på det samlede frivillighedsindeks. Det samlede indeks kræver, at samtlige af de 11 forskellige spørgsmål blev besvaret, hvilket forklarer det lavere antal respondenter.

Tabel 17: Dansk Sejlunions placering på frivillighedsparametre

Samlet indeks for let/svært at skaffe frivillige - alle poster/opgaver	Indeks for let/svært at skaffe frivillige til instruktører	Indeks for let/svært at skaffe frivillige i bestyrelse og udvalg.	Indeks for let/svært at skaffe frivillige til 'ad hoc-opgaver.
3.380	3.462	3.517	3.058

Som det ses, ligger det samlede gennemnit på frivillighedsindekset på den "forkerte" side af middelværdien "3", hvilket indikerer, at der er et flertal af klubber, der har svaret, at de har 'svært' (4) eller 'meget svært' (5) ved at skaffe frivillige til de respektive poster.

Det samlede indekstal eksisterer for hvert specialforbund i DIF, der derved kan sammenlignes med hinanden. Resultaterne skal læses med det forbehold, at en række af de mindre specialforbund har meget få respondenter, hvorfor der i nedenstående er fokus på de større forbund (se evt. det samlede overblik over specialforbunds placering i frivillighedsindeksen i bilag 4).

Tabel 18: DS' placering i frivillighedsindekset i sammenligning med udvalgte forbund

Forbund	Let-svært ved at rekruttere frivillige 1 (meget let) – 5 (meget svært)
Danmarks Basketball-Forbund	3,69
Badminton Danmark	3,66
Dansk Håndbold Forbund	3,61
Dansk Tennis Forbund	3,54
Dansk Ride Forbund	3,51
Dansk Boldspil-Union	3,44
DIF's samlede gennemsnit	3,42
Danmarks Gymnastik Forbund	3,4
Dansk Svømmeunion	3,38
Dansk Sejlunion	3,36
Dansk Volleyball Forbund	3,28
Dansk Skytte Union	3,21
Dansk Atletik Forbund	3,11
Dansk Kano og Kajak Forbund	2,92
Dansk Golf Union	2,91

Dansk Sejlunion ligger således i den gode ende af frivillighedsindekset, hvilket betyder at gennemsnitssejlsklubben generelt har lidt lettere end gennemsnitsklubberne i DIF ved at skaffe tilstrækkeligt med frivillige til en række centrale opgaver. Dette betyder dog ikke, at opgaven opleves som let, blot relativt lettere end i andre forbund og ift. DIF's gennemsnitsklub.

Dette kan forklares ved, at sejlsport, som tidligere vist, er en udpræget voksenaktivitet, hvorfor behovet for voksne frivillige, der skal tage sig af de relativt få børn og unge organiserede medlemmer, er relativt begrænset. Samtidig er der tydelige forskelle på børnetunge forbund, da børne- og ungearbejde ofte forudsætter langt flere frivillige end voksne idrætsaktive typisk gør. Generelt set oplever forbund, der har en stor andel børn og unge, derfor markant større udfordringer mht. at skaffe frivillige.

Indekset indikerer, at der trods denne sammenligning på tværs af forbund i DIF, alligevel vil være et generelt stort arbejdspress på de frivillige. Dertil er der også et ulige forhold mellem alle de gode ideer, som de aktive ildsjæle sidder inde med, og som blandt andet kom frem på klubkonferencen i 2014 - og de begrænsede frivillige ressourcer i sejlklubberne. Med andre ord er det i højere grad frivillige kræfter, der mangler, frem for manglende gode ideer.

En forklaring til de manglede frivillige ressourcer skal muligvis findes i en ny analyse med titlen 'Prisen på idræt', som påpeger, at sejlere bruger forholdsvis meget tid og forholdsvis mange penge på deres fritids- og idrætsaktivitet ift. andre idrætsaktiviteter (DIF Analyse, 2015). Den store tidindsats i egen aktiv deltagelse kan meget vel være en medvirkende årsag til de begrænsede frivillige kræfter i klubberne. Det betyder, at der for manges vedkommende ikke er det store overskud eller lyst til at yde en frivillig indsats, når nu der går så meget tid med at 'passe sit eget'.

Sejlads er således i gennemsnitsbetragtninger én af de absolut dyreste og mest tidskrævende fritidsaktiviteter at praktisere, hvilket iscenesætter, at adgangskravet til sejlads også kan opleves som urimeligt højt. Afstanden mellem den blotte interesse for at prøve sejlads af og til i praksis at komme i gang, kan derfor opleves som markant større i sejlads, end tilfældet er i andre idrætskulturer.

Dette understreges også i den nye rapport, der viser, at sejlads er blandt de mest søgte idrætsaktiviteter, som flest voksne danskere gerne ville, såfremt der var penge til det. Økonomien opleves derfor som en reel barriere for den aktive deltagelse i en række af de dyreste idræts- og fritidsaktiviteter, og der ville med stor sandsynlighed være flere aktive udøvere, såfremt det nuværende prisniveau blev sænket (DIF Analyse, 2015).

Der er således en klar sammenhæng mellem prisniveauet og oplevelsen af økonomiske barrierer, hvilket DS må forholde sig aktivt til. Kan der udvikles nogle mere fleksible og billige løsninger i sejlklubberne, som kan gøre sejlerlivets mange kvaliteter tilgængelige for de mange voksne, der står uden for kulturen og kigger ind med ønsket om at være en af havets motionister? Kunne man forestille sig klubbåde, som kan bookes, udlejes eller timeshares mellem forskellige interesserede?

**REALISERINGEN AF
MEDLEMSVÆKSTEN
BLANDT DEN ÆLDRE DEL
AF BEFOLKNINGEN
KOMMER IKKE AF SIG SELV.
DEN FORUDSÆTTER
MÅLRETTEDE
HVERVEKAMPAGNER SAMT
TILBUD TIL DE MANGE
POTENTIELLE SEJLERE**

6. KONKLUSION

Ildrætten er, set fra et fugleperspektiv, i voldsom udvikling. Voksne danskere flokkes i dag om idrætsaktiviteter som aldrig før – og især udendørs motionsaktiviteter er populære. Den generelle vækst i voksnes idrætsdeltagelse er dog sket uden at den foreningsbaserede sejlads og sejlsport i nævneværdigt omfang har fået gavn af den. Sejlads og sejlsportskulturer organiserer således stadigvæk en relativt lille andel af befolkningen.

Noget tyder på, at både prisniveauet og tidsforbruget opleves som barrierer for aktiv deltagelse blandt idrætsudøvere. Rapporten spørger derfor om der kan udvikles nogle mere fleksible og billige løsninger i samarbejde med sejlklubberne, som kan gøre sejlerlivets mange kvaliteter tilgængelige for de interesserede, der i dag står uden for og kigger ind. Både Dansk Sejlunion, klubberne og de interesserede vil have fordel af, at de oplevede mentale, praktiske og økonomiske barrierer sænkes.

Rapporten dokumenterer, at Dansk Sejlunion befinder sig i lidt af en medlemskrise. DS har mistet medlemmer de seneste fire år. Nedgangen fra 2009 til 2013 svarer til et fald på 3,1 pct. i gennemsnit pr. år; med det største fald fra 2012 til 2013 på 4,7 pct. Man skal helt tilbage til 1983 for at finde et medlemstal, der ligger under medlemstallet fra 2013.

Fremskrivningen af DS' medlemmer viser til gengæld, at nedturen kan vendes via en markant stigning i aldersgruppen 60+ årige, hvilket dels skyldes den store generelle befolkningstilvækst i alderssegmentet, dels den numeriske medlemsvækst i netop denne aldersgruppe. Såfremt DS formår at appellere til denne aldersgruppe, vil medlemstallets negative udvikling vende inden for de nærmeste år. Det skyldes, at medlemstilvæksten i aldersgruppen 60+ er noget større end tabet af medlemmer i gruppen 25-59 år, hvilket er ensbetydende med en netto-medlemsvækst.

I takt med denne fremtidige udvikling kommer DS og klubbernes medlemssammensætning i endnu højere grad til at bestå af ældre mænd. Heri ligger også risiko for, at stigmaet om at sejlerkulturens aktiviteter er forbeholdt 'de rige ældre mænd' med al sandsynlighed forstærkes i de kommende år, såfremt der ikke sættes ind over for den skæve køns- og aldersfordeling.

Samtidig betyder fremskrivningen også, at DS på lidt længere sigt risikerer at stå med enorme generationsudfordringer. Den største medlemsgruppe i DS, medlemmer mellem 25 og 59 år, taber særdeles hurtigt terræn, mens den ældste aldersgruppe, 'seniorerne' på over 60 år, vokser tilsvarende hurtigt. Ændringerne går så hurtigt, at der om seks til syv år vil være flere medlemmer i seniorgruppen end i voksengruppen. Såfremt sejlklubberne og DS ikke i højere grad får fat i nye unge sejlergenerationer med om bord, er fremtidsudsigterne på længere sigt ganske dystre for DS og den foreningsorganiserede sejlerkultur.

Rapporten dokumenterer endvidere, at der er store forskelle på sejlklubbernes relative medlemsudvikling. Cirka en tredjedel af sejlklubberne har således oplevet hhv. 'medlemsvækst', 'moderate medlemstab' og 'store medlemstab' i perioden 2009-2013. Inden for vækstgruppen er der samlet set 90 klubber, der har oplevet medlemsvækst, og den gennemsnitlige vækst lyder på 29,4 medlemmer pr. forening siden 2009. Medlemsvæksten på 29,4 medlemmer pr. klub siden 2009 svarer desuden til en procentvis vækst på 15,7 pct. pr forening i samme periode.

I gruppen af sejlklubber, der har oplevet 'moderate medlemstab', som i denne sammenhæng er et medlemstab på mellem 1 og 24 medlemmer siden 2009, er der i alt 87 klubber. De har i gennemsnit mistet 10,6 medlemmer pr. klub siden 2009.

I sammenligning hermed er der i gruppen med klubber, som har oplevet 'store medlemstab', tale om 92 klubber med et medlemstab på mellem 25 og 695 medlemmer siden 2009. Samlet set har disse klubber mistet 90,5 medlemmer i gennemsnit.

De vidt forskellige udviklingstendenser giver anledning til at genoverveje fremtidige rådgivnings- og udviklingsforløb i DS. Spørgsmålet er, om det er effektivt at sprede klubudvikling og -rådgivningsressourcer ud over alle sejlkubber i landet, eller om der skal foretages nogle mere tydelig prioritering i arbejdet med at udvikle de klubber, der i praksis har vist, at de både kan og vil udvikle sig?

Det er også interessant, at der ikke er nogen tydelig geografisk fordeling i de klubber, der har oplevet medlemsvækst. Sejlklubber med medlemsvækst er således spredt ud over hele landet, hvilket tyder på, at medlemmer gerne selv opsøger og kører til et attraktivt sejlmiljø for at være med netop dér. Dertil giver den geografiske spredning også indtryk af, at sejlklubber selv i de ofte udskældte 'udkantsområder' kan udvikle sig, blot der er engagerede frivillige, der arbejder i samme retning med ønsket om at udvikle det lokale klubliv og -miljø i nye retninger.

6.1 PERSPEKTIVERING - OPLÆG TIL VIDERE ANALYSE OG DISKUSSION

Når man ser nærmere på medlemmerne i sejlklubber landet over, er der intet der tyder på, at det er en primær interesse for at deltage eller følge med sejlsport, som binder foreningsfællesskaberne sammen. Der er snarere tale om mere tvetydige interessefællesskaber, som dækker over vidt forskellige betoning af sejlsportsaspektet.

Alene tilstedeværelsen af en betydelig andel motorbåds klubber og -ejere i DS er udtryk for, at der er noget andet på spil end interessen for sejlsport – med sejl. Dette peger på et grundlæggende spørgsmål om foreningsdannelsen for motorbåde, og om denne mere er udtryk for et interessefællesskab, der omhandler ejerskab, vedligeholdelse samt køb/salg af både. Er det adgangen til de relativt attraktive kollektive forsikringsaftaler, der er forklaringen på motorbådssejlkubbers organisering i DS?

Selve sejlsportens og idrættens placering i sejlerkulturen er derfor et væsentligt tema i sig selv, som medvirker til, at Dansk Sejlunion adskiller sig fra flertallet af andre specialforbund i DIF, hvor fællesnævneren er fælles interesse i idrætsaktiviteten og ikke facilitetsadgang eller udstyrsejerskab.

Sat lidt hårdt på spidsen er det derfor væsentligt at stille et grundlæggende og principielt spørgsmål: Har 'havets motionister' et organiseringsbehov – og hvori består det? Og har DS samt sejlklubberne omvendt behov for 'havets motionister'?

Det grundlæggende spørgsmål handler i sidste ende om, hvad DS i sidste ende skal være for en organisation. Skal DS være sejlsportens epicenter, hvor talenter opdyrkes, og der sejles med henblik på at vinde VM- og OL-medaljer? Eller skal DS i højere grad være en idrætspolitisk interessant, der varetager alle sejleres interesser – som pendant til bilisternes FDM? Diskussioner som disse skal medvirke til, at udvikle DS til et specialforbund, der har en mere klar profil i udviklingsarbejdet og i interessevaretagelsen.

Spørgsmålene er også centrale i de to kommende delanalyser i projektet 'Havets motionister', som vil etablere en mere eksakt viden om klubbaglandet og medlemmernes oplevelser, ønsker og behov. De to kommende rapportudgivelser omhandler dels resultaterne af en spørgeskemaundersøgelse gennemført blandt klubformændene i DS, dels resultaterne af en medlemsundersøgelse gennemført i sejlklubberne.

Samlet set er det formålet, at der på baggrund af de tre delrapporter kan stilles en række anvendelige forslag til fremadrettede aktiviteter og initiativer, som kan medvirke til at bremse medlemsfaldet og på sigt vende det til en ny medlemsfremgang samtidig med at DS bliver mere tydelige på, hvilken strategisk udvikling, der skal tegnes.

Delrapport 2 – formandsundersøgelsen – forventes færdig i sensommeren, mens delrapport 3 forventes færdigt sidste på året.

BILAGSOVERSIGT

Bilag 1: Overblik over de fire unikke DGI-foreninger og de fem unikke Firmaidrætsforeninger med registrerede sejlsportsmedlemmer.

Bilag 2: Sejlklubbernes medlemsudvikling fra 2009 – 2013

Bilag 3: Medlemsudviklingen i kommuner 2001 – 2013

Bilag 4: Oversigt over specialforbunds placering i frivillighedsindekset

BILAG 1: OVERBLIK OVER DE FIRE UNIKKE DGI-FORENINGER OG DE FEM UNIKKE FIRMAIDRÆTSFORENINGER:

DGI

4. Foreningen til Langtursejladens Fremme
5. Træskibsforeningen i Århus
6. SUP Århus
7. Holstebro Politi's Idrætsforening

Firmaidræt

8. Dansk Politiidrætsforbund
9. Firmaidræt StorKøbenhavn
10. Jernbanefritid
11. Lyngby-Taarbæk Firmaidræt (LTFI)
12. Svendborg Firma Sport

I Firmaidrættens tilfælde er der tale om nogle flerstrengede idrætsforeninger, der har en række sejlsportsaktiviteter under sig

BILAG 2: SEJLUBBERNES MEDLEMSUDVIKLING FRA 2009 - 2013

CFR-nr.	Foreningsnavn	Medlemstal, 2013	Medlemstal, 2009	Medlemsvækst 2009 - 2013	Klubkategori
1253046	Sletten Bådeklub	817	2009	397	Vækst
1253801	Juelsminde Sejlklub	744	2009	181	Vækst
1252629	Kolding Windsurfing Klub	213	2009	122	Vækst
1255105	Sydhavnens Windsurfer Club	250	2009	118	Vækst
1252686	Marselisborg Sejlklub	354	2009	107	Vækst
1225337	Nivå Bådelaug	604	2009	94	Vækst
1254723	Ho Bugt Sejlklub	261	2009	85	Vækst
1252967	Yachtklubben Furesøen	493	2009	84	Vækst
1252618	North Atlantic Surf Association	220	2009	71	Vækst
1253057	Espergærde Sejlklub	208	2009	67	Vækst
1254947	Sallingsund Sejlklub	201	2009	63	Vækst
1252989	Hellerup Sejlklub	846	2009	60	Vækst
1253542	Middelfart Sejlklub	407	2009	57	Vækst
1227734	Morsø Sejlklub & Marina	210	2009	54	Vækst
1254835	Rønbjerg Sejlklub	159	2009	49	Vækst
1254666	Helgoland Surfers	173	2009	48	Vækst
1254284	Aabenraa Båd Club	250	2009	48	Vækst
1253889	Sejlklubben Ebeltoft Vig	129	2009	47	Vækst
1227082	Sønderborg Yacht-Club	525	2009	46	Vækst
1253812	Lemvig Sejlklub	251	2009	40	Vækst
1254958	Sunds Sejlklub	72	2009	38	Vækst
1253676	Årø Sund Bådelaug	190	2009	38	Vækst
1254374	Veddelev Surfklub	65	2009	36	Vækst
1253193	Rønne Sejlklub	212	2009	32	Vækst
1253439	Sejlklubben Ulvsund	160	2009	31	Vækst
1254971	Guldborgland Bådelaug	118	2009	30	Vækst
1226687	Sejlklubben Sundet	760	2009	30	Vækst
1253946	Ry Sejlklub	89	2009	25	Vækst
1253351	Rørvig Sejlklub	235	2009	25	Vækst
1253169	Frederikssund Sejlklub	331	2009	24	Vækst
1252776	Horsens Kite & Windsurfing Klub	48	2009	23	Vækst
1252754	Kolding Bådelaug	290	2009	21	Vækst
1253979	Viborg Sejlklub	159	2009	20	Vækst
1252743	Øster Hurup Bådklub	54	2009	20	Vækst

1254339	Esbjerg Søsport	306	2009	19	Vækst
1253136	Hillerød Sejlklub	56	2009	19	Vækst
1255162	Thurø Windsurfing Klub	41	2010	18	Vækst
1255138	Sejlkлубben København	534	2010	18	Vækst
1254903	Amtoft Lystbådelaug	108	2009	18	Vækst
1253384	Køge Motor & Sejlklub	120	2009	18	Vækst
1253081	Ålsgårde Surf- og Sejlklub	156	2009	18	Vækst
1253834	Skive Sejlklub	232	2009	17	Vækst
1253643	Rudkøbing Sejlklub	222	2009	16	Vækst
1253968	Birkerød Sejlklub	130	2009	15	Vækst
1253665	Kolding Sejlklub	580	2009	15	Vækst
1253619	Troense Bådelaug	275	2009	14	Vækst
1240301	Søernes Sejlklub	25	2011	14	Vækst
1255184	Ringkøbing Surfklub	60	2011	13	Vækst
1254655	Rosenvold Havns Bådelaug	60	2009	13	Vækst
1254431	Sejlforeningen Enighed	97	2009	12	Vækst
1253182	Skærbæk Bådeklub	271	2009	12	Vækst
1254644	Århus Windsurfing Klub	155	2009	11	Vækst
1254396	Modelsejlkлубben	53	2009	9	Vækst
1253621	Fjellebroen Sejlklub	176	2009	9	Vækst
1252664	Hundested Motor & Sejlklub	108	2009	9	Vækst
1252631	Odense Yachtklub	43	2009	9	Vækst
1254611	Strib Bådeklub	152	2009	8	Vækst
1254442	Sejlkлубben Fjorden - Odense	59	2009	8	Vækst
1254341	DTU - Sejlspport	36	2012	8	Vækst
1255116	Grindsted Sejlklub	28	2009	7	Vækst
1254925	Helsingør Politikr. If. Sejlerafd.	34	2009	7	Vækst
1253294	Korsør Sejlklub	392	2009	7	Vækst
1254543	Kollund Sejlklub	17	2009	6	Vækst
1240705	Orø Bådelaug	145	2009	6	Vækst
1254497	Bådklubben Vidå	73	2012	5	Vækst
1252956	Sas Sejlklub	65	2009	5	Vækst
1254609	Lynæs Windsurfing Club	80	2009	4	Vækst
1253924	Silkeborg Sejlklub	256	2009	4	Vækst
1253755	Fanø Sejlklub	127	2009	4	Vækst
1252798	Bådforeningen Trekanten	80	2009	4	Vækst
1254982	The United Nations Sailing Club	23	2009	3	Vækst
1253744	Fynshav Bådelaug	43	2009	3	Vækst
1254328	Skive Windsurfingklub	72	2009	2	Vækst

1253553	Faaborg Sejlklub	383	2009	2	Vækst
1253452	Sejl- & Motorbådsklubben Grønsund	117	2012	2	Vækst
1252923	Solrød Strands Sejlklub	25	2009	2	Vækst
1252642	Fdf Sejlernes Sejlklub	28	2009	2	Vækst
1254756	Sillerslev Bådelaug	62	2009	1	Vækst
1253485	Onsevig Sejlklub	13	2009	1	Vækst
1252732	Kongsdal Baadelaug	151	2009	1	Vækst
1302063	Norsminde Sejlklub	31	2013	0	Vækst
1301343	Rungsted Sejlklub	59	2013	0	Vækst
1255239	Holbæk Bådelaug	168	2012	0	Vækst
1255206	Foreningen Hou Match Racecenter	10	2011	0	Vækst
1255094	Ballebro Bådelaug	57	2009	0	Vækst
1255059	Koldingegnens Idrætsfeterskoles sejlklub	10	2012	0	Vækst
1254701	Ålbæk Junior Sejlklub	17	2009	0	Vækst
1254148	Gyldendal Bådelaug	80	2012	0	Vækst
1252574	Egmont Højskolens Sejlklub	45	2012	0	Vækst
1244182	Søværnets Idrætsforening, København	41	2012	0	Vækst
1255004	Høllets Bådelaug	31	2009	-1	Moderate tab
1252596	Rønnerhavnsens Bådelaug	47	2009	-1	Moderate tab
1255151	Christiansbro Bådelaug	18	2010	-2	Moderate tab
1254914	Sandskær Brolaug	58	2009	-2	Moderate tab
1254508	Hasle Sejlklub	28	2009	-2	Moderate tab
1253654	Ærø Sejlforening	42	2009	-2	Moderate tab
1253518	Sejlkлубben Nord Jyllinge	61	2009	-2	Moderate tab
1253283	Sorø Sejlforening	52	2009	-2	Moderate tab
1252552	Snaptun Sejlklub	112	2009	-2	Moderate tab
1254813	Sejlkлубben Nordhavn	12	2009	-3	Moderate tab
1254587	Virksund Sejlklub	127	2009	-3	Moderate tab
1254251	Bådklubben Molen	28	2009	-3	Moderate tab
1254183	Sejlforeningen Mellemfortet	80	2009	-3	Moderate tab
1254137	Skagen Sejlklub	85	2009	-3	Moderate tab
1253496	Bandholm Sejlklub	31	2009	-3	Moderate tab
1255241	Bådelauget Nordvest	22	2009	-4	Moderate tab
1255037	Sønderballe Bådelaug	53	2009	-4	Moderate tab
1254688	Reersø Bådeklub	56	2009	-4	Moderate tab
1254677	Rømø Sejlklub	22	2009	-4	Moderate tab
1254622	Dronningborg Bådelaug	195	2012	-4	Moderate tab
1252541	Motorbaadsklubben West	40	2009	-4	Moderate tab

1254767	Sejlkлубben Langelinie	19	2009	-5	Moderate tab
1254532	Fredericia Windsurfing Klub	3	2009	-5	Moderate tab
1253035	Helsingør Sejlkлуб	343	2012	-5	Moderate tab
1254734	Hejlsminde Bådelaug	109	2009	-6	Moderate tab
1253777	Ringkjøbing Sejlkлуб	164	2012	-6	Moderate tab
1253092	Arresø Sejlkлуб	61	2009	-6	Moderate tab
1252721	Kalvø Bro- og Bådelaug	148	2009	-6	Moderate tab
1253902	Grenaa Sejlkлуб	109	2009	-7	Moderate tab
1253204	Nexø Sejlkлуб	65	2009	-7	Moderate tab
1252528	Køe SejlSport	79	2009	-7	Moderate tab
1025684	Solbjerg Idrætsforening	32	2012	-7	Moderate tab
1254633	Fakse Ladeplads Sejlkлуб	99	2009	-8	Moderate tab
1254249	Nivå Tursejlere	104	2009	-8	Moderate tab
1254093	Hadsund Sejlkлуб	211	2009	-8	Moderate tab
1252697	Sakskøbing Bådelaug	85	2009	-8	Moderate tab
1038497	Flensborg Yacht Club	201	2012	-8	Moderate tab
1254881	Skanderborg Junior Sejlkлуб	19	2009	-9	Moderate tab
1254576	Skuldelev Sejlkлуб	15	2009	-9	Moderate tab
1254003	Mariager Sejlkлуб	82	2009	-9	Moderate tab
1255195	Copenhagen International Sailing Club	10	2011	-10	Moderate tab
1254047	Sæby Sejlkлуб	108	2009	-10	Moderate tab
1254969	Sønderborg Sejl- og Motorbådsklub	244	2009	-11	Moderate tab
1254824	Ballen Sejlkлуб	57	2009	-11	Moderate tab
1254295	Windsurfingklubben Windy	20	2009	-11	Moderate tab
1252719	Søspejdernes Sejlkлуб	15	2009	-11	Moderate tab
1252563	Sejlkлубben Hundige Strand	131	2009	-11	Moderate tab
1254789	Båd Klubben Valby	85	2009	-12	Moderate tab
1254317	Høruphav Brolaug	290	2009	-12	Moderate tab
1254262	Hørby Bådelaug	146	2009	-12	Moderate tab
1254071	Sundby-Hvorup Sejlkлуб	92	2009	-12	Moderate tab
1254036	Egense Sejlkлуб	204	2009	-12	Moderate tab
1254069	Hals Bådelaug	162	2009	-13	Moderate tab
1253305	Skælskør Amatør-Sejlkлуб	269	2009	-13	Moderate tab
1253215	Svaneke Sejlkлуб	40	2009	-13	Moderate tab
1252708	Sejl- og Motorbådsklubben Frem, Odense	49	2012	-13	Moderate tab
1254407	Toreby Sejlkлуб	102	2009	-14	Moderate tab
1254306	Christianshavns Bådelaug	73	2009	-14	Moderate tab
1021577	Ans IF	8	2012	-14	Moderate tab
1255048	Skovshoved Havn Bådelaug	67	2009	-15	Moderate tab

1254058	Asaa Bådelaug	71	2009	-15	Moderate tab
1253709	Graasten Sejlklub	220	2009	-15	Moderate tab
1253586	Svendborg Amatør Sejlklub	287	2009	-15	Moderate tab
1253316	Bisserup Sejlklub	72	2009	-15	Moderate tab
1252934	Kastrup Sejlklub	200	2009	-15	Moderate tab
1255026	Nolds Havn	81	2009	-16	Moderate tab
1252539	Greve Sejlklub	92	2009	-16	Moderate tab
1240694	Havnsø Sejlklub	87	2009	-16	Moderate tab
1211422	Politiets Idrætsforening, København	16	2012	-16	Moderate tab
1255127	Kiteboarding Danmark	82	2010	-17	Moderate tab
1254712	Nibe Sejlklub	123	2009	-17	Moderate tab
1254363	Furesøbad Windsurfingklub	65	2009	-17	Moderate tab
1254025	Sejklubben Limfjorden	181	2009	-17	Moderate tab
1253395	Sejklubben Rødvig Stevns	147	2009	-17	Moderate tab
1253766	Rømø Strandsejler Club	63	2009	-18	Moderate tab
1252912	Sejklubben Greve Strand	168	2009	-18	Moderate tab
1254892	Lyndby Jollesejlklub	32	2009	-19	Moderate tab
1254418	Strandby Sejlklub	100	2009	-19	Moderate tab
1254115	Løgstør Sejlklub	39	2009	-19	Moderate tab
1253531	Sejklubben Egensedybet	48	2009	-19	Moderate tab
1254216	Bønnerup Strands Sejlklub	29	2009	-20	Moderate tab
1253733	Augustenborg Sejlklub	55	2009	-20	Moderate tab
1254194	Østfyns Brætsejlerklub	54	2009	-21	Moderate tab
1253428	Sejklubben Snekken	276	2009	-22	Moderate tab
1252978	Kvindelig Sejlklub	96	2009	-22	Moderate tab
1254475	Struer Sejlklub	384	2009	-23	Moderate tab
1254238	Lundeborg Sejlklub	69	2009	-24	Moderate tab
1254699	Gåbense Bådelaug	50	2009	-25	Store tab
1253856	Sejklubben Bugten	237	2009	-25	Store tab
1253597	Svendborg Sunds Sejlklub	333	2009	-25	Store tab
1253575	Faldsled Sejl- og Motorbåds Klub	47	2009	-25	Store tab
1253237	Herslev Strand Sejlklub	380	2009	-25	Store tab
1253878	Egå Sejlklub	407	2009	-26	Store tab
1254879	Ishøj Sejlklub	288	2009	-27	Store tab
1252585	Nordjydsk Windsurfing Klub Pelikan.	90	2009	-28	Store tab
1254565	Hou Bådelaug	144	2009	-29	Store tab
1253823	Thisted Sejlklub	255	2009	-29	Store tab
1053977	Bramsnes Sejlklub	103	2009	-29	Store tab
1255072	Hårbølle Havn Sejlklub	65	2009	-30	Store tab

1254352	Bogø Sejlklub	95	2009	-30	Store tab
1254126	Frederikshavn Sejlklub	160	2009	-30	Store tab
1253687	Haderslev Sejl-Club	321	2012	-30	Store tab
1254993	Sejlkлубben Syvstjernen	145	2009	-31	Store tab
1254464	Sejlkлубben Møn	100	2009	-31	Store tab
1253013	Vedbæk Sejlklub	386	2009	-31	Store tab
1253002	Taarbæk Sejlklub	218	2009	-31	Store tab
1253981	Randers Sejlklub	220	2009	-32	Store tab
1254104	Nautilus	151	2012	-34	Store tab
1253147	Sejlkлубben Esrum Sø	146	2009	-34	Store tab
1254172	Fyns Windsurfing Klub	19	2009	-35	Store tab
1253632	Nyborg Sejlforening	277	2009	-35	Store tab
1255228	Venø Water Stars	4	2011	-37	Store tab
1254846	Kragenæs Sejlklub	151	2009	-37	Store tab
1253992	Uggelhuse Sejlklub	29	2009	-42	Store tab
1252833	Kjøbenhavns Amatør-Sejlklub	990	2009	-43	Store tab
1252787	Gjøl Sejlklub	99	2009	-43	Store tab
1253417	Præstø Sejlklub	384	2009	-44	Store tab
1254936	Sejlkлубben Mou Bro	131	2009	-45	Store tab
1253463	Nysted Sejlklub	99	2009	-45	Store tab
1253507	Odense Sejlklub	237	2009	-47	Store tab
1254159	Skolerne i Oures Sejlklub	31	2009	-48	Store tab
1253441	Sejlforeningen Vikingen	121	2009	-48	Store tab
1252888	Hvidovre Sejlklub Suset	293	2009	-50	Store tab
1253125	Sejlkлубben Lynæs	269	2009	-51	Store tab
1253722	Dyvig Bådelaug	152	2009	-53	Store tab
1251999	Fur Bådelaug	18	2009	-53	Store tab
1254857	Sydskystens Sejlklub	227	2009	-55	Store tab
1254453	Køge Sejlklub	208	2009	-55	Store tab
1253935	Skanderborg Sejl- og Motorbådsklub	249	2009	-56	Store tab
1253474	Nakskov Sejlklub	257	2009	-58	Store tab
1253261	Veddelev Strands Bådelaug	280	2009	-61	Store tab
1253891	Nappedam Bådelaug	263	2009	-62	Store tab
1253349	Nykøbing Sjælland Sejlklub	183	2009	-63	Store tab
1254082	Hobro Sejlklub	127	2009	-65	Store tab
1255015	Vest Vilsund Bådelaug	99	2009	-68	Store tab
1253327	Holbæk Sejlklub	570	2009	-68	Store tab
1252675	Hundige Bådeklub	203	2009	-68	Store tab
1254802	Jægerspris Sejlklub	77	2009	-69	Store tab

1254778	Københavns Motor Yachtklub	114	2009	-70	Store tab
1254486	Aarhus Sejlklub	429	2012	-70	Store tab
1253226	Tejn Sejlklub	31	2009	-70	Store tab
1254521	Kastrup Tursejler Forening	297	2009	-72	Store tab
1254273	Dragør Bådelaug	182	2009	-72	Store tab
1254429	Bogense Sejlklub	387	2009	-73	Store tab
1253114	Frederiksværk Sejlklub	247	2009	-75	Store tab
1253158	Farum Sejlklub	250	2009	-77	Store tab
1252945	Dragør Sejlklub	287	2009	-79	Store tab
1252607	Hou Bådelaug Nord	0	2009	-79	Store tab
1252822	Øresunds Sejlklub Frem	652	2009	-80	Store tab
1253406	Næstved Sejlklub	446	2009	-81	Store tab
1253867	Norsminde Yachtklub	59	2009	-82	Store tab
1252899	Brøndby Strands Sejlklub	484	2009	-84	Store tab
1254598	Ishøj Surfklub	91	2009	-86	Store tab
1253079	Hornbæk Bådeklub	233	2009	-101	Store tab
1253564	Assens Sejlklub	330	2009	-102	Store tab
1253529	Kerteminde Sejlklub	365	2009	-102	Store tab
1253171	Marbæk Sejl- og Motorbådsklub	205	2009	-104	Store tab
1252653	Fredericia Motorbådsklub	248	2009	-120	Store tab
1254385	Bork Bådelaug	150	2009	-123	Store tab
1253698	Aabenraa Sejl Club	440	2009	-123	Store tab
1254014	Aalborg Sejlklub	409	2009	-128	Store tab
1252901	Vallensbæk Sejlklub	507	2009	-128	Store tab
1253788	Fredericia Sejlklub	267	2009	-129	Store tab
1253068	Snekkersten-Skotterup Sejlklub	383	2009	-140	Store tab
1253799	Sejlkлубben Neptun Vejle	616	2009	-144	Store tab
1240536	Jyllinge Sejlklub	258	2009	-148	Store tab
1253338	Kalundborg Sejlklub	515	2009	-157	Store tab
1031793	Brejning Båd Klub	372	2009	-171	Store tab
1252877	Sundby Sejlforening	920	2009	-179	Store tab
1025065	Kaløvig Bådelaug	808	2009	-179	Store tab
1253608	Thurø Sejlklub	372	2009	-185	Store tab
1240492	Bådklubben Ege	243	2009	-94	Store tab
1253957	Horsens Sejlklub	534	2009	-196	Store tab
1252991	Skovshoved Sejlklub	434	2009	-206	Store tab
1253259	Roskilde Sejlklub	486	2009	-286	Store tab
1252866	Sejlkлубben Lynetten	851	2009	-311	Store tab
1253103	Gilleleje Sejlklub	337	2009	-343	Store tab

1225451	Sejlkлубben Køge Bugt	407	2009	-438	Store tab
1252844	Kongelig Dansk Yachtklub	1850	2009	-695	Store tab

BILAG 3: MEDLEMSUDVIKLING I KOMMUNER FRA 2001 - 2013

Kommunenavn	Medlemstal 2001	Medlemstal 2013	Medlemsvækst 2013	Procentvis medlemsvækst 2001-2013
Hedensted	512	916	404	78,9%
Fredensborg	1269	1671	402	31,7%
Vejle	769	988	219	28,5%
Esbjerg	360	567	207	57,5%
Thisted	565	744	179	31,7%
Rudersdal	834	1009	175	21,0%
Helsingør	1192	1357	165	13,8%
Skive	573	730	157	27,4%
København	8051	8172	121	1,5%
Mariagerfjord	544	656	112	20,6%
Odsherred	310	418	108	34,8%
Odder	184	289	105	57,1%
Dragør	205	287	82	40,0%
Middelfart	478	559	81	16,9%
Stevns	324	390	66	20,4%
Tønder	204	269	65	31,9%
Morsø	151	210	59	39,1%
Lejre	482	515	33	6,8%
Haderslev	479	511	32	6,7%
Vesthimmerlands	321	349	28	8,7%
Silkeborg	240	264	24	10,0%
Halsnæs	685	704	19	2,8%
Syddjurs	376	392	16	4,3%
Frederikshavn	502	517	15	3,0%
Sorø	40	52	12	30,0%
Kolding	1247	1255	8	0,6%
Ærø	35	42	7	20,0%
Næstved	521	527	6	1,2%
Lemvig	250	251	1	0,4%
Gentofte	1348	1347	-1	-0,1%
Faaborg-Midtfyn	443	430	-13	-2,9%
Slagelse	761	733	-28	-3,7%
Vordingborg	1127	1080	-47	-4,2%
Sønderborg	1659	1586	-73	-4,4%
Skanderborg	374	357	-17	-4,5%
Brøndby	515	484	-31	-6,0%
Gribskov	429	398	-31	-7,2%

Køge	355	328	-27	-7,6%
Ishøj	667	606	-61	-9,1%
Horsens	644	582	-62	-9,6%
Holbæk	1142	1029	-113	-9,9%
Faxe	110	99	-11	-10,0%
Randers	496	444	-52	-10,5%
Nyborg	371	331	-40	-10,8%
Odense	549	489	-60	-10,9%
Bornholm	423	376	-47	-11,1%
Kalundborg	765	680	-85	-11,1%
Furesø	360	315	-45	-12,5%
Lyngby-Taarbæk	292	254	-38	-13,0%
Aalborg	1607	1392	-215	-13,4%
Aarhus	2830	2422	-408	-14,4%
Fanø	149	127	-22	-14,8%
Struer	476	404	-72	-15,1%
Jammerbugt	117	99	-18	-15,4%
Svendborg	1940	1641	-299	-15,4%
Lolland	538	452	-86	-16,0%
Aabenraa	1021	855	-166	-16,3%
Hvidovre	357	293	-64	-17,9%
Frederikssund	766	628	-138	-18,0%
Greve	1133	909	-224	-19,8%
Tårnby	854	676	-178	-20,8%
Hillerød	71	56	-15	-21,1%
Vallensbæk	649	507	-142	-21,9%
Roskilde	1669	1242	-427	-25,6%
Herning	100	72	-28	-28,0%
Ringkøbing-Skjern	521	374	-147	-28,2%
Kerteminde	510	365	-145	-28,4%
Assens	463	330	-133	-28,7%
Langeland	316	222	-94	-29,7%
Brønderslev	103	71	-32	-31,1%
Nordfyns	674	435	-239	-35,5%
Solrød	41	25	-16	-39,0%
Fredericia	1323	789	-534	-40,4%
Viborg	286	159	-127	-44,4%
Guldborgsund	1277	692	-585	-45,8%
Norddjurs	276	138	-138	-50,0%

Holstebro	36	4	-32	-88,9%
Albertslund	6	0	-6	-100,0%
Hjørring	22	0	-22	-100,0%
Varde	88	0	-88	-100,0%
Billund	?	28	28	?
Hørsholm	?	59	59	?
Allerød	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Ballerup	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Egedal	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Favrskov	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Frederiksberg	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Gladsaxe	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Glostrup	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Herlev	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Høje-Taastrup	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Ikast-brande	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Læsø	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Rebild	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Ringsted	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Rødovre	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Samsø	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer
Vejen	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer	Ingen medlemmer

BILAG 4: OVERSIGT OVER SPECIALFORBUNDS PLACERING I FRIVILLIGHEDSINDEKSET

Forbund	Let-svært ved at rekruttere frivillige på 1 - 5 indeks	N (antal foreninger), der indgår i indekset
Total	3,42 (DIF's samlede gnsn.)	1.642 foreninger (n)
Dansk Cricket-Forbund	4,2	5
Dansk Militært Idrætsforbund	4	1
Dansk Amerikansk Fodbold Forbund	3,82	6
Dansk Styrkeløft Forbund	3,73	12
Dansk Skøjte Union	3,7	7
Dansk Automobil Sports Union	3,7	6
Danmarks Basketball-Forbund	3,69	25
Danmarks Bokse-Union	3,66	25
Badminton Danmark	3,66	92
Dansk Fægte-Forbund	3,66	7
Dansk Squash Forbund	3,65	7
Dansk Håndbold Forbund	3,61	206
Dansk Handicap Idrætsforbund	3,61	35
Dansk Multisports Forbund	3,58	8
Dansk Tennis Forbund	3,54	53
Dansk Vægtløftnings Forbund	3,54	9
Dansk Klatreforbund	3,53	5
Dansk Hockey Union	3,52	3
Dansk Ride Forbund	3,51	90
Danmarks Skiforbund	3,48	6
Danmarks Rulleskøjte Union	3,45	11
Dansk Boldspil-Union	3,44	305
Dansk Rugby Union	3,43	7
Dansk Bueskytteforbund	3,43	14
DIF's gennemsnit	3,42	1.642
Danmarks Gymnastik Forbund	3,4	48
Dansk Svæveflyver Union	3,39	3
Dansk Svømmeunion	3,38	43
Dansk Sejlunion	3,36	38
Den Danske Billard Union	3,35	24
Dansk BordTennis Union	3,35	37
Dansk Orienterings-Forbund	3,33	14
Danmarks Bowling Forbund	3,33	32
Danmarks Motor Union	3,32	23
Dansk Taekwondo Forbund	3,29	25
Dansk Vandski Forbund	3,29	6

Dansk Arbejder Idrætsforbund	3,29	30
Danmarks Cykle Union	3,28	24
Dansk Volleyball Forbund	3,28	40
Dansk Judo og Ju-Jitsu Union	3,25	29
KFUMs Idrætsforbund	3,23	21
Danmarks Brydeforbund	3,23	9
Dansk Forening for Rosport	3,23	15
Dansk Softball Forbund	3,23	2
Danmarks Ishockey Union	3,21	3
Dansk Skytte Union	3,21	58
Dansk Floorball Union	3,2	10
Dansk Kick- og Thaiboxing Forbund	3,2	6
Dansk Petanque Forbund	3,18	1
Dansk Sportsdykker Forbund	3,14	16
Dansk Atletik Forbund	3,11	29
Dansk Karate Forbund	3,02	17
Danmarks Sportsdanser Forbund	3,01	9
Dansk Kegle Forbund	2,94	3
Dansk Kano og Kajak Forbund	2,92	30
Dansk Golf Union	2,91	36
Dansk Minigolf Union	2,77	2
Dansk Hanggliding og Paraglading Union	2,73	1
Dansk Dart Union	2,73	6
Dansk Faldskærms Union	2,69	5
Dansk Curling Forbund	2,64	2

Reference List

1. Bak, L., Madsen, S., Henrichsen, B., and Troldborg, S. Danskernes Kulturvaner 2012. Epinion A/S and Pluss Leadership A/S. 1.udgave. 2012. 5-11-2012.
Ref Type: Online Source
2. Betænkning fra Kulturministeriets Breddeidrætsudvalg. Betænkning om breddeidrætten i Danmark *Betænkning fra Kulturministeriets Breddeidrætsudvalg*. Betænkning nr. 1094. 1987. Ministeriet for Kulturelle Anliggender.
Ref Type: Report
3. Bille, T., Fridberg, T., Storgaard, S., and Wulff, S., 2005, Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004 - med udviklingslinjer tilbage til 1964: akf forlaget.
4. Böss, M., 2014, Folkestyrets rugekasser. Frivillige foreninger og folkestyre: Aarhus Universitet.
5. Damvad. Sundhedsøkonomiske gevinster ved foreningsidrætten under DIF. Damvad. 2013. København, Damvad.
Ref Type: Report
6. Danboat m.fl. Danboats havneundersøgelse. 2009.
Ref Type: Report
7. DIF Analyse. Prisen på idræt - og andre kulturforskelle i idrætten. 2015. Brøndby, Danmarks Idrætsforbund.
Ref Type: Report
8. Fester, M., Gottlieb, P., and Kirkegaard, K. L. Håndbold i Danmark. 2015. Danmarks Idrætsforbund, Team Analyse.
Ref Type: Report
9. Fester, M., Gottlieb, P., and Kirkegaard, K. L. Håndbold i Danmark - kulturer, status og udvikling. DIF Analyse. 2015. Brøndby, Danmarks Idrætsforbund.
Ref Type: Report
10. Fester, M., Gottlieb, P., and Kirkegaard, K. L. Idrætten i tal - status på foreningsidrætten i Danmark. DIF Analyse. 2015. Brøndby, Danmarks Idrætsforbund.
Ref Type: Report
11. Fridberg, T. Kultur- og fritidsaktiviteter 1993. Rapport 94:6. 1994. København, Socialforskningsinstituttet - SFI.
Ref Type: Report
12. Friluftsrådet. Fakta om friluftslivet i Danmark. 2013.
Ref Type: Report
13. Havfriluftsliv.dk. Havfriluftsliv. 2015.
Ref Type: Online Source
14. Kirkegaard, K. L. Fitnesskultur.dk - Fitnesskulturens historie, de aktive udøvere og breddeidrættens kommercialisering. [Ph.d.-afhandling]. 2012. Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Syddansk Universitet, Odense., Institut for Idræt og Biomekanik.
Ref Type: Thesis
15. Kirkegaard, K. L. and Fester, M. Flere fjer -1. delanalyse. Medlemsudviklingen i danske badmintonklubber 2001 - 2012. 1. 2014. Brøndby, Danmarks Idrætsforbund.
Ref Type: Report

76 Havets motionister

Bilagsoversigt

16. Kirkegaard, K. L., Gottlieb, P., Fester, M., and Gøtzsche, S. Badminton sportens medlemspotentialer - profilen på den succesfulde badmintonklub. Flere Fjer, delanalyse 2. 2. 2014. Idrættens Hus, Brøndby, Danmarks Idrætsforbund. Flere Fjer - analysefasen.

Ref Type: Report

17. Knudsen, L. H. Om facebookgruppen 'Tursejlads & Sejlsport'. <https://www.facebook.com/#!/groups/Sejlads/?fref=ts>. 19-3-2015.

Ref Type: Online Source

18. Kühl, P. H. S. Fritidsundersøgelsen 1975. Borgersen, Lone og Lauritzen Astrid Bogh. 1975. København, Det Nationale Center for Socialforskning.

Ref Type: Report

19. Laub, T. Fremtidens frivillige foreningsliv i idrætten. 2012. Idrættens Analyseinstitut, Idrættens Analyseinstitut i samarbejde med Syddansk Universitet.

Ref Type: Report

20. Laub, T. B. Danskernes motions- og sportsvaner 2011. 30-5-2012. <http://www.idan.dk/da/Nyheder/a218konferenceoplaeg.aspx>

Ref Type: Slide

21. Munch, P. Antallet af fitnesscentre er fordoblet. Politiken. 4-3-2015.

Ref Type: Newspaper

22. Østerlund, K., 2014, Danske idrætsforeningers sociale kapital. Demokrati, socialt liv og frivilligt arbejde., in Eskelund, K. and Skovgaard, T., editors, Samfundets idræt. Forskningsbaserede indspark i debatten om idrættens støttestrukturer. Odense, Syddansk universitetsforlag, p. 99-136.

23. Pilgaard, M. Danskerne motions- og sportsvaner. Nøgletal og tendenser. 2008. København, Idrættens analyseinstitut (Idan).

Ref Type: Report

24. Riiskjær, S. Danske sejlere - en undersøgelse af medlemmerne i de danske sejlkubber. Idrætsforsk Skrifter nr. 2. 1995. Idrætsforsk.

Ref Type: Report

25. SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd. **Fritidsundersøgelsen, 1998**. 1998. København, SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Ref Type: Report